

Uitvoeringsprocedures voor het cao-pakket Individu gerichte Preventiezorg

Opgenomen als annex 6 van de mantelovereenkomst tussen Vollandis en Arbodiensten

Contractperiode 1 januari 2024 t/m 31 december 2026

Versiedatum: 5 maart 2026

Document: 5.4

Geldig voor: Eerste kwartaal 2026

INHOUDSOPGAVE

OVERZICHT WIJZIGINGEN EN AANVULLINGEN	4
1. INLEIDING	7
INHOUD CAO-PAKKET 'INDIVIDUGERICHTE PREVENTIEZORG'	7
SAMENVATTING CAO-RECHTEN	8
HET MELDEN VAN BEROEPSZIEKTEN	9
SCHADEREGELINGEN VOOR WERKNEMERS MET EEN BEROEPSZIEKTE	9
2. ONDERDELEN VAN HET PREVENTIEZORGPAKKET	10
DE VERPLICHTE INTREDEKEURING (IK)	10
HET VRIJWILLIG INTREDEONDERZOEK (IO)	10
HET ARBEIDSGEZONDHEIDSKUNDIG ONDERZOEK VAN JONGEREN (AGO-J)	10
HET PERIODIEK ARBEIDSGEZONDHEIDSKUNDIG ONDERZOEK (PAGO)	10
DE 'DUURZAME INZETBAARHEIDSANALYSE' VOOR WERKNEMERS IN DE CAO BOUW & INFRA (DIA)	11
GERICHTE PERIODIEKE ONDERZOEKEN (GPO's)	11
HET SPREEKUR BEDRIJFSARTS (ARBO- OF ARBEIDSMOMSTANDIGHEDENSPREEKUR)	11
VERVOLGACTIVITEITEN	11
DE SECOND OPINION OP HET ADVIES VAN DE BEDRIJFSARTS	12
CONTACT MET EEN (EXTERNE) VERTROUWENSPERSOON	12
TAAKDELEGATIE EN SUPERVISIE	12
OPLEIDINGSEISEN ARBOPROFESSIONALS	13
VERLETKOSTEN VOOR DE WERKNEMER	13
3. BEROEPSSPECIFIEKE DIAGNOSTIEK EN BEOORDELING	14
BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG IS PREVENTIEZORG!	14
UITGANGSPUNTEN VOOR DE PREVENTIEZORG IN DE BOUW	15
INSTRUMENTEN VOOR DE BEROEPSSPECIFIEKE ARBEIDSGESCHIKTHEIDSBEOORDELING EN DIAGNOSTIEK	15
BEOORDELINGSRICHTLIJNEN ARBEIDSGESCHIKTHEID	16
BEROEPSBESCHRIJVINGEN	16
OVERDRACHTSFOMULIEREN DUURZAME INZETBAARHEID AFBOW	16
PAGO VRAGENLIJST	16
DE WERKVERMOGENINDEX BOUW	16
DE 'ARBEIDSGESCHIKTHEIDSLINDICATOR BOUW' (AO-INDICATOR)	17
DE DIAGNOSTISCHE REGEL WERKDRIK EN STRESS	17
DE WERKWIJZER 'PREVENTIEZORG BIJ WERKDRIK EN STRESS'	18
SCREENING EN BEOORDELING RISICO OP SUIKERZIEKTE EN HART- EN VAATZIEKTEN (CVRM)	18
RICHTLIJNEN SOCIAAL MEDISCHE ADVISERING	20
HET REGISTEREN VAN KLACHTEN, AANDOENINGEN EN BEROEPSZIEKTEN	20
INFORMATIE IN DATABASES EN AI	20
4. MEDISCHE KEURING BIJ INTREDE IN DE BEDRIJFSTAK	21
INTREDEKEURINGEN EN -ONDERZOEKEN IN HET KADER VAN ONDERWIJS	21
VERPLICHTE INTREDEKEURING (111 - IK)	22
INTREDEONDERZOEK (118 - IO 40+ / 119 - IO 40-)	23
5. ARBEIDSGEZONDHEIDSKUNDIGE ONDERZOEKEN	25
DE STAPPEN VOOR DE BEDRIJFSARTS BIJ EEN ARBEIDSGEZONDHEIDSKUNDIG ONDERZOEK	25

ARBEIDSGEZONDHEIDSKUNDIG ONDERZOEK VAN JONGEREN (145 - AGO-J)	26
PERIODIEK ARBEIDSGEZONDHEIDSKUNDIG ONDERZOEK (127 - PAGO 40+ / 128 - PAGO 40-)	26
DE 'DUURZAME INZETBAARHEIDSANALYSE' (127D - DIA 40+ / 128D - DIA 40-)	28
SPONTAAN PAGO OF DIA	29
UITVOERINGSPROCEDURE PAGO/DIA	29
HET PAGO BIJ RADIOLOGISCH MEDEWERKERS B (GPO NUCLEAIR WERK)	30
COMBINATIE PAGO OF DIA – ZAKELIJKE RIJBEWIJSKEURING (CATEGORIE C/D)	31
6. SPREEKUUR BEDRIJFSARTS (301 – ARBOSPREEKUUR)	32
7. WERKZAAMHEDEN MET BIJZONDERE GEZONDHEIDSRISICO'S	33
GPO KRAANMACHINIST = TORENKRAAN, MOBIELE KRAAN OF HEISTELLING (225)	34
GPO WERKEN MET ASBEST (226)	35
GPO WERKEN IN OF MET VERONTREINIGDE GROND EN/OF VERONTREINIGD (GROND)WATER (227)	36
GPO WERKEN ONDER OVERDRUK (228)	38
GPO WERKEN MET PERSLUCHT (229)	39
GPO WERKEN OP TERREINEN VAN DE CHEMISCHE INDUSTRIE (230)	40
GPO OFFSHORE (OLIE/GASWINNING, WINDENERGIE EN CO ₂ -AFVANG EN/OF -OPSLAG (233)	42
GPO WERKEN MET TWEECOMPONENTEN PU-PRODUCTEN (234)	44
8. VERVOLGACTIVITEITEN	46
VERVOLGCONSULT (305, 305B, 305P, 305W)	47
VERWIJZING WERKDRUKVOORZIENING (308 – HSK/VITALMINDZ)	47
VERWIJZING WERKDRUKVOORZIENING (309 – BETTERWISE)	47
TELEFONISCH OF VIDEO VERVOLGCONSULT (312, 312B, 312P, 312W)	47
BEDRIJFS- OF WERKPLEKBEZOEK (310)	47
OVERLEG CURATIEVE SECTOR (326)	48
OVERLEG MET HET UWV, DE WERKGEVER EN OVERIGE DERDEN (327, 328, 329)	48
LEEFSTIJLBEGELEIDING (700, 701 EN 702)	48
VERVOLGAUDIOMETRIE (322)	49
9. BIOMETRIE EN KWALITEITSEISEN	50
HET VASTLEGGEN VAN GEGEVENS IN HET PREVENTIEZORGPORTAAL	50
ONDERZOEK VAN HET BLOED	50
ONDERZOEK VAN HET GEHOOR (LUCHTGELEIDINGSAUDIOMETRIE)	50
ONDERZOEK VAN DE LONGFUNCTIE (SPIROMETRIE)	51
ONDERZOEK VAN HET GEZICHTSVERMOGEN (VISUSTEST)	52
INSPANNINGSONDERZOEK (FIETSERGOMETRIE)	53
BEWAARTERMIJN MEDISCH DOSSIER	54
10. EXTRA VERRICHTINGEN PREVENTIEZORG	55
AANVULLENDE VERRICHTINGEN BIJ HET PAGO	55
OVERIGE LABORATORIUMONDERZOEKEN	55
BIOLOGISCHE MONITORING, INCLUSIEF DE NOODZAKELIJKE ANALYSEKOSTEN	55
OVERLEG EN OPVragen MEDISCHE INFORMATIE BIJ DE BEHANDELLENDE SECTOR	55
11. CAO-VOORZIENINGEN IN DE BEDRIJFSTAK	56
REGELINGEN DUURZAME INZETBAARHEID AFBOUW	56
VERGOEDING KOSTEN FYSIOTHERAPIE EN OEFENTHERAPIE AFBOUW	57
WERKDRUKVOORZIENING AFBOUW	57

ZWARE BEROEPENREGELING AFBOW	57
REGELINGEN DUURZAME INZETBAARHEID BOUW & INFRA	57
INDIVIDUEEL BUDGET BOUW & INFRA (TIJDSPAARFONDS)	57
VERLOF RONDOM EEN OVERLIJDEN IN DE BOUW & INFRA	57
OVERGANGSREGELING EXTRA ROOSTERVRIJ OUDERE WERKNEMERS IN DE BOUW & INFRA	57
LOOPBAANONDERSTEUNING BOUW & INFRA	58
VIERDAAGSE WERKWEEK 55-PLUS BOUW & INFRA	58
ZWAARWERKREGELING BOUW & INFRA	58
VERGOEDING ZORGVERZEKERING BOUW & INFRA	58
WERKDRIJKVOORZIENING BOUW & INFRA	58
TWEEDELIJNSPARTNERS VOOR LOOPBAANONDERSTEUNING	59
BIJLAGE 1: OVERZICHT RECHT OP BETALING CAO-PREVENTIEZORG (PZP)	60
BIJLAGE 2: TAAKDELEGATIE EN SUPERVISIE	62
BIJLAGE 3: STAPPENPLAN HERSTEL WERKVERMOGEN	64
BIJLAGE 4: GEBOORTEJAREN MET RECHT OP DIA EN PAGO	67
BIJLAGE 5: OVERZICHT GPO'S	68
BIJLAGE 6: BEKNOPT HISTORIE PREVENTIEZORG IN DE BOUW	69

Overzicht wijzigingen en aanvullingen

Versie 5.4 ten opzichte van de versie 5.3

Hoofdstuk 1, inleiding: introductie aangepast met uitvoering maatwerkregeling Arbeidsomstandighedenwet en cao-regelingen. Werknemers in de cao Afbouw krijgen vanaf 1-1-2026 geen gesprek meer met de adviseur duurzame inzetbaarheid. De DIA-pilot is beëindigd.

Hoofdstuk 1 is aangevuld met twee paragrafen voor het melden van beroepsziekten aan het NCvB en de schaderegelingen voor (oud) werknemers met een stoffengerelateerde beroepsziekte.

Hoofdstuk 2: informatie en toelichting intredekering is aangepast aan wijziging tekst cao Bouw & Infra.

Hoofdstuk 3 is voorzien van de inleidende paragraaf 'Bedrijfsgezondheidszorg is preventiezorg!'.

De paragraaf screening diabetes en CVRM is aangevuld met een globaal overzicht van de werkwijze in het preventiezorgportaal.

Kort overzicht van databases en AI voor medische richtlijnen en informatie over arbeidsomstandigheden. Hoofdstuk 5 start met een nieuwe paragraaf voor de stappen van de bedrijfsarts bij het uitvoeren van een arbeidsgezondheidskundig onderzoek.

In het preventiezorgportaal is de biometrie onderdeel 'vetpercentage en/of middelomtrek' opgenomen. Dit testonderdeel is facultatief beschikbaar en bij enkele GPO's verplicht gesteld.

Hoofdstuk 7: de verwijzingen voor praktijkkennis naar de serie Arbo-informatiebladen van de SdU is geschrapt vanwege toegankelijkheid en kosten (€ 2.243,34 per jaar voor één internetabonnement). Er zijn diverse alternatieven beschikbaar: het arboportaal van de rijksoverheid, arbokennisnet van arboprofessionals, rapporten en adviezen van de SER, rapporten en adviezen van de Gezondheidsraad, informatie van TNO 'health and work'.

Hoofdstuk 7: indeling serie GPO's is aangepast op de volgorde van de dienstencodes. Het GPO natuursteen/zandsteen is vervallen in de cao Bouw & Infra.

Hoofdstuk 7: het GPO overdruk en het GPO offshore zijn aangepast aan updates in de wet- en regelgeving. De hyperlinks zijn daar ook op aangepast.

BetterWise (CSR-coaching en bedrijfspsychologen) is het nieuwe label van CSR 'expertisecentrum stress & veerkracht' voor werkgevers en duurzame inzetbaarheid. Vitalmindz werkt vanaf 1-3-2026 onder het label HSK. De dienstverlening van beide organisaties wijzigt niet.

Update cao-voorzieningen in de bedrijfstak Afbouw.

Update cao-voorzieningen in de bedrijfstak Bouw & Infra.

Bijlage 2, taakdelegatie en supervisie: de tekst is herschreven op basis van de 'Werkwijzer taakdelegatie' van het Ministerie SZW (2019) en de vernieuwde 'Leidraad taakdelegatie en supervisie' van de NVAB (2025).

Auteurs versie 5.0 - 5.4

Fred Boots, bedrijfsarts

Salomon Stam, beleidscoördinator IPZ

Versie 5.3 ten opzichte van de versie 5.2

Vanaf datum opdrachtverstrekking staat een jaaropdracht in het PZP voortaan 18 maanden gereed voor uitvoering en een kwartaalopdracht 12 maanden. De uiterste datum voor de eerste vervolgvaststelling op een hoofdactiviteit is verlengd van 3 naar 6 maanden.

Overleg of contact met het UWV, de werkgever en overige derden: financiering tot maximaal 60 minuten vanuit het cao-pakket preventiezorg, mits uitgevoerd door de bedrijfsarts, AIOS-bedrijfsgeneeskunde of bouwarts. Overleg met de curatieve sector, de GGZ en het algemeen maatschappelijk werk is mogelijk voor meerdere disciplines voor max 15 minuten.

Ieder PAGO in de cao Afbouw is voortaan een DIA (PAGO met DIA-adviesgesprek).

De module ongewenst gedrag is vervallen. De inhoud stond al in de uitvoeringsprocedures. Voor werkgevers is een beleidsmodule 'ongewenst gedrag' in MijnVollandis beschikbaar. Het actuele overzicht van de vertrouwenspersonen staat op de website van Vollandis.

Leefstijlbegeleiding is aangepast op de herziening van de medische richtlijnen DM en CVRM (september-december 2024) en de invoering van de dienst 700 'Intake leefstijlbegeleiding'.

Bepalingen over de bewaartermijn van medische gegevens zijn geactualiseerd en verschoven naar hoofdstuk 9 'Biometrie en kwaliteitseisen'.

Versie 5.2 ten opzichte van de versie 5.1

Leerlingen BBL-1, LWT, Vakcollege en BOL-opleidingen: zij hebben meestal geen dienstverband met een bedrijf in de sector. Dienstverlening is alleen mogelijk op indicatie, buiten het preventiezorgportaal.

De verwijzing naar werkdrukvoorziening Vitalmindz heeft een eigen code (308) gekregen naast de verwijzing naar CSR (309).

GPO van (kraan)machinisten: toevoeging urinetest en/of bloedonderzoek glucose. Het onderzoek sluit daarmee aan op de rijbewijskeuring van het CBR voor vrachtwagenchauffeurs en beroepsmatig rijden.

Spirometrie als optionele test toegevoegd aan het werkplekbezoek bedrijfsarts.
Uitvoering visustest doktersassistent: werkwijze duidelijker opgeschreven.

Versie 5.1 ten opzichte van de versie 5.0

Voorpagina aangepast voor de contractperiode 2024-2027.

Versie 5.0 ten opzichte van de versies 4.0 tot en met 4.6

Invoering preventiezorgportaal (PZP) voor alle arboprofessionals en DIA-adviseurs vanaf 1 mei 2023. De eerste twee maanden gelden als overgangperiode. Met het PZP vervalt ISP voor de arbodiensten. Dat geldt ook voor de datacommunicatie via XML-bestanden. De uitvoeringsprocedures zijn bij diverse onderdelen hierop aangepast.

Aanpassing en verheldering van het recht op gebruik van het cao-pakket voor leerlingen na een intredekeuring of intredeonderzoek.

Invoering van de eerste Vollandis werkwijzer 'preventiezorg bij werkdruk en stress'. Van signaal naar diagnostiek, ondersteuning van de werknemer en bronaanpak. De pilots voor werknemers bouwplaats, E-health van Gezondeboel en psychologische ondersteuning vanuit Vitalmindz lopen door. De Afbouw stelt budget beschikbaar voor identieke werkdrukvoorzieningen (Gezondeboel, CSR en Vitalmindz) als de Bouw & Infra.

De screening op diabetes, en hart- en vaatzieken is volledig herzien naar de richtlijnen voor de huisartsen en medisch specialisten. Dit heeft consequenties voor de onderdelen van het labonderzoek (uitbreiding met LDL-cholesterol en triglyceriden, de test op glucose in plaats van HbA1c), het vervolgbeleid en het PAGO-rapport voor de werknemer. De preselectietool en de selectietool zijn vervallen. Het PZP ondersteunt de nieuwe screening nog niet. Bedrijfsartsen dienen gebruik te maken van de Vollandis hand-out om het risico op hart- en vaatziekten voor de werknemer te bepalen, of gebruiken de NHG-standaarden.

Het GPO 'werken met tweecomponenten PU-producten' (234) is met de bijbehorende kwaliteitseisen, inhoud en werkwijze toegevoegd.

Bij een aantal GPO's is uitgebreid bloedonderzoek aan de orde. De inhoud daarvan is aangepast voor verbetering van de diagnostiek, verlaging van de lab-kosten en uniformering.

Testapparatuur voor bloedonderzoek bij de arbodiensten (bloedafname vingerprik) moet voldoen aan de nieuwe Europese wetgeving die vanaf 26 mei 2022 van kracht is.

De DIA adviseurs kunnen een werknemer niet verwijzen naar leefstijlbegeleiding of werkdrukvoorzieningen vanuit spontane DIA adviesgesprekken, tenzij dat te koppelen valt aan een eerder uitgevoerd spreekuur, PAGO of GPO.

Overleg bedrijfstakondersteuning Afbouw (activiteitcode 331) is vervallen.

Het telefonisch of video vervolgconsult (activiteitcode 312) is voortaan ook beschikbaar voor andere arbo-professionals dan de bedrijfsarts of arts. Deze wijziging sluit aan op de werkwijzer preventiezorg bij werkdruk en stress. Het geldt niet voor de leefstijladviseur die daarvoor eigen verrichtingen heeft (de 702).

Bijlage 2 taakdelegatie: is structurele mogelijkheid, onder voorwaarden.

Bijlage 5 overzicht van alle GPO's en de combi met het PAGO is weer opgenomen.

Bijlage 6 historie: is aangevuld.

1. Inleiding

De Europese Wet (kaderrichtlijn 89/39/EEG) en de daarvan afgeleide Nederlandse [Arbeidsomstandighedenwet](#) en het [Arbeidsomstandighedenbesluit](#) bevatten de wettelijke bepalingen voor het arbobeleid en de uitvoering daarvan. Artikel 14 van de Arbeidsomstandighedenwet bevat de maatwerkregeling voor deskundige bijstand. Het gaat naast het verplicht aan te bieden arbeidsgezondheidskundig onderzoek over de aanstellingskeuring, de consultatie (het spreekuur bij gezondheidsvragen in relatie tot het werk), het werkplekbezoek, de second opinion en samenwerking tussen de diverse deskundigen. Artikel 14.9 en 14.10 bieden de mogelijkheid om de preventiezorg via cao-regelingen te organiseren. Dit hebben cao-partijen in de Bouw & Infra en Afbouw al in de zeventiger jaren van de vorige eeuw al opgepakt en uitgerold over het hele land. Een werkwijze die met enige aanpassingen is blijven voortbestaan tot vandaag de dag. Alle bedrijven vallend onder de cao's [Bouw & Infra \(2025-2027\)](#) en [Afbouw \(2024-2025\)](#) vallen voor de preventiezorg onder deze maatwerkregeling. De cao's bepalen dat Vollandis het 'cao-pakket individuerichte preventiezorg' door gecontracteerde arbodiensten laat uitvoeren. Alle werknemers die onder deze cao's vallen hebben recht op de diensten van het pakket preventiezorg. Vollandis betaalt de arbodiensten vanuit de collectieve sectormiddelen voor de door hen uitgevoerde verrichtingen. De cao bedrijfstakeigen regelingen ([BTER Bouw](#)) bevat de details.

Ter aanvulling op de individuerichte diensten kan een werkgever afspraken maken met de bouwarbodienst voor bedrijfsgerichte preventiediensten. De bijstand bij ziekteverzuim valt buiten de preventiezorg. Bij verzekerde MKB-bedrijven bepaalt de verzuimverzekeraar de keuzemogelijkheden voor een arbodienst. Twee arbodiensten en twee bedrijfsartsen per (kleinere) werkgever kan dus regelmatig voorkomen. Hier zit geen hiërarchie in. Iedere bedrijfsarts is eindverantwoordelijk voor de taken waarvoor die staat, preventiezorg versus verzuimbegeleiding.

In opdracht van cao-partijen werkt Vollandis voortdurend en projectgewijs aan verbeteringen van het cao-pakket preventiezorg, het preventiezorgportaal en aanvullende sectorvoorzieningen. De opdracht van cao-partijen bevat voor Vollandis ook de monitoring van de dienstverlening, kwaliteitsborging, opleidingen van arboprofessionals en het ontsluiten van sectordata voor wetenschappelijk onderzoek. In deze 'uitvoeringsprocedures' beschrijven we de werkwijze en uitvoering van de preventiezorg en de bedrijfstakseigen regelingen.

Inhoud cao-pakket 'individuele preventiezorg'

- Verplichte intredekering (IK)
- Vervolgonderzoek IK
- Herkeuring (second opinion) IK
- Vrijwillig intredeonderzoek (IO 40- en 40+)
- Arbeidsgezondheidskundig onderzoek van jongeren (AGO-J)
- Periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO 40- en 40+)
- Duurzame inzetbaarheidsanalyse (DIA 40- en 40+)
- (Het PAGO in de Bouw & Infra met direct aansluitend het adviesgesprek duurzame inzetbaarheid)*
- Gerichte periodieke onderzoeken (GPO's)
- Audiometrie
- Spreekuur bedrijfsarts (arbeidsomstandigheden spreekuur of arbospreekuur)
- Vervolgactiviteiten (vervolgconsult, werkplekbezoek, leefstijlbegeleiding)
- Contact met een externe vertrouwenspersoon voor de bouw
- Sectorvoorzieningen bij werkdruk en stress
- (E-health Gezondeboel, stresscoaching van BetterWise, psychologische zorg van HSK/Vitalmindz)*
- Second opinion op het advies van de bedrijfsarts

Samenvatting cao-rechten

Iedere werknemer, deelnemer in de cao Bouw & Infra of de cao Afbouw, heeft recht op de onderdelen van het cao-pakket individugerichte preventiezorg. Een door Vollandis gegeven opdracht aan de arbodienst voor de uitvoering van een PAGO, DIA of AGO-J kan de arbodienst altijd uitvoeren. Na einde deelneming (einde dienstverband) vervalt het recht op vervolgactiviteiten en aanvullende cao-voorzieningen. Uitzondering hierop is het telefonisch vervolgconsult op het PAGO, DIA, AGO-J of IO. Een gestart traject leefstijlbegeleiding mag doorlopen tot einde traject.

Preventiezorg in de cao Bouw & Infra, de paragrafen 1.1 (intredekeuring en intredeonderzoek), 7.1 (individueel pakket preventiezorg) en 7.4 (werkdruk).

Preventiezorg in de cao Afbouw, de artikelen: 15 (intredekeuring), 77 (MijnLoopbaan), 78 (80/90/100-regeling), 79 (stichting Vollandis) en bijlage 7 (individueel pakket preventiezorg).

De inhoud en frequentie van alle arbeidsgezondheidskundige onderzoeken voor werknemers in de cao's Bouw & Infra en de Afbouw zijn gebaseerd op de geïnventariseerde en geëvalueerde arbeidsrisico's op functieniveau (IO, AGO-J en PAGO) en voor bijzondere werkzaamheden (GPO's). Naast de arbeidsrisico's is er in het arbeidsgezondheidskundig onderzoek aandacht voor gezondheid en loopbaan. Vanaf juli 2016 krijgen deelnemers in de cao Bouw & Infra vanaf 20 jaar oud vierjaarlijks in combi met het PAGO een gesprek met de 'adviseur duurzame inzetbaarheid' van Vollandis. Werknemers vanaf 42 jaar oud hebben om en om recht op het PAGO (42, 46, 50, 54, 58 en 62 jaar) en de DIA (44, 48, 52, 56, 60 en 64 jaar). Deelnemers in de cao Afbouw vallen buiten het aanvullende gesprek met de 'adviseur duurzame inzetbaarheid'. Vanaf 65 jaar oud hebben werknemers op indicatie een individueel recht op het PAGO.

Let op de afwijkende cao-regel: steigerbouwers hebben jaarlijks recht op het PAGO.

De DIA is de norm in de cao Bouw & Infra. Vanaf 1 juli 2017 ondersteunen alle door Vollandis gecontracteerde arbodiensten de uitvoering van de DIA. Dit betekent dat de arbodienst het PAGO op de onderzoekslocatie combineert met het DIA-adviesgesprek als een werknemer op grond van zijn leeftijd recht heeft op de DIA

De uitvoeringsprocedures van Vollandis gaan niet in op de overeenkomsten met de arbodiensten en de financiële aspecten (Annex 5 van de overeenkomst). De actuele versies van de contractstukken staan op de [website](#) van Vollandis.

De arbodiensten en hun professionals zijn op grond van de overeenkomst met Vollandis verplicht de voorgeschreven uitvoeringsprocedures op alle onderdelen van het cao-pakket individugerichte preventiezorg na te leven. Dit geldt ook voor het gebruik van de instrumenten en hulpmiddelen voor de beroepsspecifieke beoordeling, advisering en begeleiding van de werknemers.

De arbodienst beantwoordt vragen over het cao-pakket individugerichte preventiezorg en vragen over de uitnodigingsprocedures zoveel mogelijk zelf. Werkgevers en werknemers mogen verwachten dat de arbodienst deze vragen kan beantwoorden. Als de arbodienst het antwoord op de vraag schuldig moet blijven, dan kan de arbodienst contact opnemen met de Vraagbaak van Vollandis. Dit is mogelijk per mail, chat of telefoon. De contactgegevens staan op de homepage van Vollandis: www.vollandis.nl

Het melden van beroepsziekten

De arbeidsomstandighedenwet verplicht bedrijfsartsen om de door hen gediagnosticeerde beroepsziekten te melden aan het [Nederlands Centrum voor Beroepsziekten](#) (NCvB). Het preventiezorgportaal ondersteunt de bedrijfsarts bij het vastleggen van diagnoses met enkele velden met coderingen van het NCvB. Een door de bedrijfsarts als chronisch aangemerkte diagnose blijft bewaard voor volgende onderzoeken. Het is mogelijk om de medische voorgeschiedenis in het preventiezorgportaal vast te leggen door eerder gestelde diagnoses te voorzien van een passende datum in het verleden en ‘chronisch’ aan te vinken.

Het ministerie SZW staat niet toe dat Vollandis beroepsziekten meldt aan het NCvB. Dit heeft te maken met de artikelen in de Arbeidsomstandighedenwet die het melden oplegt aan de bedrijfsarts of de arbodienst. Iedere bedrijfsarts dient een nieuw ingevoerde beroepsziekte ook te [melden](#) via de website van het NCvB. Het preventiezorgportaal biedt de juridische mogelijkheid de dubbele registratie op te lossen. Vollandis heeft de digitale koppeling met het NCvB op de werklíst staan. Tot nader bericht, blijf dubbel registreren!

Het vastleggen van gezondheidsklachten en (beroeps)ziekten is van groot belang voor de onderzoeken en wetenschappelijke studies die Vollandis uitvoert. We werken hierbij samen met diverse kennisinstituten en universiteiten, zoals TNO, RIVM, Veiligheid NL, IRAS, Erasmus MC, Amsterdam UMC, NKAL.

Schaderegelingen voor werknemers met een beroepsziekte

De schaderegelingen voor (oud) werknemers met mesotheliom en asbestose door blootstelling aan asbest op het werk bestaan het langst. Vanaf het jaar 2000 voert het [instituut asbestslachtoffers](#) (IAS) deze regelingen uit. In 2023 is de TSB-regeling gestart voor werkenden met een stoffengerelateerde beroepsziekte. Geleidelijk aan stijgt het aantal beroepsziekten onder deze regeling. Per januari 2026 is de TSB-regeling beschikbaar voor (oud) werknemers of zelfstandigen met allergisch beroepsastma, CSE (schildersziekte), longkanker door asbest, longkanker door silica, neus(bijholte)kanker door houtstof, en silicose. Al deze beroepsziekten kunnen zich voordoen bij (oud) werknemers in de bouw. Voor tegemoetkoming in de gezondheidsschade hoeft de (oud) werkende geen hard bewijs aan te leveren. In de wettelijke regeling is het begrip ‘voorshands aannemelijk’ opgenomen. Het [instituut slachtoffers beroepsziekten door gevaarlijke stoffen](#) (ISBG) geeft informatie en voert de regeling uit. [Het Lexces](#) geeft aanvullende informatie voor de arboprofessionals.

Als een (oud) werkende in 2026 aan de voorwaarden van de regelingen voldoet, dan keert de Sociale Verzekeringsbank eenmalig € 27.030 uit. Dit bedrag valt buiten belastingen en toeslagen. Het IAS kan aanvullend de werknemer ondersteunen bij een claim op schadevergoeding bij de (oud) werkgever. Het ISBG doet dit niet voor de (oud) werkenden die onder de TSB-regeling vallen.

2. Onderdelen van het preventiezorgpakket

De verplichte Intredekeuring (IK)

Op 1 januari 1998 is de [Wet op de medische keuringen](#) (WMK) ingevoerd. Deze Wet versterkt de rechtspositie van hen die een medische keuring moeten ondergaan. De intredekeuring is een aanstellingskeuring in de zin van de WMK. Deze keuring is op basis van de cao verplicht voor de kandidaat-werknemer die in de bedrijfstak gaat werken in een functie met bijzondere functie-eisen. De intredekeuring is niet verplicht als de kandidaat-werknemer de afgelopen drie jaar al in de bedrijfstak heeft gewerkt en voor dezelfde of een vergelijkbare functie een intredekeuring heeft gehad. De verplichte intredekeuring geldt alleen voor de kandidaat-werknemers die te maken krijgen met bijzondere gezondheids- en veiligheidsrisico's die niet met gangbare maatregelen zijn op te lossen (zie de [leidraad aanstellingskeuringen van de NVAB-SER](#)). Als regel geldt dit voor alle kandidaat-werknemers die uitvoerende werkzaamheden op de bouwplaats gaan verrichten, de beroepen die in de functielijst van de cao Bouw & Infra met een * zijn aangeduid. Werkgevers mogen op basis van de cao geen arbeidsovereenkomst aangaan met de kandidaat-werknemer als die niet geschikt is verklaard voor het werk.

De werkgever kan een **aanstellingskeuring** bij de arbodienst aanvragen voor de kandidaat-werknemer die al in de bouw werkt en binnen de periode van 3 jaar van werkgever wisselt naar dezelfde of een vergelijkbare functie met bijzondere functie-eisen. Dit is een keuring uitgevoerd door een bedrijfsarts van de bouwarbodienst in opdracht van de werkgever, die de kosten daarvan zelf betaalt. Voor aanstellingskeuringen gelden dezelfde vereisten voor de beoogde functie als aangegeven bij de intredekeuring. De aanstellingskeuring valt niet binnen het cao-pakket preventiezorg en de dossiervoering valt buiten het PZP.

Het vrijwillig intredeonderzoek (IO)

Het vrijwillige intredeonderzoek is er voor werknemers die buiten de verplichte intredekeuring vallen. De bouwarbodienst voert het onderzoek uit in opdracht van de werknemer zelf. De werkgever ontvangt geen keuringsuitslag of informatie. De inhoud van het intredeonderzoek is gelijk aan het PAGO (40- / 40+). Het valt te zien als een 0-meting voor het arbeidsgezondheidskundig onderzoek. Dit doet recht aan diverse bepalingen in het Arbeidsomstandighedenbesluit voor het arbeidsgezondheidskundig onderzoek voor of bij de start van werkzaamheden met bepaalde arbeidsrisico's. De werknemer ontvangt het 'PAGO-rapport' met advies voor de gezondheid, het werk en de loopbaan.

De verplichte intredekeuring (IK) geldt voor werknemers die nieuw in de bedrijfstak gaan werken in een functie met bijzondere functie-eisen of al in de bedrijfstak werken en overstappen naar een functie met andere bijzondere functie-eisen bij een nieuwe werkgever.

Let op: de **intredekeuring** dient **vóór aanvang** van het dienstverband te zijn afgerond.

Bij het **intredeonderzoek** (IO) geldt de eis dat de betreffende werknemer voor het eerst in de bedrijfstak is gaan werken of er langer dan drie jaar niet werkzaam in is geweest. De werknemer kan het intredeonderzoek pas aanvragen **na aanvang** van het dienstverband.

Het arbeidsgezondheidskundig onderzoek van jongeren (AGO-J)

Jongeren tot de leeftijd van 19 jaar hebben recht op een (vrijwillig) arbeidsgezondheidskundig onderzoek één jaar na intrede in de bedrijfstak. De werknemer krijgt daarbij een gericht advies met betrekking tot een gezonde en veilige invulling van de functie. De bedrijfsarts beoordeelt de werkbelasting en arbeidsrisico's in samenhang met de belastbaarheid van de werknemer. Volandis verstrekt opdracht aan de arbodiensten om werknemers die een jaar in de bedrijfstak werkzaam zijn uit te nodigen.

Het periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO)

Werkgevers zijn verplicht hun werknemers in de gelegenheid te stellen om aan het arbeidsgezondheidskundig onderzoek deel te nemen. Het PAGO in de cao Bouw & Infra is vanaf 20 jaar oud eens per vier jaar een integraal onderdeel van de 'duurzame inzetbaarheidsanalyse' (DIA). Volandis verstrekt opdracht aan de arbodiensten om de werknemers die op basis van hun leeftijd en cao-recht aan de beurt zijn uit te nodigen.

De ‘duurzame inzetbaarheidsanalyse’ voor werknemers in de cao Bouw & Infra (DIA)

De DIA bestaat uit het periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek en – in directe aansluiting daarop - het DIA-adviesgesprek door een daarvoor aangewezen adviseur van Vollandis. Vollandis verstrekt de opdracht aan de arbodienst om de werknemers die op basis van hun leeftijd en cao-recht aan de beurt zijn uit te nodigen. Op grond van de basisovereenkomst met Vollandis reserveert de arbodienst een DIA-adviseur via de planningstool van Vollandis en maakt zo nodig aanvullende afspraken met Vollandis. De arbodienst faciliteert de DIA-adviseurs voor de uitvoering van de DIA-adviesgesprekken op de vastgelegde data en locaties. De DIA-adviseur gaat met de werknemer in gesprek over de thema's: Werk veilig, Houd plezier en Kijk Vooruit!

De werknemer en de DIA-adviseur stellen gezamenlijk een compact DIA-actieplan op. Hierin formuleert de werknemer concreet wat hij of zij wil gaan doen om de eigen duurzame inzetbaarheid te verhogen. Hierbij kan de DIA-adviseur doorverwijzen naar de dienstverlening van de samenwerkende partners in de tweede lijn. Dit zijn: James (CNV), MijnLoopbaanCoach (FNV) en stichting EDI (Expertisecentrum Duurzame Inzetbaarheid). Zij beschikken over eigen loopbaan- en/of opleidingsinstrumenten. De werknemer kan in vrijheid besluiten om het DIA-actieplan geheel, deels of niet te delen met de werkgever.

Gerichte periodieke onderzoeken (GPO's)

Het GPO in de bouw is ingericht voor een aantal arbeidsrisico's en/of werkzaamheden die onvoldoende of niet zijn opgenomen in het PAGO. De inhoud en frequentie zijn bepaald op basis van wetgeving, kwaliteitsregels van sectoren, arbeidsrisico's en de PAGO-frequentie. Het recht op een GPO is opgenomen in de cao's. Werknemers die werkzaam zijn in functies met bijzondere arbeidsrisico's hebben, in aanvulling op het PAGO of de DIA, recht op een gericht periodiek onderzoek (GPO). Vollandis betaalt de extra GPO-onderdelen in combi met het PAGO. Bij een losstaand GPO betaalt de werkgever de kosten aan de arbodienst. In het algemeen geldt dat de werkgever op basis van de Arbeidsomstandighedenwet de betrokken werknemers in de gelegenheid moet stellen om aan het arbeidsgezondheidskundig onderzoek (GPO) deel te nemen. De verplichting tot deelname aan het GPO geldt vanuit Wet- en regelgeving wel voor de GPO's 'werken onder overdruk', offshore en windenergie (olie/gas, wind = werken op hoogte).

De werkgever blijft verantwoordelijk voor het totale arbeidsgezondheidskundige onderzoek van de werknemers in het bedrijf. De bouwnijverheid heeft de basis gedegen ingericht in het IO, AGO-J en PAGO/DIA en de serie GPO's. Als uit de RI&E of het V&G-plan arbeidsrisico's naar voren komen die onvoldoende zijn opgenomen in deze onderzoeken, dan vraagt de werkgever advies aan de bedrijfsarts en zo nodig de arbeidshygiënist. Het kan zijn dat specifieke aanvulling nodig is. Bijvoorbeeld bij het werk met gevaarlijke (kankerverwekkende) stoffen, blootstelling aan bacteriën/virussen, blootstelling aan radioactieve straling.

Het spreekuur bedrijfsarts (Arbo- of arbeidsomstandigheden spreekuur)

Dit spreekuur is bedoeld voor de werknemer die vragen of klachten heeft over de gezondheid in relatie tot het werk. De werknemer neemt hiervoor zelf contact op met zijn bouwarbodienst. Die plant het spreekuur binnen een termijn van maximaal een week. Het 'spreekuur bedrijfsarts' is bedoeld voor preventiezorg en niet voor verzuimbegeleiding in opdracht van de werkgever. Het is bedoeld voor de arbeidsrisico's en preventie van gezondheidsschade of beroepsziekten van de werknemer. De bedrijfsarts kan het spreekuur zo nodig uitbreiden met biometrie (longfunctietest, ECG, labonderzoek, etc).

Vervolgactiviteiten

Het gaat hier om activiteiten ten behoeve van verder onderzoek en diagnostiek, begeleiding en/of advies op indicatie van de bedrijfsarts. Dit kan bijvoorbeeld een vervolgconsult, overleg met de curatieve sector, een bedrijfs- of werkplekbezoek of leefstijlbegeleiding zijn. Deze vervolgactiviteiten kunnen ook worden uitgevoerd door andere deskundigen van de bouwarbodienst dan de bedrijfsarts. De vervolgactiviteiten vinden plaats naar aanleiding van een eerdere activiteit in het kader van de uitvoering van het cao-pakket Individuele Preventiezorg.

De second opinion op het advies van de bedrijfsarts

In de Arbowet is per 1 juli 2017 het recht op een 'second opinion' ingevoerd voor het gezondheidkundige advies van de bedrijfsarts. Vollandis ondersteunt dit recht binnen het cao-pakket individugerichte preventiezorg. Vollandis kan de werknemer een voorstel doen voor een andere bouw-bedrijfsarts, desgewenst bij een andere arbodienst die een contract met Vollandis heeft. De werknemer kan ook zelf een keuze en afspraak maken bij één van de arbodiensten in de bouw. De bedrijfsarts die het advies heeft gegeven, werkt mee aan het verzoek voor een second opinion. We adviseren de bedrijfsarts een verwijsbrief voor de werknemer te maken met de vraagstelling en de medische dossierstukken. De bedrijfsarts die de second opinion uitvoert, kan de kosten declareren bij Vollandis via een handmatige factuur van de arbodienst. De second opinion bedrijfsarts geeft advies aan de werknemer en stelt dit advies eveneens aan de eerste bedrijfsarts ter beschikking.

Let op: de intredekeuring kent al langer een herkeuring (ofwel second opinion), te declareren met de activiteitscode 112 'herkeuring IK'.

Contact met een (externe) vertrouwenspersoon

De arbodienst heeft tenminste één geregistreerde en gecertificeerde vertrouwenspersoon beschikbaar voor de werknemers in de bouw. De [Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen \(LVV\)](#) erkent de opleidingen hiervoor en beheert het kwaliteitsregister. De vertrouwenspersoon respecteert de privacy van de werknemer, staat open voor meldingen, kan deelnemen in een klachtencommissie en is ervaren in het begeleiden van werknemers die te maken hebben gekregen met ongewenst gedrag. Hiervan is sprake wanneer een werknemer verbaal of fysiek is bedreigd of aangevallen. Het ongewenste gedrag kan afkomstig zijn van collega's, leidinggevenden, werknemers van onderaannemers, zzp-ers, leveranciers, toezichthouders, bewoners. Het kan op verschillende manieren plaatsvinden:

- Verbaal (schelden, schreeuwen, felle discussie)
- Fysiek (schoppen, duwen, slaan, spugen, bijten, vernielen)
- Psychisch (bedreigen, intimideren, chanteren, vernederen, pesten, discriminatie)
- Seksueel (sexting, ongewenst aanraken, aanranding, verkrachting)
- Digitaal (App, berichten, foto's)

Bij voorkeur zijn bij de arbodienst meerdere vertrouwenspersonen beschikbaar, man en vrouw, regionaal gespreid. De werknemer kan actuele gegevens van de [vertrouwenspersonen](#) voor de bouw vinden op de website van Vollandis. De bedrijfsarts en de andere arboprofessionals kunnen vanuit de individugerichte preventiezorg naar de vertrouwenspersoon verwijzen. Een werknemer kan ook zelf contact opnemen met de vertrouwenspersoon. Het cao-pakket ondersteunt hiermee de werknemers van MKB-bedrijven die niet over een eigen vertrouwenspersoon beschikken. Werknemers van grotere bedrijven met een eigen vertrouwenspersoon kunnen zo nodig een beroep doen op de externe vertrouwenspersoon.

De vertrouwenspersoon of de arbodienst neemt de melding in behandeling en gaat na of de werknemer deelnemer is in de cao's Bouw & Infra of Afbouw. Arbodiensten beschermen de privacy van iedere aanmelder en delen geen info buiten de vertrouwenspersoon die de melding gaat oppakken. De uitgevoerde activiteiten (individueel en/of deelname in een klachtencommissie) factureert de vertrouwenspersoon via een handmatige factuur van de arbodienst aan Vollandis. Iedere arbodienst geeft jaarlijks feedback van het beroep op de vertrouwenspersonen aan Vollandis. Werkgevers kunnen via 'Mijn Vollandis' gebruik maken van de module 'ongewenst gedrag' als hulp voor het bedrijfsbeleid.

Taakdelegatie en supervisie

De arbeidsomstandighedenwet belegt de uitvoering van de aanstellingskeuring (IK), het arbeidsgezondheidskundig onderzoek (IO, AGO-J, PAGO, DIA en GPO), het preventiesprekeuur, de toegang tot de werkplek en het melden van beroepsziekten bij het NCvB bij de bedrijfsarts. De zorgverzekeringswet bevat de verwijzingsfunctie voor de bedrijfsarts naar curatieve en psychologische zorg en audiologische centra. Artsen kunnen taken van de bedrijfsarts uitvoeren onder 'begeleiding en toezicht' van de bedrijfsarts. De NVAB noemt dit supervisie, een bijzondere vorm van taakdelegatie voor artsen en AIOS-bedrijfsgeneeskunde die werkzaamheden in de bedrijfsgezondheidszorg uitvoeren. Deze artsen werken op eigen titel en verantwoordelijkheid. De eindverant-

woordelijkheid voor de geleverde dienst en de sociaalmedische begeleiding (preventiezorg) blijft bij de superviserende bedrijfsarts. In bijlage 2 van de uitvoeringsprocedures staat meer informatie. Hierin vind je ook de voorwaarden die Vollandis stelt bij taakdelegatie en supervisie.

Opleidingseisen arboprofessionals

De overeenkomsten van Vollandis met de arbodiensten regelen de opleidingseisen van de arboprofessionals die zij voor de bouw inzetten. De bouw cursus van Vollandis geldt als verplichte opleidingseis voor bedrijfsartsen, AIOS-bedrijfsgeneeskunde en artsen. Voor de leefstijladviseurs geldt de verplichting deelgenomen te hebben aan de leefstijlcursus van Vollandis. Deelnemers aan cursussen van Vollandis kunnen gebruik maken van het opleidingsportaal. De vertrouwenspersoon voor de bouw moet voldoen aan de opleidingseis in de overeenkomst. Voor alle andere arboprofessionals gelden geen extra opleidingseisen.

Arbodiensten kunnen voor vervoliconsulten en werkplekbezoek gebruik maken van diverse disciplines: de fysiotherapeut, bedrijfsmaatschappelijk werker, GZ-psycholoog, psychotherapeut, arbeidshygiënist, veiligheidskundige, arboverpleegkundige, ergonoom of bewegingswetenschapper, A&O-deskundige en leefstijladviseur. De bedrijfsarts stelt de indicatie en bepaalt het vervolgbeleid.

Verletkosten voor de werknemer

De cao-regelingen voor de Bouw & Infra en Afbouw hebben afwijkende regels voor werknemers die het spreekuur bezoeken of deelnemen aan een arbeidsgezondheidskundig onderzoek. De Bouw & infra kent het 'tijdsparafonds'. Daarin zet jaarlijks een hoeveelheid verlofuren voor preventie- en curatieve zorg. In het kader zie je de details.

Verlet- en reiskosten volgens cao's

- *CAO Bouw & Infra:*

Artikel 3.6.2 en 3.6.3 regelen het opnemen van **onbetaald verlof** voor doktersbezoek, medische behandeling, deelname aan het periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) en medische keuringen. Voor de financiële compensatie geldt artikel 3.6.4, een individueel budget gelijk aan 24 uur inkomen per kalenderjaar. Bij deeltijdwerk naar rato van de arbeidsduur.

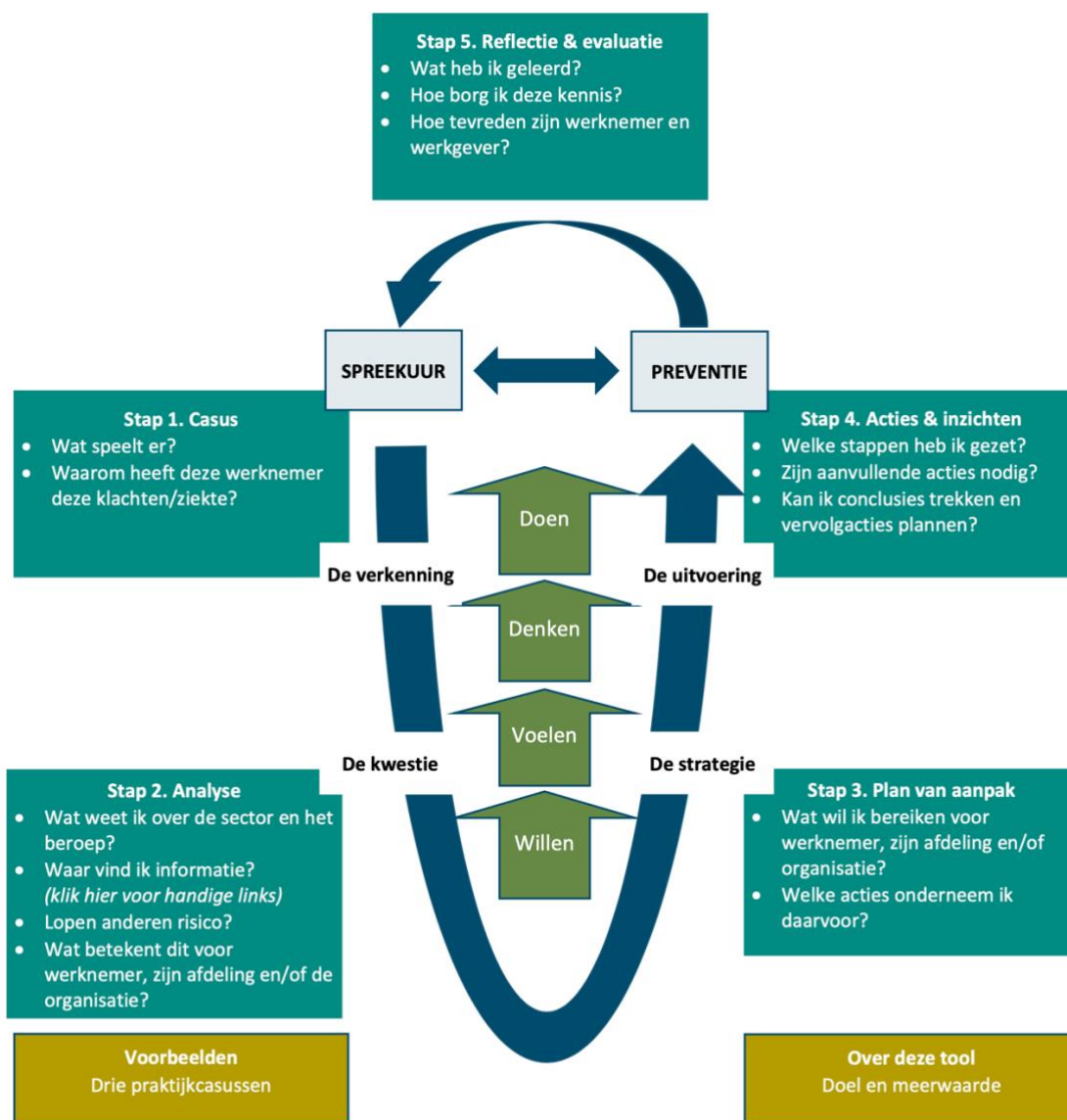
- *CAO Afbouw (art. 30 lid 2 sub q (kort verzuim)):*

De werkgever vergoedt de duur van het verzuim en de reiskosten voor de arbeidsgezondheidskundige onderzoeken en de vervolgactiviteiten van het cao-pakket preventiezorg.

3. Beroepsspecifieke diagnostiek en beoordeling

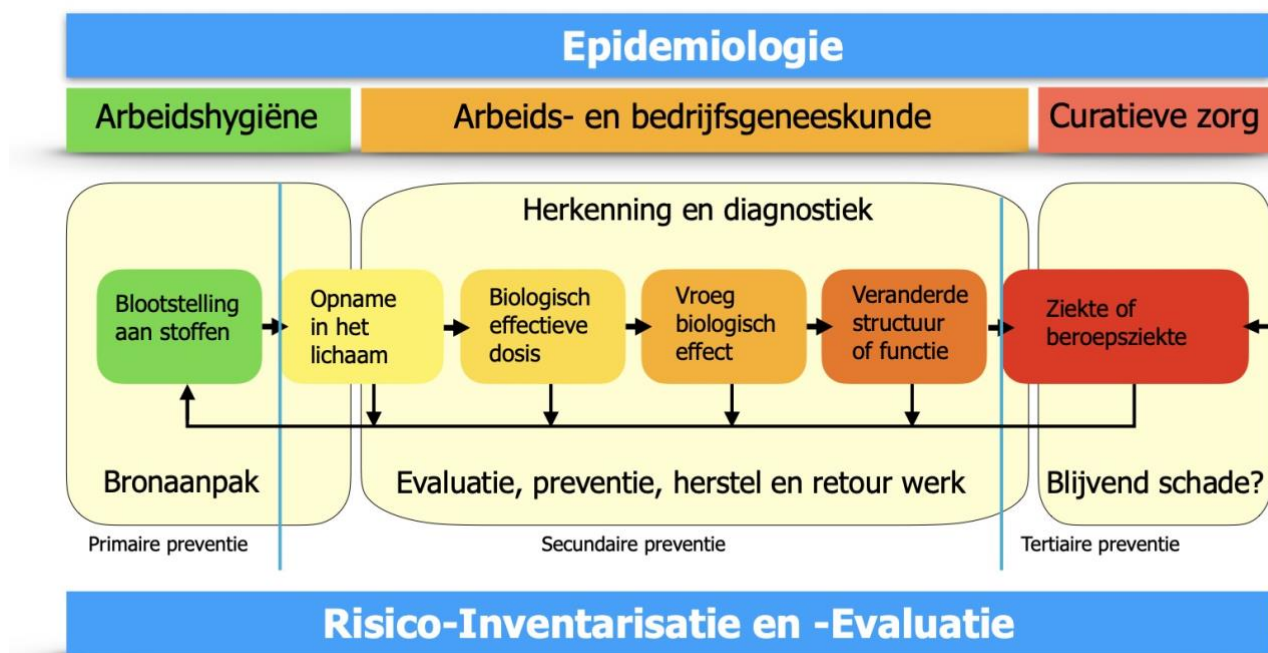
Bedrijfsgezondheidszorg is preventiezorg!

De ultieme weg naar gezond en veilig werken is primaire preventie door het volledig of zoveel als mogelijk wegnemen van de arbeidsrisico's. Dit biedt de beste kans op het vermijden van ongevalsletsels, gezondheidsklachten en beroepsziekten. Het werk in de bouw blijft ondanks aandacht voor preventie risicovol en fysiek belastend. In de sector komt een grote verscheidenheid aan arbeidsrisico's voor. De arbeidsgezondheidskundige onderzoeken, spreekuren en werkplekbezoeken zijn contactmomenten voor bedrijfsartsen en andere arbo-professionals om zo vroeg mogelijk gezondheidseffecten en aandoeningen te signaleren en te relateren aan de werkzaamheden. Dit vereist dat je het werk en de arbeidsrisico's kent en weet welke werkzaamheden de werknemer uitvoert. Welke gezondheidsklachten kan dit veroorzaken, welke effecten zou je als eerste kunnen waarnemen of meten? Hoe beter je deze werkwijze gebruikt, des te beter signaleer je vroegtijdig werkgerelateerde klachten en aandoeningen. Vervolgens ligt bij jou de verantwoordelijkheid om de preventiezorg te verbeteren en de ontwikkeling naar beroepsziekten te blokkeren. De [preventiecyclus](#) van de NVAB biedt een praktische tool bij dit denk- en werkproces. **Samenvattend: wees nieuwsgierig, ga op zoek en leg verbanden.**

Bron: deze afbeelding toont de 'preventiecyclus' uit de praktische tool van de NVAB, februari 2021.

Onderstaande afbeelding toont het verloop van blootstelling aan gevaarlijke stoffen tot een ziekte of een beroepsziekte. Goede preventiezorg vereist teamwerk in een 'plan-do-check-act cyclus'. De E van de RI&E heeft voortdurend aandacht nodig, van de bedrijfsarts, de deskundigen en directie en management. Voor iedere stap in de afbeelding kan een bedrijf of sector drempels ontwikkelen, vergelijkbaar met de veiligheidskundige strategie om bedrijfsongevallen te voorkomen. Volandis ondersteunt bedrijven via 'MijnVolandis' met informatie vanuit de PAGO-deelnemers en instrumenten zoals de 'schadelijke stoffen assistent' (SSA), de RI&E voor MKB-bedrijven, de V&G-tool voor bouwprojecten. De '[veiligheidsladder](#)' of in het Engels 'the Safety Culture Ladder' is voor bedrijven een prima werkwijze om de voorwaarden voor verbetering van de preventiezorg (de bedrijfscultuur) op een hoger peil te brengen.

Bron: deze afbeelding is gebaseerd op het proefschrift en de oratie van Prof. Dr. [Frits van Rooy](#), hoogleraar 'vroegsignalering en preventie van beroepsziekten'; Institute for Risk Assessment (IRAS) in Utrecht, november 2025.

Uitgangspunten voor de preventiezorg in de bouw

Voor de individuerende preventiezorg gelden de volgende uitgangspunten:

- Bedrijfsartsen, AIOS-bedrijfsgeneeskunde, artsen en leefstijladviseurs hebben de door Volandis voorgeschreven bouwspecifieke opleidingen met goed gevolg afgerond, en nemen deel aan nascholing voor de bouw;
- Bedrijfsartsen en de andere arboprofessionals houden bij het arbeidsgezondheidskundig onderzoek en de andere diensten rekening met beroepsspecifieke aspecten (werktaken, manier van werken, arbeidsrisico's) in relatie tot de belastbaarheid van de werknemer. Dit is de basis voor de beoordeling, het advies en zo nodig de vervolgacties.
- De uitvoering van de preventiezorg vindt op een uniforme wijze plaats, uitgaande van de 'uitvoeringsprocedures' van Volandis;
- De arboprofessionals gaan uit van de actuele wet- en regelgeving;
- De arboprofessionals houden rekening met de 'stand van de techniek en wetenschap'.

Instrumenten voor de beroepsspecifieke arbeidsgeschiktheidsbeoordeling en diagnostiek

Ter waarborging van de beroepsspecifieke uitvoering van de arbeidsgezondheidskundige onderzoeken heeft Volandis instrumenten ontwikkeld, te vinden op de website: www.volandis.nl/arbodienst. Op de volgende pagina staan de instrumenten en diagnostische regels die beschikbaar zijn voor arbodiensten en arboprofessionals.

- Beoordelingsrichtlijnen Arbeidsgeschiktheid;
- Beroepsbeschrijvingen;
- Overdrachtsformulieren duurzame inzetbaarheid Afbouw;
- PAGO vragenlijst;
- De Werkvermogenindex Bouw;
- De 'arbeidsongeschiktheidsindicator bouw';
- De diagnostische regel werkdruk en stress;
- De werkwijzer preventiezorg bij werkdruk en stress;
- De hand-out screening suikerziekte, screening en risico op hart- en vaatziekten (CVRM);
- Richtlijnen sociaal medische advisering;
- Het registreren van (beroeps)ziekten in het PZP.

Beoordelingsrichtlijnen Arbeidsgeschiktheid

De bedrijfsarts brengt tijdens een intredekeuring met het instrument 'beoordelingsrichtlijnen arbeidsgeschiktheid' de belastbaarheid van de aanstaande werknemer of leerling in kaart als er twijfel is aan de arbeidsgeschiktheid en bij een voorgenomen besluit de werknemer ongeschikt te verklaren. Met de beoordelingsrichtlijnen analyseert de bedrijfsarts de belastbaarheid van een werknemer op 27 aspecten van het werk. Ieder aspect kent vier belastbaarheidsniveaus. De belastinggrafiek met de aangegeven beperkingen (het belastbaarheidsprofiel) vormt een goede basis om het gesprek met de werknemer aan te gaan en advies te geven. De werknemer kan hierop een second opinion van een andere bedrijfsarts vragen. De beoordelingsrichtlijnen zijn ook bruikbaar voor de advisering bij knelpunten in de werkbelasting-belastbaarheid van de werknemer tijdens de DIA, het PAGO, het GPO of het spreekuur bedrijfsarts. Het instrument helpt de werknemer inzicht te geven (reflectie), helpt keuzes maken voor het 'Actieplan' en ondersteunt bij loopbaangesprekken.

Beroepsbeschrijvingen

Ieder beroep in de bouw heeft een [beroepsbeschrijving](#) met daarin opgenomen een overzicht van de arbeidsrisico's, maatregelen, arbovriendelijke hulpmiddelen en het belastingprofiel op 27 werkaspecten. Het belastbaarheidsprofiel geeft aan waar de mismatches liggen. De bedrijfsarts kan daarmee advies geven aan de werknemer voor herstel van het werkvermogen, aanpassing van het werk, gebruik van arbovriendelijke hulpmiddelen, herplaatsing, scholing en loopbaan.

Overdrachtsformulieren duurzame inzetbaarheid Afbouw

De cao Afbouw heeft een aantal voorzieningen ter ondersteuning van de duurzame inzetbaarheid van werknemers. De werknemer kan een beroep doen op het traject preventie, het traject bevorderen duurzame inzetbaarheid en de '80-90-100-regeling' als dat blijkt uit het PAGO. De bedrijfsarts gebruikt voor de onderbouwing een van de beroepsspecifieke [overdrachtsformulieren](#) voor werknemers in de Afbouw.

PAGO vragenlijst

Volandis heeft de vragenlijst voor het PAGO in de jaren 2017-2018 vernieuwd en per 1-1-2019 ingevoerd als de PAGO+ vragenlijst. De vragenlijst bevat vragen over alle thema's die Volandis belangrijk vindt om actief en zo gezond mogelijk te kunnen blijven werken tot de pensioendatum. UTA-werknemers die niet op de bouwplaats komen, kunnen een serie vragen overslaan. Ook een aantal subvragen zijn voorwaardelijk gesteld. We hebben voor de leesbaarheid gestreefd alle vragen op taalniveau B1 te stellen. De werknemer kan de vragenlijst desgewenst op papier en/of met ondersteuning van de arbodienst invullen. De antwoorden van de PAGO vragenlijst zijn nodig voor de tools 'Werkvermogenindex Bouw', de 'AO-indicator' en de 'diagnostische regel werkdruk/stress'. Vanaf het jaar 2020 is de PAGO+ vragenlijst in een [Engelstalige hand-out](#) beschikbaar.

De Werkvermogenindex Bouw

In de PAGO vragenlijst zijn tien vragen opgenomen om de 'werkvermogenindex bouw' (WVI) te berekenen. Het werkvermogen kan hierbij worden opgevat als zowel het lichamelijk als het psychisch vermogen van een werknemer om te voldoen aan de taakeisen van zijn of haar specifieke arbeidssituatie. De WVI loopt van 7 tot 49 en het eindresultaat heeft Volandis ingedeeld in vier categorieën.

Vragenlijstonderdelen voor de 'werkvermogenindex bouw'

- Het aantal ziekte dagen
- De mate van plezier in dagelijkse bezigheden
- De mate van actief en fit zijn
- De mate van vertrouwen in de toekomst
- Het aantal aandoeningen per categorie
- De ervaren hinder van klachten, ziekten of letsels
- Het rapportcijfer van het huidige werkvermogen
- Het werkvermogen in relatie tot de lichamelijke eisen van het werk
- Het werkvermogen in relatie tot de geestelijke eisen van het werk
- De inschatting van de geschiktheid gedurende twee jaar voor het eigen werk

De diagnostische regel houdt rekening met beroep van de werknemer. De eindscore komt uit in vier klassen:

Slecht:	7 - 27
Matig:	28 - 36
Goed:	37 - 43
Uitstekend:	44 - 49

De 'arbeidsongeschiktheidsindicator bouw' (AO-indicator)

De werkvermogenindex bouw vormt de basis voor het berekenen van de AO-indicator. Dit is een indicatie voor de kans op langdurige (meer dan een jaar) arbeidsongeschiktheid voor het eigen werk in de komende vier jaar. In combinatie met onderstaande factoren ontstaat een eindresultaat in de range van 2% (zeer lage kans) tot 78% (hoge kans):

- Leeftijd;
- De aanwezigheid van regelmatige ernstige pijnklachten aan het bewegingsapparaat;
- Meer dan drie maanden verzuim in het voorafgaande jaar;
- Combinatie van de laatste twee genoemde criteria.

De diagnostische regel werkdruk en stress

SKB heeft de diagnostische regel voor werkdruk en (werk)stress van UTA-werknemers in de bouw ontwikkeld. De regel is gebaseerd op het TNO-model uit het rapport 'Uitvoerders onder druk' (uitgave TNO, oktober 2013). Voor het inschatten van werkdruk en stress gaat de regel uit van de ingevulde vragen van de PAGO vragenlijst. De scores van de werknemer krijg je in beeld met een stoplichtmodel.

De diagnostische regel kent 6 onderdelen:

1. **Werkdruk**

Minimaal drie signalen uit het vragencluster Werktaken duidt op hoge taakeisen, ofwel verhoogde werkdruk. Hoge taakeisen in combinatie met minimaal **twee** signalen uit Werkomgeving of **één** signalen uit Invloed is een sterk verhoogde werkdruk.

2. **Stressverschijnselen**

Minimaal één signaal uit het vragencluster Stress en mentale vermoeidheid is een verhoogd stressniveau. Dit verhoogde stressniveau in combinatie met minimaal twee signalen uit Vitaliteit is een sterk verhoogd stressniveau. Een (sterk) verhoogd stressniveau in combinatie met een (sterk) verhoogde werkdruk is werkstress, tenzij andere factoren de stress verklaren.

3. **Indicatie voor interventie**

De combinatie van de uitkomst op werkdruk en stressniveau bepaalt het signaalniveau en het voorlopige advies voor de werknemer en bedrijfsarts, te zien in de tabel op de volgende pagina.

	Laag stressniveau	Verhoogd stressniveau	Sterk verhoogd stressniveau
Lage werkdruk	Geen acties	Preventie	Preventie en curatie
Verhoogde werkdruk	Geen acties	Preventie	Preventie en curatie
Sterk verhoogde werkdruk	Preventie	Preventie en curatie	Preventie en curatie of doorverwijzen

4. Aanwezigheid van één of meer psychische aandoeningen

Een psychische aandoening met een lopend behandeltraject kan een contra-indicatie zijn voor interventies door de bedrijfsarts.

5. Buffers en overige stressoren

De diagnostische regel signaleert ook de factoren die ervoor zorgen dat een werknemer die werkdruk ervaart minder snel of juist sneller stressklachten zal ontwikkelen. Dit zijn de Buffers en Overige stressoren.

6. Overzicht ingevulde antwoorden en signalen

De bedrijfsarts kan inzoomen op de ingevulde vragen en die benutten voor het uitdiepen van de anamnese, vervolgvactiteiten en zo nodig een verwijzing.

De werkwijzer 'preventiezorg bij werkdruk en stress'

De eerste werkwijzer voor de preventiezorg is beschikbaar, bedoeld voor werknemers met een verhoogde of sterk verhoogde werkdruk en/of stressklachten. Zie de oranje, rode en dieprode uitkomsten van de diagnostische regel werkdruk en stress. De werkwijzer helpt de bedrijfsarts bij de diagnostiek, de ondersteuning van de werknemer met de beschikbare diensten van het cao-pakket, de werkdrukvoorzieningen in de bouw en de preventiezorg. De [werkwijzer preventiezorg](#) biedt praktische tips en tools.

Screening en beoordeling risico op suikerziekte en hart- en vaatziekten (CVRM)

Screening op diabetes mellitus en het cardiovasculair risicomanagement zijn vaste onderdelen van bijna alle arbeidsgezondheidskundige onderzoeken in de bouw. Overgewicht en obesitas komen frequent voor in de bouw. De preventie van diabetes is belangrijk bij het CVRM. Dat geldt ook voor arbeidsrisico's die significant bijdragen aan een verhoogde kans op hart- en vaatziekten, zoals nachtwerk, kwartsstof en dieselmotoremissie. Buiten ongezonde stress is geen enkel ander arbeidsrisico opgenomen in de medische richtlijn CVRM voor huisartsen en medisch specialisten.

Let op: het preventiezorgportaal berekent het risico op hart- en vaatziekten niet automatisch. Hiervoor is maatwerk van de bedrijfsarts nodig. Het elektronisch dossier biedt hierbij wel hulp door alle factoren die van belang zijn voor het CVRM bij elkaar te tonen, zie het voorbeeld op de volgende pagina. De Volandis [hand-out](#) 'Screening diabetes en CVRM' van Volandis is hierbij een praktisch hulpmiddel. De hand-out is gebaseerd op de actuele medische richtlijnen voor de huisartsen en medisch specialisten. Je vindt in de hand-out ook uitleg en tips voor je taken in het preventiezorgportaal. Op deze wijze ondersteunt Volandis jou in de communicatie met de arboprofessionals en de curatieve sector, waardoor samenwerken en verwijzen beter mogelijk zijn. Bij een verhoogd risico op longaandoeningen en hart- en vaatziekten in combinatie met ongezond leven is leefstijl-begeleiding altijd zinvol. Dit geldt ook voor jongere werknemers als verbetering van hun leefstijl bijdraagt aan verlaging van het lifetime risico op hart- en vaatziekten. De bedrijfsarts kan voor persoonlijk maatwerk ook de webtools van [U-Prevent](#) voor medische zorgprofessionals gebruiken. Deze bieden hulp bij werknemers met diverse chronische aandoeningen.

Federatie Medisch Specialisten, richtlijndatabase: [cardiovasculair risicomanagement](#).

Nederlands Huisartsengenootschap, NHG-richtlijnen: [cardiovasculair risicomanagement](#).

Cardiovasculair risicomanagement

Arbeidsrisico's

Gebruik informatie uit de PAGO⁺ vragenlijst en de arbeidsanamnese.

Familieanamnese

Vroegtijdig overlijden aan hart- en vaatziekten?

☒ Nee ☐ Ja ☐ Onbekend

Erfelijke dyslipidemie?

☒ Nee ☐ Ja ☐ Onbekend

Afkomst werknemer uit een regio met een hoger risico op hart-en vaatziekten?

☒ Nee ☐ Ja ☐ Onbekend

Dit zijn o.a.: Turkije, Afrika (sub-Sahara), Hindoeestaans, Aziatisch-Surinaams, Caribisch.

Relevante diagnoses en co-morbiditeit

Gebruik de informatie uit het onderdeel DIAGNOSE

Leefstijl

Roken	Ja, ik rook
Aantal packyears	15 packyears
Alcohol	10 glazen/week
Aantal uren matig intensief bewegen	20 uren/week

Biometrie

BMI 28,4
Bloeddruk 145/90 mm Hg

Lab resultaten

Triglyceriden 	2.05 mmol/l
Totaal cholesterol 	5.1 mmol/l
HDL-cholesterol 	1.12 mmol/l
Non HDL-cholesterol 	3.98 mmol/l
LDL cholesterol 	3.1 mmol/l

Het tienjaarsrisico op hart- en vaatziekten (SCORE2-tabel)

Tienjaarsrisico op hart- en vaatziekten xx % werknemer voldoet niet aan leeftijdseis ≥ 40 jaar oud

Conclusie CRVM

- ☐ Geen indicatie voor screening
- ☒ Indicatie screening, lifetime risico besproken (werknemer <40 jaar)
- ☐ Laag risico (werknemer ≥ 40 jaar, groen in SCORE 2)
- ☐ Matig verhoogd risico (werknemer ≥ 40 jaar, geel in SCORE2)
- ☐ Hoog risico (werknemer ≥ 40 jaar, oranje in SCORE2 of vanuit diagnoses)
- ☐ Zeer hoog risico (vanuit diagnoses)
- ☐ Geen lab resultaten, screening niet mogelijk

Advies

Advies

Geef in dit veld uitleg en advies aan de werknemer (komt in het PAGO-rapport).

Preventiezorgportaal, een voorbeeld van het 'tabblad CVRM' van een werknemer onder de 40 jaar oud.

Richtlijnen sociaal medische advisering

Deze serie richtlijnen voor de preventiezorg is begin jaren 2000 gemaakt. Voor een belangrijk deel zijn deze richtlijnen ingehaald door een ruim aanbod aan NVAB-en NCvB-richtlijnen. Vollandis vervangt de richtlijnen sociaal medische advisering geleidelijk aan voor werkwijzers preventiezorg.

Het registreren van klachten, aandoeningen en beroepsziekten

Het is van belang voor de werknemer, het bedrijf en de sector om alle gezondheidsklachten en diagnoses goed in het preventiezorgportaal vast te leggen en na te denken over de bijpassende oorzaakcode. De bedrijfsarts is hiervoor verantwoordelijk, ook als artsen onder supervisie de preventiezorg uitvoeren. Is een klacht of diagnose van belang voor een vervolgttraject op een toekomstig PAGO, dan blijft die met aanvinken [chronisch] behouden. Je kunt een klacht of diagnose altijd aanpassen, specifieker maken. Is een klacht of aandoening hersteld, dan vink je bij een volgende dienst [Chronisch] uit. De [registratierichtlijnen](#) van het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten bieden hulp bij de beoordeling en de preventiezorg.

Informatie in databases en AI

We hebben in de uitvoeringsprocedures diverse hyperlinks naar specifieke informatie opgenomen ter ondersteuning of als aanvulling op de informatie van Vollandis. Onderstaande websites ontsluiten de medische richtlijnen en bieden informatie over vele arbo-thema's.

Richtlijnen en leidraden van de NVAB (bedrijfsgeneeskunde): <https://nvab-online.nl/kennisbank/>

Richtlijnen van de huisartsen: <https://richtlijnen.nhg.org>

Richtlijnen van de medisch specialisten: <https://richtlijnendatabase.nl>

Richtlijnen van de landelijke coördinatie infectieziektenbestrijding: <https://lci.rivm.nl>

Informatie arbeidsomstandigheden rijksoverheid: <https://www.arboportaal.nl>

Multidisciplinaire informatie van arboprofessionals: <https://www.arbokennisnet.nl>

Informatie arbeidsomstandigheden van de Europese Unie: <https://osha.europa.eu/nl>

Informatie van Vollandis: <https://www.vollandis.nl/voor-arbodiensten>

Betrouwbare AI voor medische professionals: <https://askaletta.com/nl>. Dit is een Nederlandse tool die gratis beschikbaar is in het Nederlands en Engels na eenmalig aanmaken van een account. De AI-tool is niet bedoeld voor herleidbare informatie en gegevens van patiënten- of werknemers.

4. Medische keuring bij intrede in de bedrijfstak

Intredekeuringen en -onderzoeken in het kader van onderwijs

Sociale partners hebben besloten dat leerlingen van opleidingstrajecten in de bouw geheel of gedeeltelijk gebruik kunnen maken van het cao-pakket Individuele Preventiezorg. Deze opleidingstrajecten zorgen immers voor instroom (intreders) in de bedrijfstak. Hieronder volgt een korte toelichting op de diverse opleidingstrajecten binnen de bouwnijverheid en bijbehorend recht op keuringen/onderzoeken.

Beroeps Begeleidende Leerweg - BBL

De BBL-opleidingen zijn de vervangers van het voormalige leerlingwezen. Het praktijkdeel omvat 60-80% van de gehele studieduur. BBL-2, -3 en -4 leerlingen krijgen een dienstverband met een opleidingsbedrijf. Ze zijn na goedkeuring deelnemer in de cao. De BBL-1 leerlingen hebben vaak nog geen dienstverband. De arbodienst kan op indicatie diensten voor hen verlenen, een intredekeuring of spreekuur bedrijfsarts. Verslaglegging en facturering zijn niet mogelijk via het preventiezorgportaal.

LWT en Vakcollege

Het VMBO komt voort uit een samenvoeging van MAVO en VBO (voorbereidend beroepsonderwijs). De reguliere VMBO-opleiding vindt grotendeels op school plaats. In de praktijk blijkt echter dat er nogal wat leerlingen zijn die wel het niveau aankunnen, maar niet het vereiste “zitvles” hebben. Hiervoor is het Leerwerktraject (LWT) in het leven geroepen, ofwel flex-MBO. Deze leerlingen volgen een deel van de opleiding in de praktijk, door middel van een uitgebreide stage (beroepspraktijkvorming). Het gaat om 3^e of 4^e jaars leerlingen. Sinds 2008 is daar het Vakcollege aan toegevoegd. Bij deze vakcolleges, zoals het SOMA-college en Civilion, ligt het percentage praktijk- en stage-uren fors hoger dan bij het reguliere VMBO.

Beroeps Opleidende Leerweg - BOL

De BOL-opleidingen zijn de vervangers van het vroegere MBO (middelbaar beroepsonderwijs). Het praktijkdeel moet minstens 20% van de studieduur omvatten, maar niet meer dan 60%.

Leerlingen die een Leerwerktraject, het vakcollege of BOL-opleidingen volgen hebben meestal geen dienstverband met een bedrijf in de sector. Ze zijn daardoor geen deelnemer in de cao. Voor hen geldt hetzelfde als voor de BBL-1 leerlingen: dienstverlening op indicatie, verslaglegging en facturatie buiten het preventiezorgportaal.

Opleiding	Keuring/onderzoek	Volledig cao-pakket
BBL - 1	Intredekeuring (in cao?)	Ja, na verklaring geschikt of geschikt onder voorwaarden
BBL - 2	Intredekeuring	Ja, na verklaring geschikt of geschikt onder voorwaarden
BBL - 3	Intredekeuring	Ja, na verklaring geschikt of geschikt onder voorwaarden
BBL - 4	Intredekeuring	Ja, na verklaring geschikt of geschikt onder voorwaarden
LWT	Intredekeuring/onderzoek	Nee, alleen diensten op indicatie en handmatige factuur
Vakcollege	Intredekeuring/onderzoek	Nee, alleen diensten op indicatie en handmatige factuur
BOL - 1	Intredekeuring/onderzoek	Nee, alleen diensten op indicatie en handmatige factuur
BOL - 2	Intredekeuring/onderzoek	Nee, alleen diensten op indicatie en handmatige factuur
BOL - 3	Intredekeuring/onderzoek	Nee, alleen diensten op indicatie en handmatige factuur
BOL - 4	Intredekeuring/onderzoek	Nee, alleen diensten op indicatie en handmatige factuur

Voer de intredekeuring uit **vóóordat** de kandidaat-werknemer begint met het werk of de opleiding. De uitvoering van het intredeonderzoek kan pas plaatsvinden na aanvang van het dienstverband of de opleiding. Voor een handmatige declaratie van het intredeonderzoek is het registratienummer van de werknemer nodig (het BTER-nummer).

Verplichte intredekeuring (111 - IK)*Aanvraag/uitnodigingsprocedure*

De toekomstige werkgever (vaak een opleidingsbedrijf BBL 2/3/4) meldt de kandidaat-werknemer bij de arbodienst voor een IK. De werkgever wordt gevraagd de melding schriftelijk aan de arbodienst te bevestigen. In deze bevestiging verklaart de werkgever dat de desbetreffende kandidaat-werknemer de laatste drie jaar niet in de bedrijfstak werkzaam is geweest. Voorts worden daarbij de noodzakelijke administratieve gegevens doorgegeven, zoals de beoogde functie, adresgegevens en geboortedatum van de kandidaat-werknemer.

De (bij cao verplichte) intredekeuring is bedoeld voor mensen die voor het eerst in de bouw gaan werken of die langer dan drie jaar geen werkzaamheden in de bouw hebben uitgevoerd. De keuring is alleen voor werknemers die te maken krijgen met bijzondere gezondheids- en veiligheidsrisico's die niet met gangbare maatregelen zijn op te lossen. Als regel geldt dit voor alle werknemers die uitvoerende werkzaamheden op de bouwplaats zullen verrichten, dus niet voor technisch en administratief personeel. De bedrijfsarts gebruikt voor de beoordeling van de geschiktheid de beroepsbeschrijving met het belastingprofiel in combinatie met de 'beoordelingsrichtlijnen arbeidsgeschiktheid', zie de website van Vollandis: [informatie voor arboprofessionals](#).

Zie voor de cao-regelingen: paragraaf 1.1 cao Bouw & Infra en artikel 15 cao Afbouw.

De kandidaat-werknemer ontvangt een uitnodiging van de arbodienst met daarin plaats en tijdstip waarop de keuring zal plaats vinden. De werkgever betaalt de intredekeuring aan de arbodienst (sinds BTW-wijziging in 2009), waarna Vollandis het bedrag zonder BTW aan de werkgever vergoedt in de vorm van een bedrijfstak-vergoeding.

De arbodiensten geven hoge prioriteit aan de uitvoering van de IK, aangezien voor werkgevers de wettelijke verplichting geldt dat kandidaat-werknemers vóór de feitelijke tewerkstelling zijn gekeurd. De arbodiensten zullen dan ook ernaar streven binnen 7 dagen na de eerste melding de keuring te hebben afgerond. Naast de kandidaat-werknemer ontvangt ook de werkgever de keuringsuitslag, op voorwaarde dat de kandidaat-werknemer daartoe zijn toestemming heeft gegeven.

Uitvoeringsprocedure intredekeuring (111 - IK)

Normtijd: 30 minuten doktersassistent, 20 minuten bedrijfsarts.

Verrichtingen doktersassistent

- Controle gegevens werknemer;
- De kandidaat-werknemer één of meerdere door Vollandis of de bedrijfsarts aangegeven vragenlijst(en) laten invullen;
- Uitvoeren biometrie op aangeven Vollandis of de bedrijfsarts:

Bij bouwplaatsberoepen zijn een aantal arbeidsrisico's algemeen voorkomend: veiligheid (goed kunnen zien, werk op hoogte), blootstelling aan schadelijk (fijn)stof, fysiek inspannend werk en ongemakkelijke werkhoudingen, lawaai. Op basis van de leidraad aanstellingskeuringen volgt voor hen veelal de volgende biometrie:

- Visus veraf en nabij;
- Audiometrie;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Zo nodig op indicatie bedrijfsarts: kleuren zien, gezichtsvelden, diepteziën, ECG in rust, fietsergometrie, bloed- en/of urineonderzoek;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese;
- Gericht lichamelijk onderzoek op geleide van functie-eisen en anamnese;
- Beoordeling (anamnese, biometrie, gericht lichamelijk onderzoek);
- Advisering, waaronder het bespreken van de beroepsrisico's, de preventie van gezondheidsschade, de deelname aan het AGO-J/PAGO en de toegang tot het spreekuur bedrijfsarts;
- Zo nodig 'vervolgonderzoek intredekeuring' aan de kandidaat-werknemer aanbieden;
- Bij oordeel geschikt: toestemming vragen voor bewaren dossier (voor vergelijk met AGO-J en PAGO);
- Bij oordeel geschikt onder voorwaarden: het advies met de kandidaat-werknemer afstemmen;
- Bij oordeel ongeschikt: uitleg aan de kandidaat-werknemer geven en informatie over de 'herkeuring intredekeuring'. De kandidaat-werknemer kan het besluit nemen zich uit de procedure terug te trekken;
- Na akkoord kandidaat-werknemer de werkgever informeren;
- Schriftelijke rapportage.

Procedure voor de keuringsuitslag intredekeuring

De bedrijfsarts bespreekt de keuringsuitslag in de vorm van 'geschikt, geschikt onder nader gestelde voorwaarden of ongeschikt' met de kandidaat-werknemer. Schriftelijke rapportage aan de werkgever vindt plaats na uitdrukkelijke en zo nodig schriftelijke toestemming van kandidaat-werknemer. Bij een uitslag 'geschikt onder voorwaarden' spreekt de werkgever schriftelijk met de bedrijfsarts af hoe de gestelde voorwaarden voor de kandidaat-werknemer worden vervuld.

Intredekeuringen (aanmelding via bouwopleiders)

Intredekeuringen kunnen worden uitgevoerd voor mensen die van buiten de bedrijfstak voor een functie in de bouw worden omschoold. Dit geldt ook voor jongeren die ter voorbereiding op hun intrede in de bedrijfstak een bouwspecifieke opleiding gaan volgen, zoals de vakopleiding voor de Infra (het SOMA College).

Vervolgonderzoek intredekeuring (114)

Normtijd: 15 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts.

De bedrijfsarts kan concluderen dat voor het afronden van de intredekeuring een volgende afspraak nodig is. Bijvoorbeeld om de kandidaat-werknemer hersteltijd te gunnen voor een blessure of ongevalsletsel. Extra tijd kan ook nodig zijn voor het opvragen van medische informatie. De bedrijfsarts bespreekt dit met de kandidaat-werknemer. Na akkoord plant de bedrijfsarts of arbodienst het vervolgonderzoek. De werkgever wordt daarover geïnformeerd. De werkgever en de kandidaat-werknemer ontvangen uiterlijk een week na het vervolgonderzoek de uitslag van de intredekeuring. Het vervolgonderzoek heeft de vorm van een arbeidsgezondheidskundig spreekuur, waarbij de bedrijfsarts zich baseert op de beschikbare gegevens. Zo nodig kan de bedrijfsarts een onderdeel van de biometrie herhalen of een extra biometrisch onderzoek laten uitvoeren.

Herkeuring (second opinion) intredekeuring (112)

Normtijd: 30 minuten bedrijfsarts.

Als de kandidaat-werknemer het niet eens is met de uitslag van de intredekeuring, dan meldt deze dit met opgave van reden(en) aan Vollandis. De arbodienst of Vollandis plant de herkeuring bij een andere bedrijfsarts. Als de kandidaat-werknemer bezwaar heeft tegen een bedrijfsarts van dezelfde arbodienst, dan zorgt Vollandis voor een herkeuring bij een bedrijfsarts van een andere arbodienst die voor de bouw is gecontracteerd. De bedrijfsarts verstrekt aan de bedrijfsarts die de herkeuring uit gaat voeren zo spoedig mogelijk een kopie van alle gegevens uit het medisch dossier. De Herkeuring intredekeuring is onderdeel van het cao-preventiepakket. Voor het verstrekken van de keuringsuitslag gelden dezelfde regels als voor de intredekeuring.

Intredeonderzoek (118 - IO 40+ / 119 - IO 40-)

Normtijd: 30 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts.

Het intredeonderzoek valt te beschouwen als het eerste arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO). Het staat open voor een nieuwe werknemer in de bedrijfstak die niet valt onder de verplichte intredekeuring. De nieuw ingetreden werknemer meldt zichzelf bij de arbodienst voor het maken van een afspraak. Ook kan de werkgever

of het opleidingsinstituut een afspraak met de arbodienst maken. De werknemer ontvangt een schriftelijke bevestiging van het geplande onderzoek. De bedrijfsarts verstrekt het arbeidsgezondheidskundig advies alleen aan de werknemer.

Uitvoeringsprocedure intredeonderzoek

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO+ vragenlijst;
- Visus vanaf en nabij;
- Audiometrie;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (op indicatie bedrijfsarts voor onder andere CVRM);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- ECG in rust (indien leeftijd 40 jaar of ouder, op indicatie bedrijfsarts indien leeftijd onder 40 jaar);
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Bloed (cholesterol totaal, met HDL/LDL en ratio, triglyceriden en glucose) via vingerprik of lab;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Beoordelen werkvermogenindex, AO-indicator, diagnostische regel werkdruk en stress;
- Anamnese (mede op basis van PAGO+ vragenlijst van Vollandis);
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van beroep, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor het houdings- en bewegingsapparaat bij werknemers met werk op de bouwplaats of in de werkplaats;
- Bepalen risico op hart- en vaatziekten;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Uiterlijk binnen 14 dagen het PAGO-rapport in het PZP (mijnPreventie) beschikbaar stellen;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen, uitgezonderd bij leerlingen en studenten.

5. Arbeidsgezondheidskundige onderzoeken

De stappen voor de bedrijfsarts bij een arbeidsgezondheidskundig onderzoek

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de stappen voor de bedrijfsarts bij het uitvoeren van een arbeidsgezondheidskundig onderzoek en zo nodig het vervolg daarop. Naast het PAGO en de DIA geldt deze werkwijze ook bij het AGO-J, het intredeonderzoek en de serie GPO's.

Onderdelen	Inhoud	Toelichting
1 Voorbereiding	Basisgegevens WN, historie PZP en arbodienst PAGO's in PZP? Bestudeer dan de laatste Advies en opvolging? Chronische diagnoses? Warme overdracht doktersassistent, info WG	Hoeveel jaar historie in dossier arbodienst? PM: beroepsbeschrijving, arbeidsrisico's? PM: RI&E en V&G-plan van bedrijf (werklocatie)
2 Kennismaking	Stel je voor, licht doel onderzoek toe Korte intake, vragen en/of wensen WN (hulpvraag) Evalueer advies vorig onderzoek, en vervolgacties	Bepaal je agenda en focus bij het onderzoek
3 Anamnese en arbeidsanamnese	Medische voorgeschiedenis, arbeidshistorie Kijk naar resultaat WVI-AO en werkdruk-stress PAGO-vragenlijst, vraag door, medicatie, werklust Leg je bevindingen vast	Voer chronische diagnoses in of werk bij Check op afwijkende antwoorden vragenlijst Velden anamnese en arbeidsanamnese
4 Biometrie en lab	Beoordeel de testuitvoering en resultaten Vul zo nodig aan of corrigeer, ondersteun de DA Leg je conclusie vast	ECG, audio, spiro, visus, BMI, bloeddruk, lab Inzoomen op trends en veranderingen Velden bedrijfsarts bij alle onderdelen
5 Lichamelijk onderzoek	Huid, hart/longen, bewegingsapparaat	Op indicatie gerichte aanvullingen
6 Diagnosen (Indien van toepassing)	Nieuwe diagnose(n)? Maak een goede afweging: wel of geen beroepsziekte Geef uitleg en leg de klachten en diagnoses vast	Gebruik registratierichtlijnen NCVB Codes CAS-CVO, zo nodig codes NCVB
7 CVRM	Tabblad CVRM: risico en conclusie Geef uitleg, bespreek je advies en leg vast	Gebruik hand-out Volandis voor DM en CVRM Adviesveld tab CVRM
8 Conclusie en advies	Bespreek je conclusie, advies en beleid PM: voer de vervolgactie(s) in, maak een verwijzing	Cao-pakket preventiezorg, voorzieningen
9 Overdracht naar DIA-adviseur (Alleen bij DIA)	Stem af met WN, respecteer de privacy Zorg voor een warme overdracht	DIA-adviseur in nabijheid, op dezelfde locatie
10 Rapportage	Schrijf je conclusie en advies Let op: staan alle lab-resultaten in het PZP?	Adviesvelden [gezondheid - leefstijl - werk] Sluit de dienst definitief na check conceptrapport Rapport staat 14 dagen na PAGO/DIA beschikbaar
In aanvulling of vervolg op PAGO/DIA		
PM Brief deelname GPO of pasje	Zo nodig aanvullen met voorwaarde(n)	Conceptbrief dossier arbodienst, nog niet via PZP
PM Melden beroepsziekte	Log in op de website van het NCVB	
PM Opvragen medische informatie	Indien nodig voor aanvulling dossier of ter vergelijk	Dienst 326 = max 15 minuten BA
PM Verwijzing schrijven, info bijvoegen		Dienst 326 = max 15 minuten BA
PM Overleg met huisarts (veilige route)	Telefonisch, Doctolib Connect, Zorgdomein, ZorgMail	Dienst 326 = max 15 minuten BA
PM Aanmelden HSK/BetterWise		Dienst 308/309 = 20 minuten BA
PM Aanmelden loopbaanzaken Afbouw		Dienst 307 = 20 minuten BA
PM Administratie groepsrapportage	Maatwerkafspraken arbodienst-bouwbedrijf	Te factureren bij bouwbedrijf (opdrachtgever)
PM Vervolgacties voor verdieping	De werkwijzer 'preventiezorg bij werkdruk en stress'	305 vervolgconsult en 310 werkplekbezoek

Arbeidsgezondheidskundig onderzoek van jongeren (145 - AGO-J)

Jongeren hebben recht op een arbeidsgezondheidskundig onderzoek uitgevoerd door de bedrijfsarts één jaar na intrede in de bedrijfstak. De bedrijfsarts geeft de jonge werknemer voorlichting en advies over gezond en veilig werken, passend bij de arbeidsrisico's en blootstelling op het werk. Hierbij vindt afweging plaats tussen de belasting van het werk en de belastbaarheid van de werknemer. Deelname aan het AGO-J is net als bij het PAGO en de DIA niet verplicht.

Uitnodigingsprocedure na ontvangst opdracht Vollandis

Werknemers tot 19 jaar die één jaar werkzaam zijn in de bedrijfstak hebben recht op het AGO-J. Vollandis verstrekt opdracht aan de arbodienst om deze werknemers uit te nodigen. De arbodienst neemt contact met de werknemers op per mail, post of telefoon. Dit gebeurt binnen een termijn van maximaal drie maanden na ontvangst van de opdracht. De arbodienst verzoekt de werknemer om online of telefonisch een afspraak te plannen. Reageert de werknemer niet binnen twee weken op de uitnodiging, dan stuurt de arbodienst een herinneringsbrief.

Na het maken van de afspraak ontvangt de werknemer per mail of post de schriftelijke bevestiging met het verzoek om de PAGO Vragenlijst op 'MijnPreventie' in te vullen. Zo nodig kan de werknemer uitleg of IT-instructies vragen aan de arbodienst en zo nodig de Vraagbaak van Vollandis. Is de werknemer onvoldoende taalvaardig, dan ondersteunt de arbodienst de werknemer bij het invullen van de PAGO Vragenlijst.

Uitvoeringsprocedure AGO-J

Normtijd: 30 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO⁺ vragenlijst;
- Visus veraf en nabij;
- Audiometrie;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (op indicatie bedrijfsarts voor bewustwording);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Bloed (cholesterol totaal, met HDL/LDL en ratio, triglyceriden en glucose) via vingerprik of lab;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Beoordelen werkvermogenindex, AO-indicator, diagnostische regel werkdruk en stress;
- Anamnese (mede op basis van PAGO vragenlijst van Vollandis);
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van beroep, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor het houdings- en bewegingsapparaat bij werknemers met werk op de bouwplaats of in de werkplaats;
- Bepalen risico op suikerziekte;
- Bepalen familiair of bijzonder risico op hart- en vaatziekten;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Voorlichting over gezond en veilig werken;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Uiterlijk binnen 14 dagen het PAGO-rapport in het PZP (mijnPreventie) beschikbaar stellen;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

Periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (127 - PAGO 40+ / 128 - PAGO 40-)

Met het PAGO geven de Bouw & Infra en de Afbouw invulling aan de in de Arbeidsomstandighedenwet vastgelegde verplichting voor de werkgever om werknemers periodiek in de gelegenheid te stellen aan een arbeidsgezondheidskundig onderzoek deel te nemen. Dit onderzoek richt zich op de risico's die de werkzaamheden voor de gezondheid van de werknemers met zich meebrengen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. De bedrijfsarts moet bijzondere aandacht schenken aan de vroege signalering van gezondheids-

effecten en beroepsziekten. Op basis daarvan krijgt de werknemer advies over de te nemen maatregelen om duurzaam gezond en veilig in de bedrijfstak te kunnen blijven werken. Zo nodig ondersteunt de bedrijfsarts de werknemer in samenwerking met de andere arboprofessionals van de arbodienst. Het onderzoek, het advies en de begeleiding zijn zowel gericht op de gezondheid en leefstijl van de werknemer als op de werkzaamheden en arbeidsomstandigheden.

Op bedrijfstakniveau zijn alle arbeidsrisico's uitgebreid geïnventariseerd en geëvalueerd. De branche-RI&E en het V&G-plan zijn richtinggevend voor de beroepsspecifieke anamnese, beoordeling en advisering van de werknemer in het kader van het PAGO. De instrumenten die op basis van de branche-RI&E zijn ontwikkeld gebruikt de bedrijfsarts bij de uitvoering van het PAGO. Dit zijn onder meer:

- [Beroepsbeschrijvingen](#) van alle beroepen in de cao's Bouw & Infra en Afbouw (beroepen met gelijke arbeidsrisico's zijn bij elkaar gevoegd met gebruik van synoniemen);
- Richtlijnen voor de beoordeling van de arbeidsgeschiktheid voor beroepen in de bouwnijverheid;
- [Richtlijnen voor de sociaal medische advisering](#) in de bouwnijverheid (deze serie richtlijnen is Vollandis aan het vervangen door preventiezorg werkwijzers);
- De Werkvermogenindex Bouw;
- De Arbeidsongeschiktheidsindicator (AO-indicator);
- De diagnostische regel werkdruk en stress;
- De Vollandis werkwijzer 'preventiezorg bij werkdruk en stress';
- De Vollandis hand-out voor de screening op suikerziekte, de screening en het risico op hart- en vaatziekten (inclusief advies leefstijlbegeleiding).

Naast het functiespecifieke deel beoordeelt de bedrijfsarts bij het PAGO gelijktijdig een aantal algemene gezondheids- en leefstijlaspecten. Begeleiding en zo nodig vervolgactiviteiten zijn eveneens onderdeel van het cao-pakket preventiezorg.

Cao's

Werknemers die vallen onder de cao Bouw & Infra en de cao Afbouw hebben recht op het PAGO: voor alle werknemers tot 40 jaar eens per vier jaar en daarna eens per twee jaar. Werknemers buiten deze cao's hebben geen recht op onderdelen van het cao-pakket preventiezorg. Een werkgever kan ervoor kiezen om dezelfde of vergelijkbare diensten op eigen kosten te laten uitvoeren door de arbodienst. Bijvoorbeeld voor werknemers in andere cao's of ingehuurd werknemers. De eisen van Vollandis voor het aanleveren van gegevens zijn hierop niet van toepassing. Het vierjaarlijkse DIA-adviesgesprek is een aanvulling op het PAGO, alleen voor werknemers in de cao Bouw & Infra.

Vooraankondiging

Vollandis stuurt voor aanvang van het kwartaal waarin het recht ontstaat op een PAGO of DIA de werknemer bericht dat hij of zij in de loop van het komende kwartaal een uitnodiging van de arbodienst zal ontvangen. De werknemer krijgt daarbij het advies om van deze uitnodiging gebruik te maken.

Kwartaalopdrachten

Voor de eerste dag van het kwartaal waarin een werknemer een PAGO of DIA-gerechtigde leeftijd bereikt, staat in het PZP de opdracht voor de arbodienst gereed. Heeft een werkgever geen arbodienst gekozen, dan verstrekt Vollandis de opdracht aan een arbodienst met een vestiging in het postcodegebied van de werkgever.

Jaarplanningsopdrachten

De arbodienst kan met een werkgever een jaarplanning overeenkomen. Vollandis zet dan in oktober alle opdrachten in het PZP gereed voor het uitnodigen van de werknemers voor het PAGO of DIA in het volgende jaar. De arbodienst dient met de werkgever een planning te maken voor de uitvoering van deze opdrachten. Een jaaropdracht staat vanaf de opdrachtverstrekking in oktober gedurende 18 maanden beschikbaar voor uitvoering. Deze termijn maakt het bijvoorbeeld mogelijk om tweejaarlijks op bedrijfslocatie de PAGO's/DIA's uit te voeren.

Gecombineerde uitvoering van het PAGO of de DIA met het GPO

Het is niet efficiënt en het leidt tot onnodige kosten voor de werkgever als een werknemer tweemaal in één jaar voor medische onderzoeken naar de arbodienst moet. Daar waar mogelijk combineert de arbodienst de uitvoering van het GPO met het PAGO of de DIA (zie voor de GPO en de frequentie de tabel in bijlage 5). Om te komen tot een efficiënte werkwijze zal veelal overleg en afstemming nodig zijn tussen werkgever/werknemer enerzijds en de arbodienst anderzijds. Het gebruik van jaarplanningsopdrachten kan een bijdrage leveren aan planning van een combinatie PAGO of DIA – GPO. Als sprake is van een gecombineerde uitvoering van PAGO of DIA met het GPO, dan wordt de uitvoeringsprocedure van het PAGO of DIA uitgebreid met de specifieke onderzoeken en aandachtspunten zoals genoemd in de uitvoeringsprocedures van het betreffende GPO.

Uitnodigingsprocedure kwartaal- en jaaropdrachten

Uitgangspunten voor de procedure zijn:

- De arbodienst nodigt iedereen waarvoor Vollandis opdracht heeft gegeven per mail of post uit. Het is niet toegestaan om werknemers uit te sluiten van deelname aan het PAGO of de DIA;
- In de uitnodiging wordt nadrukkelijk gewezen op de vrijwilligheid van deelname aan het PAGO of de DIA, met uitleg over de coördinerende rol van Vollandis;
- De arbodienst laat de werknemer een keuze voor de planning maken en/of plant in samenspraak met de werknemer plaats, datum en tijdstip;
- Na planning van de afspraak nodigt Vollandis de werknemer uit om in mijnPreventie (het werknemerportaal) de PAGO* vragenlijst in te vullen.

Vollandis heeft briefconcepten die de arbodiensten moeten gebruiken voor de uitnodigingen voor het PAGO en de DIA. De arbodienst nodigt de werknemer – bij voorkeur binnen een termijn van drie tot zes maanden na de kwartaalopdracht van Vollandis - schriftelijk of digitaal uit voor het PAGO of de DIA. Bij de uitnodigingsbrief is de [DIA-folder](#) bijgevoegd, waarin nadere informatie over het PAGO en de DIA wordt gegeven. De uitnodigingsbrief bevat informatie over de mogelijkheid om online of telefonisch het PAGO of de DIA in te plannen. Reageert de werknemer niet binnen de gestelde termijn op de uitnodiging, dan stuurt de arbodienst een herinneringsbrief. Na het maken van de afspraak ontvangt de werknemer een schriftelijke of digitale bevestiging met een link naar de digitale PAGO* Vragenlijst. Deze brief of mail meldt ook de zaken die de werknemer moet meenemen naar het onderzoek. De werknemer kan bij de arbodienst een papieren vragenlijst aanvragen. Zo nodig, bij slechte leesvaardigheid, ondersteunt de arbodienst de werknemer bij het invullen. De Vraagbaak van Vollandis verstrekt toelichting over het cao-pakket preventiezorg en de procedures.

Uiterlijk twaalf maanden na ontvangst van de kwartaalopdracht moet het PAGO of de DIA daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Bij een jaaropdracht is deze termijn achttien maanden. De arbodienst kan de PAGO-opdracht altijd uitvoeren, ook als de werknemer op de uitvoeringsdatum geen deelnemer meer is in de cao.

De ‘duurzame inzetbaarheidsanalyse’ (127D - DIA 40+ / 128D - DIA 40-)

De DIA is de norm voor de vierjaarlijkse combinatie van het PAGO met het DIA-adviesgesprek voor werknemers onder de cao Bouw & Infra. Het PAGO vormt een integraal onderdeel van de DIA. Dit start op de leeftijd van 20 jaar, en vervolgens in het jaar waarin de werknemer de leeftijd bereikt van 24, 28, 32, 36, 40, 44, 48, 52, 56, 60 en 64 jaar. Bijlage 4 van dit document bevat een handig overzicht. In geen enkel geval kan de uitvoering van het PAGO-onderdeel worden losgekoppeld van het DIA-adviesgesprek. Werknemers vanaf 42-jarige leeftijd hebben eens per vier jaar recht op het PAGO (42, 46, 50, 54, 58, 62 jaar).

Voorlichtingsmaterialen Vollandis

Vollandis heeft een korte [video](#) (3 minuten) over de DIA gemaakt. Deze is gericht op werkgevers, werknemers en familieleden. Daarnaast is een [DIA-folder](#) beschikbaar op de Vollandis website, te downloaden in PDF. De website bevat aanvullende informatie en links naar tweedelijnspartners in de bouw.

Facilitering van de DIA door de arbodiensten

De arbodienst biedt Vollandis in het kader van de DIA de noodzakelijke ondersteuning ten aanzien van de uitvoering van de DIA-adviesgesprekken in aansluiting op het PAGO-onderdeel. Deze ondersteuning heeft betrekking op:

- Het organiseren van het PAGO-onderdeel in combinatie met het DIA-adviesgesprek zodat sprake is van een integrale DIA-uitvoering;
- Het tijdig reserveren van DIA-adviescapaciteit in het planningssysteem van Vollandis, voorafgaand aan de uitnodigingen voor het PAGO-onderdeel;
- Het correct uitnodigen van de werknemer. In geval de werknemer op grond van de cao recht heeft op de DIA dan wordt deze uitsluitend uitgenodigd voor het PAGO in combinatie met het DIA-adviesgesprek;
- Het bieden van een geschikte werkruimte voor de DIA-adviseur: voldoende geluidsdicht (privacy), kantoofaciliteiten, daglicht en zo mogelijk een beveiligde internetverbinding;
- Het plannen van ten minste 6 en maximaal 8 DIA-adviesgesprekken per DIA-adviseur per dag of minimaal 3 tot maximaal 4 per dagdeel, uitgaande van de planning op basis van de 40-40-40 minuten pilot.
- Het informeren en motiveren door de bedrijfsarts van de werknemer zodat deze optimaal gebruik maakt van het DIA-adviesgesprek en vervolgactiviteiten.

Spontaan PAGO of DIA

Werknemers die menen recht te hebben op een PAGO en niet door de arbodienst zijn uitgenodigd of eerder geen gehoor hebben gegeven aan de uitnodiging, kunnen zich bij de arbodienst melden voor een zogenaamd 'spontaan PAGO of spontane DIA'. Er gelden drie randvoorwaarden:

1. De werknemer is werkzaam bij een bedrijf waarop één van de relevante bedrijfstakcao's van toepassing is;
2. Het bedrijf is aangesloten bij de betreffende arbodienst;
3. De werknemer heeft nog niet eerder gebruik van het PAGO gemaakt of heeft bij de laatste keer dat hij voor een PAGO of DIA in aanmerking kwam er geen gebruik van gemaakt.

De arbodienst plant een afspraak met de werknemer als de randvoorwaarden in orde zijn. De werknemer ontvangt een bevestiging per mail of post. De uitvoeringsprocedure is gelijk aan die van het PAGO of de DIA. Indien Vollandis geen PAGO- of DIA-opdracht heeft verstrekt, of als de werknemer niet aan de hierboven genoemde drie voorwaarden voor een 'spontaan PAGO of DIA' voldoet, dan kan de arbodienst het onderzoek alleen uitvoeren voor rekening van de werkgever.

Uitvoeringsprocedure PAGO/DIA

Normtijd: 40 minuten doktersassistent, 40 minuten bedrijfsarts.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO⁺ vragenlijst;
- Visus veraf en nabij;
- Audiometrie;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (op indicatie bedrijfsarts voor onder andere CVRM);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- ECG in rust (indien leeftijd 40 jaar of ouder, op indicatie bedrijfsarts indien leeftijd onder 40 jaar);
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Bloed (cholesterol totaal, met HDL/LDL en ratio, triglyceriden en glucose) via vingerprik of lab;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Beoordelen werkvermogenindex, AO-indicator, diagnostische regel werkdruk en stress;
- Anamnese (mede op basis van PAGO⁺ vragenlijst van Vollandis);
- Beoordeling van alle resultaten;

- Lichamelijk onderzoek (op geleide van beroep, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor het houdings- en bewegingsapparaat bij werknemers met werk op de bouwplaats of in de werkplaats;
- Bepalen risico op suikerziekte;
- Bepalen risico op hart- en vaatziekten;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Uiterlijk binnen 14 dagen het PAGO-rapport in het PZP (mijnPreventie) beschikbaar stellen;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

Het PAGO bij radiologisch medewerkers B (GPO nucleair werk)

Laboranten van wegenbouwlaboratoria die werken met nucleaire meetinstrumenten in de wegenbouw vallen onder de voorschriften die gelden voor werknemers in categorie B radiologische werkers. Aanvullend onderzoek is opgenomen in het reguliere PAGO, voor B-werknemers bestaat geen verplicht medisch onderzoek.

Kwaliteitseisen

De bedrijfsarts dient kennis te hebben van:

- [Arboportaal: ioniserende straling](#)

Periodiciteit

Vóór aanvang van de werkzaamheden en bij beëindiging van de blootstelling. Voor het overige gelijktijdig met het PAGO.

Uitvoeringsprocedure specifiek PAGO voor radiologisch medewerkers B

Normtijd: 40 minuten doktersassistent, 40 minuten bedrijfsarts (idem als PAGO/DIA).

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO⁺ vragenlijst;
- Visus veraf en nabij;
- Audiometrie;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (op indicatie bedrijfsarts voor onder andere CVRM);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- ECG in rust (indien leeftijd 40 jaar of ouder, op indicatie bedrijfsarts indien leeftijd onder 40 jaar);
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Bloed (cholesterol totaal, met HDL/LDL en ratio, triglyceriden en glucose) via vingerprik of lab;
- Uitbreiding bloedonderzoek (BSE, gGT, ASAT, ALAT, ureum, creatinine, volledig bloedbeeld = Hb, Ht, ery's, MCV, MCH, MCHC, trombo's, leuco's, leucocyten differentiatie);
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Beoordelen werkvermogenindex, AO-indicator, diagnostische regel werkdruk en stress;
- Anamnese (mede op basis van PAGO⁺ vragenlijst van Volandis en verdieping radiologisch werk:
 - Ziekte(n) beenmerg en milt;
 - Maligniteiten;
 - Huidafwijkingen;
 - Verhoogde infectiegevoeligheid;
 - Kinderwens en zwangerschap.
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van beroep, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor het houdings- en bewegingsapparaat bij werknemers met werk op de bouwplaats of in de werkplaats;

- Gericht lichamelijk onderzoek radiologisch werk:
 - Inspectie van de huid;
 - Onderzoek lymfeklieren;
 - Palpatie schildklier;
 - Otoscopie trommelvlies.
- Bepalen risico op hart- en vaatziekten;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Uiterlijk binnen 14 dagen het PAGO-rapport in het PZP (mijnPreventie) beschikbaar stellen;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

Combinatie PAGO of DIA – zakelijke rijbewijskeuring (categorie C/D)

De arbodienst kan het PAGO combineren met een rijbewijskeuring die de werknemer voor het werk nodig heeft. Houders van het rijbewijs C-CE (vrachtwagenchauffeurs) en/of D-DE (buschauffeurs) moeten bij iedere vernieuwing een medische verklaring (model CBR) aanleveren. De geldigheid van het rijbewijs C en D is met ingang van 2013 in de gehele Europese Unie vastgesteld op 5 jaar, zodat houders van een rijbewijs C of D zich elke vijf jaar medisch moeten laten keuren. Bezitters van het C- of D-rijbewijs moeten hun eigen verklaring aanvullen met de medische rapportage van een geregistreerde bedrijfsarts of een arts verbonden aan een gecertificeerde arbodienst. Soms verzoekt het CBR één of meerdere aanvullende medische rapportages aan te leveren.

Volandis verwacht van de arbodiensten dat zij een verzoek tot combinatie met de rijbewijskeuring uitvoeren. Het betekent voor de werknemer minder verletijd en voor de werkgever lagere kosten. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het moet gaan om een verzoek van de werknemer of het bedrijf;
- De arbodienst past de periodieke uitvoering van het PAGO niet aan;
- Eventuele extra uitvoeringskosten voor aanvullende medische rapportages komen voor rekening van de werkgever;
- De arbodienst (bedrijfsarts) voert de rijbewijskeuring uit volgens de wettelijke regelingen, zie de [Regeling eisen geschiktheid 2000](#). Het PAGO bevat alle onderdelen van de medische rapportage.
- De bouwarts of bedrijfsarts logt in op het persoonlijke Zorgdomein-account, gebruikt de uitvoeringscode van de werknemer en vult de medische gegevens in.

6. Spreekuur bedrijfsarts (301 – arbospreekuur)

Het spreekuur bedrijfsarts is bedoeld voor gezondheidsvragen van werknemers in relatie met het werk (Arbowet artikel 14 lid 1c-3). Werknemers die onder de cao's Bouw & Infra of Afbouw vallen kunnen zonder kennisgeving aan de werkgever een spreekuur bedrijfsarts aanvragen bij hun bouwarbodienst. Bijvoorbeeld met een vraag over arbeidsrisico's en gezondheid, voor de te nemen preventieve maatregelen, de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen, het gebruik van arbovriendelijke hulpmiddelen, de persoonlijke risico's van schadelijke en/of kankerverwekkende stoffen, voorzorgsmaatregelen bij kinderwens en zwangerschap, etc. De bedrijfsarts vult het spreekuur aan met biometrie of laboonderzoek als dat nodig is voor de vraagstelling. De bedrijfsarts kan alle vervolgactiviteiten inzetten die opgenomen zijn in het cao-pakket preventiezorg en/of verwijzen voor begeleiding en zorg.

De arbodienst heeft een inspanningsverplichting om het spreekuur bedrijfsarts binnen één kalenderweek te plannen. In afstemming met de werknemer is een afwijkende termijn mogelijk.

De arbodienst of bedrijfsarts dient onderscheid te maken met het verzuimspreekuur voor de begeleiding van werknemers bij ziekteverzuim en WAO/WIA. Het spreekuur bedrijfsarts (301) is bedoeld voor de individuerichte preventiezorg. De werknemer kan er ook tijdens ziekteverzuim gebruik van maken. Bijvoorbeeld als een diagnostisch spreekuur bij werkdruk en stress, met zo nodig vervolgactiviteiten of verwijzing door de bedrijfsarts naar werkdrukvoorzieningen van de sector.

Uitvoeringsprocedure spreekuur bedrijfsarts

Normtijd: 15 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts.

Verrichtingen doktersassistent:

- Afstemming en planning;
- Biometrie of labonderzoek, op verzoek van de bedrijfsarts;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Klacht- of vraaggerichte anamnese, arbeidsanamnese;
- Gericht lichamelijk onderzoek;
- Beoordeling biometrie of labonderzoek (indien uitgevoerd);
- Raadplegen documentatie Vollandis, vakliteratuur en/of richtlijnen;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

7. Werkzaamheden met bijzondere gezondheidsrisico's

Op grond van Arbeidsomstandighedenwet, het Arbobesluit en de cao's Bouw & Infra en Afbouw hebben werknemers die werkzaam zijn in functies met bijzondere arbeidsrisico's recht op een gericht periodiek (arbeidsgezondheidskundig) onderzoek (GPO), in combinatie of in aanvulling op het PAGO of de DIA. De werkgever dient de betrokken werknemers in de gelegenheid te stellen om hieraan deel te nemen. De cao Bouw & Infra vermeldt in artikel 7.1.6 de frequentie en de samenloop met de PAGO's. Zie ook bijlage 5 van deze uitvoeringsprocedures:

- Machinist van een torenkraan, mobiele kraan of heistelling (cao, tweejaarlijks);
- Werken met asbest (wettelijke EU-regeling arbeidsgezondheidskundig onderzoek; cao, voor start werk en nadien tweejaarlijks);
- Werken in of met verontreinigde grond en/of grondwater (cao, jaarlijks; kwaliteitssysteem CROW);
- Werken onder overdruk, inclusief caissonarbeid (wettelijk geregelde keuring, minimaal jaarlijks);
- Werken met onafhankelijke ademlucht zoals perslucht of leeflucht (cao, tweejaarlijks en vanaf 50 jaar oud jaarlijks);
- Werken op terreinen van de chemische industrie (cao, jaarlijks);
- Werken in de offshore olie/gas en of windenergie (regelgeving Element NL, cao tweejaarlijks en vanaf 40 jaar oud jaarlijks);
- Werken met tweecomponenten PU-producten bij onder andere het na-isoleren van gebouwen (cao, voor start werk en nadien jaarlijks).

Samenloop PAGO of DIA met het GPO

Het is inefficiënt en het zijn onnodige kosten voor de werkgever als een werknemer meerdere keren in één jaar voor onderzoeken naar de arbodienst moet. De bouwarbodiensten combineren zoveel als mogelijk de uitvoering van het GPO te met het PAGO of de DIA. Dit vereist goed overleg en afstemming met werkgevers en indien nodig ook met de werknemers. Een handig hulpmiddel is de keuze van de werkgever en arbodienst om de planning in eigen hand te nemen door te werken via de 'jaarplanning'.

Als sprake is van een gecombineerde uitvoering van PAGO of DIA met het GPO, dan breidt de arbodienst de uitvoering van het PAGO of de DIA uit met de specifieke onderzoeken en aandachtspunten zoals genoemd in de uitvoeringsprocedures voor het betreffende GPO. Het PZP biedt hierbij ondersteuning.

Opdrachtverstrekking GPO

De aanvraag voor een GPO geschiedt door de werkgever (voor/namens de in aanmerking komende werknemers) of door de werknemer zelf. Hierbij streeft de arbodienst in samenspraak met de werkgever naar de combinatie met het PAGO of de DIA. Volandis verstrekt geen opdrachten voor GPO's. De verantwoordelijkheid voor het juiste arbeidsgezondheidskundige onderzoek bij bijzondere arbeidsrisico's ligt bij de werkgever. De bedrijfsarts van de arbodienst adviseert desgevraagd aan de werkgever en/of de OR en PVT over de inhoud en de frequentie hiervan. De basis ligt vast in de wet- en regelgeving en de cao's Bouw & Infra en Afbouw. Het team van de bouwarbodienst adviseert op basis van de RI&E en de V&G-plannen.

Specifieke vragenlijsten GPO

Volandis heeft nog geen specifieke vragenlijsten voor de GPO's ontwikkeld, uitgezonderd voor het GPO werken met tweecomponenten PU-producten (zie het adviesrapport op de [downloadpagina](#)). De bedrijfsarts verricht een functiespecifieke (arbeids)anamnese, gebruik makend van deze uitvoeringsprocedures en de daarin opgenomen hyperlinks. Bij samenloop van PAGO of DIA met het GPO gebruikt de arbodienst de PAGO vragenlijst, aan te vullen met verdiepende vragen.

Onderzoeksresultaten GPO

Alleen de werknemer ontvangt de GPO-rapportage met de testresultaten en het persoonlijke advies van de bedrijfsarts. Als de werknemer dit nodig heeft, kan de bedrijfsarts de uitslag in de vorm van een schriftelijk 'bewijs van deelname' geven. Uitzonderingen zijn het wettelijk verplichte GPO 'Werken onder overdruk' en het GPO

'offshore'. Bij deze GPO's verstrekt de bedrijfsarts een keuringsuitslag aan de werknemer en werkgever. Uiteraard bespreekt de bedrijfsarts de uitslag allereerst met de werknemer en verzendt die pas na akkoord naar de werkgever.

Let op: de arbodienst voert de GPO's uit via het PZP, zowel de combi met PAGO/DIA als de losstaande GPO's. Vollandis ontvangt de uitvoeringsgegevens en via ZorgTTP een aantal inhoudelijke gegevens. Na deelname aan een GPO kan de werknemer gebruik maken van het recht op vervolgactiviteiten preventiezorg en sectorvoorzieningen.

Bedrijfsregister en medisch dossier, bewaartermijn

Iedere werkgever moet een register bijhouden met de aan carcinogene, mutagene en/of reprotoxische stoffen of processen blootgestelde werknemers. Het register bevat de kalenderdata, de gevaarlijke stoffen en/of processen met de mate van blootstelling. De werkgever dient het register ten minste 40 jaar te bewaren na einde van de blootstelling (Arbobesluit artikel 4.10c.4). De bedrijfsarts heeft recht op inzage van het register. Dezelfde bewaartermijn geldt voor de medische gegevens verkregen bij arbeidsgezondheidskundige onderzoeken van werknemers, blootgesteld aan gevaarlijke stoffen en/of CMR-stoffen en processen. Dit betekent dat deze bewaartermijn voor iedereen geldt die op een bouwplaats of werkplaats werkt of aanwezig is. Bijna iedereen in de bouw heeft te maken met blootstelling aan kwartsstof, houtstof, dieselmotoremissie. De Schadelijke Stoffen Assistent van Vollandis bevat enkele duizenden gevaarlijke stoffen die in de bouw in gebruik zijn of gebruikt werden.

GPO kraanmachinist = torenkraan, mobiele kraan of heistelling (225)

Een geneeskundige verklaring voor personen werkzaam met torenkraan, mobiele kraan en mobiele heistelling is na 1998 wettelijk niet meer verplicht. Wil de werknemer een schriftelijk bewijs van geschiktheid of deelname, dan kan de bedrijfsarts dit verstrekken.

Periodiciteit

Eens per 2 jaar. Als de werknemer in een jaar tevens rechts heeft op een PAGO of DIA, dan worden beide onderzoeken gecombineerd uitgevoerd (zie ook Samenloop PAGO-GPO).

Kwaliteitseisen

De bedrijfsarts dient kennis te hebben van:

- Beroepsbeschrijving machinist torenkraan
- Beroepsbeschrijving machinist mobiele kraan of heistelling
- Regeling eisen geschiktheid 2000: [actuele versie op website rijksoverheid](#)

Uitvoeringsprocedure GPO kraanmachinist

Normtijd: 30 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO of specifieke vragenlijst;
- Visus (veraf en dichtbij, gezichtsvelden, dieptezien en bij 40 jaar en ouder beeldschermtest);
- Audiometrie;
- Op indicatie bedrijfsarts: vetpercentage en/of middelomtrek (voor onder andere CVRM);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Op indicatie bedrijfsarts: ECG in rust;
- Bloedonderzoek glucose, bij voorkeur via vingerprik (overeenkomstig keuring rijbewijs cat II);
- Op indicatie bedrijfsarts: aanvullend bloed- en/of urineonderzoek;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO vragenlijst en/of specifieke vragen:

- De algemene conditie;
- Medicatie-, alcohol- en drugsgebruik met nadelig effect op concentratie en aandacht;
- Interne ziekten met mogelijk acute ernstige gezondheidsklachten;
- Neurologische aandoeningen, duizeligheid, wegrakingen;
- Hart- en vaataandoeningen;
- Luchtweg- en longaandoeningen;
- Psychische aandoeningen (stemmingsstoornissen, concentratie en aandacht).
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor neurologische screening inclusief coördinatie en evenwicht, de longen, het hart, de bloedvaten, het houdings- en bewegingsapparaat, gezichtsveldonderzoek (indien niet met apparatuur getest);
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Bewijs van deelname of advies aan werkgever (oordeel bedrijfsarts) bespreken, met toestemming naar werkgever verzenden;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

GPO werken met asbest (226)

Asbest leidt nog immer jaarlijks tot honderden overlijdens aan mesothelioom en longkanker door de blootstelling op het werk tientallen jaren geleden. Dit GPO is gebaseerd op de Europese wet en het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Periodiciteit

Voor aanvang van het eerste werk waarbij blootstelling aan asbest boven het actieniveau mogelijk is, daarna tweejaarlijks. Als de werknemer in een jaar tevens rechts heeft op een PAGO of DIA, dan worden beide onderzoeken gecombineerd uitgevoerd (zie ook Samenloop PAGO-GPO).

Kwaliteitseisen

De bedrijfsarts dient kennis te hebben van:

- Kennis van het Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 4.10a en artikel 4.52;
- Kennis van de bijzondere omstandigheden (containment) waaronder asbestwerkzaamheden worden verricht;
- Toepassing en beperkingen van gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Uitvoeringsprocedure GPO werken met asbest

Normtijd: 20 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts; bij fietstest beiden 20 minuten extra tijd.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO of specifieke vragenlijst;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Op indicatie bedrijfsarts: vetpercentage en/of middelomtrek (voor CVRM of inspanningstest);
- ECG in rust (op indicatie bedrijfsarts, wel altijd voorafgaand aan een maximale fietstest);
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Indien nodig: inspanningstest (maximale fietstest) in samenwerking met de bedrijfsarts;
- Op indicatie bedrijfsarts: bloed- en/of urineonderzoek;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO+ vragenlijst van Vollandis en/of specifieke vragen:
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Luchtweg- en longaandoeningen;
 - Roken, heden en verleden;
 - Klachten gerelateerd aan de persoonlijke beschermingsmiddelen;

- Arbeidsanamnese: blootstelling aan asbest?
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor de luchtwegen en longen, en het houdings- en bewegingsapparaat;
- Aandacht en beoordeling veilig kunnen werken met de persoonlijke beschermingsmiddelen: haardracht, gezichtsbeharing, bril;
- Indien nodig: uitvoering inspanningsonderzoek (maximale fietstest, eis VO_2 -max gelijk of hoger dan 40 ml O_2 /kg/minuut bij fysiek zwaar werk in een beschermend pak met adembescherming);
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Bewijs van deelname of advies aan werkgever (oordeel bedrijfsarts) bespreken, met toestemming naar werkgever verzenden;
- Zo nodig preventiezorg vervolgvactiteiten (laten) plannen.

Op indicatie van de bedrijfsarts:

- X-thorax, (grote röntgenfoto's van de borstkas, zowel AP als links en rechts lateraal). Bijvoorbeeld als uit het routineonderzoek aanwijzingen komen voor een mogelijke beginnende longaandoening. Aandacht vragen voor de extra lange bewaartermijn van de medische informatie.
- Overleg met een op dit thema deskundige longarts voor gerichte diagnostiek.

Werk onder fysiek zware omstandigheden (asbestsloop en -verwijdering)

Het kan voor bijzondere projecten waarbij lichamelijk zwaar wordt gewerkt in een beschermend pak met adembescherming nodig zijn het GPO aan te vullen met een inspanningsfysiologisch onderzoek (minimumeis VO_2 -max 40 ml O_2 per kg per minuut aeroob vermogen, vergelijkbaar met de eis voor brandweerpersoneel en duikers).

Voor deze werkzaamheden gelden eisen voor een bij het werk en klimaat passend werkschema (met bewaking van de vochtbalans, werk- en rusttijden). Zie ook hoofdstuk 9: Inspanningsfysiologisch onderzoek: fiets- of loopband-ergometrie.

De bedrijfsarts neemt zo nodig het werken met perslucht mee in het GPO Asbest.

GPO werken in of met verontreinigde grond en/of verontreinigd (grond)water (227)

In verontreinigde grond en verontreinigd (grond)water kunnen voor de gezondheid gevaarlijke stoffen zitten. Het GPO is gericht op het beoordelen van de geschiktheid van de werknemer om met de noodzakelijke persoonlijke beschermingsmiddelen te kunnen werken, het voorkomen van gezondheidsschade (primaire preventie) en vroegtijdige opsporing van schadelijke invloed op de gezondheid (secundaire preventie). De basis voor dit GPO is gelegen in de artikelen 4.10a (arbeidsgezondheidskundig onderzoek), 4.10b (biologische monitoring) en 4.10c (dossiers en registratie) van het Arbeidsomstandighedenbesluit. De bedrijfsarts schenkt specifiek aandacht aan bijzondere risicogroepen (zwangeren, vrouwen in lactatieperiode, werknemers met kinderwens, werknemers met chronische ziekten en/of medicatiegebruik).

De bedrijfsarts of de arbodienst heeft inzage in de lijst met blootgestelde werknemers en heeft toegang tot alle bedrijfs- en meetgegevens die nodig zijn om de blootstelling te kunnen beoordelen. De bedrijfsarts geeft op basis van alle informatie de werknemer advies over de inhoud van het arbeidsgezondheidskundig onderzoek, de periodiciteit (frequentie) en de persoonlijke beschermingsmiddelen. Zo nodig moet de bedrijfsarts hiervoor kunnen samenwerken met een arbeidshygiënist, hogere veiligheidskundige en/of andere deskundigen.

Periodiciteit

Het GPO wordt uitgevoerd als een werknemer (18 jaar of ouder) voor het eerst werkzaamheden gaat verrichten waarbij blootstelling aan schadelijk stoffen mogelijk is. Vervolgens heeft de werknemer die deze werkzaamheden

blijft uitvoeren op basis van de cao's in de bouw recht op een jaarlijks vervolg GPO. Als de werknemer in een jaar tevens rechts heeft op een PAGO of DIA, dan combineert de arbodienst beide onderzoeken (zie ook Samenloop PAGO-GPO). Bij vragen en gezondheidsklachten kan de werknemer een beroep doen op het spreekuur bedrijfsarts.

In de CROW-400 staat vermeld dat de bedrijfsarts de termijn van één jaar (met uitloop van een maand) met een afweging van de arbeidsrisico's kan verlengen tot maximaal twee jaar voor de A- en B-keuring. De werknemer, deelnemer in de cao Bouw & Infra, behoudt hierbij het recht op het jaarlijkse GPO op basis van de cao.

Kwaliteitseisen

De betrokken arboprofessionals dienen kennis te hebben van:

- De relevante Wet- en regelgeving;
- De Leidraad [‘Addendum voor PMO bij blootstelling aan gevaarlijke stoffen’](#); uitgave NVAB, 2018;
- De CROW-publicatie 400 [‘Werken in en met verontreinigde bodem’](#); richtlijn voor veilig, zorgvuldig en risicogericht werken; uitgave CROW, 4^e druk; november 2023;
- Toepassing en beperkingen van het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen;
- De bijzondere gezondheidseisen die aan werkers met verontreinigde grond of water worden gesteld;
- Hun grens in ‘bevoegd en bekwaam’ en ze dienen te weten met wie ze professioneel kunnen samenwerken.

Uitvoeringsprocedure GPO werken in of met verontreinigde grond en/of verontreinigd (grond)water

Normtijd: 30 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts; bij fietstest beiden 20 minuten extra tijd.

Advies en beoordeling resultaten bij biologische monitoring is maatwerk. Dit valt buiten de vermelde normtijd.

Het audiogram maakt geen onderdeel uit van het GPO omdat dit al vierjaarlijks en vanaf 40 jaar tweejaarlijks onderdeel uitmaakt van het PAGO. Het ECG zit vanaf 40 jaar oud standaard in het PAGO of de DIA.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO of specifieke vragenlijst;
- Visus veraf en nabij;
- Ishihara kleurentest;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (naast CVRM van belang bij verdieping arbeidstoxicologie);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- Op indicatie bedrijfsarts: ECG in rust (altijd toevoegen bij een inspanningstest);
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Bloedonderzoek via lab (BSE, gGT, ASAT, ALAT, ureum, creatinine, volledig bloedbeeld = Hb, Ht, ery's, MCV, MCH, MCHC, trombo's, leuco's, leucocyten differentiatie);
- Urinetest (Combur-9);
- Zo nodig op indicatie bedrijfsarts: aanvullend bloed- en/of urineonderzoek;
- Indien nodig: inspanningstest (maximale fietstest) in samenwerking met de bedrijfsarts;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO vragenlijst van Vollandis en/of specifieke vragen:
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Oogklachten en -aandoeningen;
 - Luchtweg- en longaandoeningen;
 - Het reukvermogen;
 - Huidaandoeningen;
 - Atopische constitutie en allergieën (urticaria, hooikoorts, astma, eczeem);
 - Bloedafwijkingen;
 - Lever- en nieraandoeningen;
 - Klachten die mogelijk een relatie hebben met uitvoeren werkzaamheden;
 - Klachten gerelateerd aan de persoonlijke beschermingsmiddelen.

- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden (V&G-plan), anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor de ogen, de luchtwegen en longen, de huid, en het houdings- en bewegingsapparaat;
- Aandacht en beoordeling veilig kunnen werken met de persoonlijke beschermingsmiddelen: haardracht, gezichtsbeharing, piercings, bril;
- Indien nodig: uitvoering inspanningsonderzoek (maximale fietstest, eis VO_2 -max gelijk of hoger dan 40 ml O_2 /kg/minuut bij fysiek zwaar werk in gasdicht pak);
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgleid;
- Bewijs van deelname of advies aan werkgever (oordeel bedrijfsarts) bespreken, met toestemming naar werkgever verzenden;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

Biologische (effect)monitoring en arbeidshygiënisch onderzoek

In aanvulling op dit protocol kan het gewenst zijn bij daadwerkelijke blootstelling aan specifieke schadelijke stoffen arbeidshygiënische (persoonlijke) metingen en/of biologische (effect)monitoring uit te voeren. Voor de facturering van aanvullende onderzoeken bij de combi PAGO-GPO is voorafgaande toestemming van Volandis vereist (zie hoofdstuk 10: Extra verrichtingen). De arbodienst zorgt voor adequate afstemming van de diensten en de kosten met de werkgever.

Werken onder fysiek zware omstandigheden

Het kan voor bijzondere projecten waarbij wordt gewerkt in vloeistof- en/of gasdichte pakken in combinatie met buitenluchtonafhankelijke adembescherming (perslucht, leeflucht via slangen) nodig zijn het GPO aan te vullen met een inspanningsfysiologisch onderzoek (minimumeis VO_2 -max 40 ml O_2 per kg per minuut aeroob vermogen, vergelijkbaar met repressief brandweerpersoneel en duikers). De CROW-400 noemt het arbeidsgezondheidskundig onderzoek met deze aanvulling de 'bodemsanering-C keuring'. Voor deze manier van werken gelden bijzondere eisen voor een bij het werk en klimaat passend werkschema (bewaking van de vochtbalans, werk- en rusttijden). Zie ook hoofdstuk 9, inspanningsfysiologisch onderzoek: fiets- of loopband-ergometrie.

De bedrijfsarts neemt zo nodig het werken met perslucht mee in het GPO werken in of met vervuilde grond en/of verontreinigd (grond)water.

GPO werken onder overdruk (228)

Een persoon die wordt belast met het verrichten van duikarbeid, caissonarbeid en overige arbeid onder overdruk moet op basis van het Arbeidsomstandighedenbesluit voor aanvang van deze werkzaamheden medisch geschikt bevonden zijn. Het medisch vervolgonderzoek vindt minimaal jaarlijks plaats. Alle arbeidsgezondheidskundige onderzoeken moet worden uitgevoerd door gecertificeerde duikerartsen A en/of B.

Periodiciteit

Voor aanvang van de werkzaamheden en nadien minimaal jaarlijks. Als de werknemer in een jaar tevens rechts heeft op een PAGO of DIA, dan worden beide onderzoeken gecombineerd uitgevoerd (zie ook Samenloop PAGO-GPO).

Kwaliteitseisen

De bedrijfsarts is aanvullend gecertificeerd en dient kennis te hebben van:

- De keuring voor aanvang van de eerste arbeid onder overdruk (intredekeuring) moet worden uitgevoerd door een duikerarts in het bezit van het certificaat **duikerarts B**.
- Het periodiek arbeidsgezondheidskundig vervolg (minimaal jaarlijks) kan zowel door een **duikerarts A** als **duikerarts B** worden uitgevoerd.
- Na een doorgemaakte duikziekte, zoals decompressieziekte, luchtembolie of een aandoening genoemd als absolute contra-indicatie, dient het medisch onderzoek plaatst te vinden door een **duikerarts B**. Dit geldt

ook voor de beoordeling van de duikgeschiktheid na een ziekenhuisopname en na een ziekte met een duur van 14 dagen of langer.

- Voor een Second opinion is alleen de **duikerarts B** bevoegd.
- Informatie, certificering duikerartsen en protocol duikmedisch onderzoek: <https://werkenonderoverdruk.nl>.

Uitvoeringsprocedure GPO werken onder overdruk

Normtijd: 60 minuten doktersassistent, 60 minuten bedrijfsarts.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO/GPO vragenlijst;
- Visus veraf en nabij;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en middelomtrek (van belang voor preventie decompressieziekte);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- ECG in rust;
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Op indicatie bedrijfsarts: bloedonderzoek;
- Urinetest (Combur-9);
- Inspanningstest (maximale fietstest) in samenwerking met de bedrijfsarts;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO vragenlijst van Vollandis met specifieke vragen uit de keuringsrichtlijn van de 'Stichting werken onder overdruk':
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Recent doorgemaakte infectieziekten;
 - Neurologische ziekten;
 - Endocriene aandoeningen;
 - Hart- en vaat-aandoeningen;
 - Maag- en darmaandoeningen;
 - Nierziekten;
 - Bloedafwijkingen;
 - Maligniteiten;
 - Luchtweg- en longaandoeningen;
 - Keel-, neus- en ooraandoeningen;
 - Gebit, periodieke controles tandarts;
 - Psychische aandoeningen.
- Familieanamnese: kans op sikkelcelanemie?
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor de longen, het hart, de bloedvaten, het houdings- en bewegingsapparaat;
- Uitvoering inspanningsonderzoek (maximale fietstest, eis VO_2 -max gelijk of hoger dan 40 ml O_2 /kg/minuut);
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Op indicatie: gericht bloedonderzoek, X-thorax en/of verwijzing voor medisch specialistische diagnostiek.
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Geschiktheidsverklaring bespreken, met toestemming naar werkgever verzenden;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

GPO werken met perslucht (229)

In voorkomende gevallen wordt gewerkt met perslucht. Dit geschiedt als regel in fysiek zwaar belastende werkomstandigheden, dan wel in noodsituaties voor redding en evacuatie. Bij deze werkzaamheden, ook als die incidenteel voorkomen, is een medisch onderzoek noodzakelijk om de geschiktheid te bepalen.

Periodiciteit

Eens per 2 jaar tot de leeftijd van 50 jaar is bereikt. Boven het 50^e levensjaar wordt het onderzoek jaarlijks uitgevoerd. Als de werknemer in een jaar tevens rechts heeft op een PAGO of DIA, dan worden beide onderzoeken gecombineerd uitgevoerd (zie ook Samenloop PAGO-GPO).

Kwaliteitseisen

De doktersassistent en de bedrijfsarts dienen kennis te hebben van:

- Kennis van adembeschermingsapparatuur;
- Kennis van de bijzondere gezondheidseisen die aan werkers met persluchtapparatuur worden gesteld;
- Kennis van en ervaring met inspanningsfysiologisch onderzoek (maximale fietstest);
- De uitvoering van de diagnostiek en inspanningsfysiologie geschiedt op basis van de richtlijn van de vereniging voor sportgeneeskunde: [inspanningsonderzoek buiten de kliniek](#).

Uitvoeringsprocedure GPO werken met perslucht

Normtijd: 30 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts; bij fietstest beiden 20 minuten extra tijd.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO of specifieke vragenlijst;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (belang voor beoordelen maximale inspanningstest en bewustmaking);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- ECG in rust;
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Inspanningstest (maximale fietstest) in samenwerking met de bedrijfsarts;
- Op indicatie bedrijfsarts: bloed- en/of urineonderzoek;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO vragenlijst van Vollandis en/of specifieke vragen:
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Deelname aan sport- en andere lichamelijk inspannende activiteiten;
 - Hart- en vaataandoeningen;
 - Luchtweg- en longaandoeningen.
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor de longen, het hart, de bloedvaten, het houdings- en bewegingsapparaat;
- Uitvoering inspanningsonderzoek (maximale fietstest, eis VO_2 -max gelijk of hoger dan 40 ml O_2 /kg/minuut);
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgleid;
- Bewijs van deelname of advies aan werkgever (oordeel bedrijfsarts) bespreken, met toestemming naar werkgever verzenden;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

GPO werken op terreinen van de chemische industrie (230)

Normtijd: 30 minuten doktersassistent, 30 minuten bedrijfsarts; bij fietstest beiden 20 minuten extra tijd.

Advies en beoordeling resultaten bij biologische monitoring is maatwerk. Dit valt buiten de vermelde normtijd.

Werknemers die werkzaamheden op terreinen van de chemische industrie dienen uit te voeren kunnen daarbij blootgesteld worden aan toxische stoffen. Het onderzoek is gericht op een vroegtijdige ontdekking van mogelijke gezondheidsschade en ook gericht op de beoordeling van de geschiktheid voor deze werkzaamheden.

Periodiciteit

Het GPO wordt uitgevoerd als een werknemer voor het eerst werkzaamheden gaat verrichten waarbij blootstelling aan schadelijk stoffen mogelijk is. Vervolgens vindt dit onderzoek jaarlijks plaats. Als de werknemer in een jaar tevens rechts heeft op een PAGO of DIA, dan worden beide onderzoeken gecombineerd uitgevoerd (zie ook Samenloop PAGO-GPO).

Kwaliteitseisen

De betrokken arboprofessionals dienen kennis te hebben van:

- De relevante Wet- en regelgeving;
- De Leidraad '[Addendum voor PMO bij blootstelling aan gevaarlijke stoffen](#)'; uitgave NVAB, 2018;
- Toepassing en beperkingen van het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen;
- De bijzondere gezondheidseisen die aan werknemers worden gesteld die kunnen worden blootgesteld aan gevaarlijke stoffen.
- Als uitgangspunt gelden dezelfde eisen die we stellen bij het GPO werken met verontreinigde grond en/of grondwater.

Uitvoeringsprocedure GPO werken op terreinen van de chemische industrie

Het audiogram is niet opgenomen in het GPO omdat dit vierjaarlijks en op oudere leeftijd tweejaarlijks onderdeel is van het PAGO. Het ECG is vanaf 40 jaar oud vast onderdeel van het PAGO en de DIA.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO⁺ of specifieke vragenlijst;
- Visus veraf en nabij;
- Ishihara kleurentest;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (naast CVRM van belang bij verdieping arbeidstoxicologie);
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- Op indicatie bedrijfsarts: ECG in rust (wel altijd voorafgaand aan een maximale fietstest);
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Bloedonderzoek via lab (BSE, gGT, ASAT, ALAT, ureum, creatinine, volledig bloedbeeld = Hb, Ht, ery's, MCV, MCH, MCHC, trombo's, leuco's, leucocyten differentiatie);
- Urinetest (Combur-9);
- Zo nodig op indicatie bedrijfsarts: aanvullend bloed- en/of urineonderzoek;
- Indien nodig: inspanningstest (maximale fietstest) in samenwerking met de bedrijfsarts;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO⁺ vragenlijst van Vollandis en/of specifieke vragen:
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Oogklachten en -aandoeningen;
 - Luchtweg- en longaandoeningen;
 - Het reukvermogen;
 - Huidaandoeningen;
 - Atopische constitutie en allergieën (urticaria, hooikoorts, astma, eczeem);
 - Bloedafwijkingen;
 - Lever- en nieraandoeningen;
 - Klachten die mogelijk een relatie hebben met uitvoeren werkzaamheden;
 - Klachten gerelateerd aan de persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden (V&G-plan), anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor de ogen, de luchtwegen en longen, de huid, en het houdings- en bewegingsapparaat;
- Aandacht en beoordeling veilig kunnen werken met de persoonlijke beschermingsmiddelen: haardracht, gezichtsbehaar, piercings, bril;
- Indien nodig: uitvoering inspanningsonderzoek (maximale fietstest, eis VO₂-max gelijk of hoger dan 40 ml O₂/kg/minuut bij fysiek zwaar werk in gasdicht pak);

- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgleid;
- Bewijs van deelname of advies aan werkgever (oordeel bedrijfsarts) bespreken, met toestemming naar werkgever verzenden;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

Biologische (effect)monitoring en arbeidshygiënisch onderzoek

In aanvulling op dit protocol kan het gewenst zijn bij daadwerkelijke blootstelling aan specifieke schadelijke stoffen arbeidshygiënische (persoonlijke) metingen en/of biologische (effect)monitoring uit te voeren. Voor de facturering van aanvullende onderzoeken bij de combi PAGO-GPO is voorafgaande toestemming van Volandis vereist (zie hoofdstuk 10: Extra verrichtingen). De arbodienst zorgt voor adequate afstemming van de diensten en de kosten met de bouwwerkgever en het chemische bedrijf.

Werken onder fysiek zware omstandigheden

Het kan voor bijzondere projecten waarbij wordt gewerkt in vloeistof- en/of gasdichte pakken in combinatie met buitenluchtonafhankelijke adembescherming (perslucht, leeflucht via slangen) nodig zijn het GPO aan te vullen met een inspanningsfysiologisch onderzoek (minimumeis VO_2 -max 40 ml O_2 per kg per minuut aeroob vermogen, vergelijkbaar met repressief brandweerpersoneel en duikers). Voor deze manier van werken gelden eisen voor een bij het werk en klimaat passend werkschema (bewaking van de vochtbalans, werk- en rusttijden). Zie ook hoofdstuk 9: Inspanningsfysiologisch onderzoek: fiets- of loopband-ergometrie.

De bedrijfsarts neemt zo nodig het werken met perslucht mee in het GPO werken op terreinen van de chemische industrie.

GPO offshore (olie/gaswinning, windenergie en CO_2 -afvang en/of -opslag (233))

Werknemers die offshore en/of op grote hoogte werken kunnen veelal niet direct de noodzakelijke medische zorg krijgen. Zo nodig dient een medische evacuatie per heli plaats te vinden (medevac) en de werknemer moet perslucht kunnen gebruiken om te ontsnappen vanuit een object onder water. Dat laatste geldt ook voor de deelname aan trainingen. Er mogen geen beperkingen aanwezig zijn die strijdig zijn met de medische richtlijnen van Element NL (Nogepa). De bedrijfsarts schenkt voor iedereen die offshore en/of op grote hoogte werkt bijzondere aandacht aan de psychosociale belastbaarheid. Bij een taak in brandbestrijding, redding en/of evacuatie is een inspanningstest een verplicht onderdeel van het GPO offshore. De uitslag van het onderzoek tekent de bedrijfsarts aan in het Personal Safety Logboek van de werknemer.

Kwaliteitseisen

De bedrijfsarts, opgenomen in het register van Nogepa, dient kennis te hebben van:

- De medische richtlijnen van Element NL (Nogepa): [standards and guidelines](#).
- Zo nodig: de [bedrijfsgeneeskundige richtlijnen en adviezen](#) (september 2024) van de Duitse bedrijfsartsen voor werk met valgevaar = 'Empfehlung 'Arbeit mit Absturzgefahr'. De verplichting voor de medische keuring G-41 'werken op hoogte' is vervallen.
- Zo nodig: kennis van en ervaring met inspanningsonderzoek (zie GPO werken met perslucht)
- Kennis van de vliegmedische geschiktheid als passagier voor helivluchten.

Alleen bedrijfsartsen die zijn geaccrediteerd door Element NL (Nogepa) zijn bevoegd om dit GPO uit te voeren. Zij staan vermeld op de artslijst, te raadplegen via: nogepa.nl/medische-keuringen.

Periodiciteit.

Voor aanvang van de eerste werkzaamheden offshore en nadien met een tweejaarlijkse herhaling. Op indicatie van de bedrijfsarts frequenter. Vanaf 50 jaar oud jaarlijks als de werknemer werkzaamheden op hoogte uitvoert.

Is er in een jaar tevens recht op het PAGO of de DIA, dan worden beide onderzoeken gecombineerd uitgevoerd (zie ook Samenloop PAGO-GPO). In de cao is een jaarlijks recht vanaf 40 jaar oud opgenomen.

Procedure na een medische evacuatie, ernstige ziekte of ongeval:

Let op: na deze situaties is een extra medisch onderzoek (GPO offshore) nodig om de werknemer weer geschikt voor trainingen en het werk te verklaren, dan wel voorwaarde(n) te stellen.

Uitvoeringsprocedure GPO offshore

Normtijd: 40 minuten doktersassistent, 40 minuten bedrijfsarts; bij fietstest beiden 20 minuten extra tijd.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer inclusief ID (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) en invullen PAGO of specifieke vragenlijst;
- Visus vanaf en nabij;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Op indicatie bedrijfsarts: vetpercentage en/of middelomtrek (voor CVRM of de maximale inspanningstest);
- Audiogram;
- Bloeddruk (zo nodig meerdere metingen), hartfrequentie in rust;
- ECG in rust bij het eerste GPO, op indicatie herhalen (altijd voorafgaand aan een maximale fietstest);
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Op indicatie bedrijfsarts: bloedonderzoek;
- Urinetest (Combur-9);
- Indien nodig: inspanningstest (maximale fietstest) in samenwerking met de bedrijfsarts;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO vragenlijst van Vollandis en/of specifieke vragen:
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Medicatie met effect op concentratie en aandacht;
 - Alcohol- en drugsgebruik;
 - Interne ziekten met mogelijk acute ernstige gezondheidsklachten;
 - Infectieziekten;
 - Neurologische aandoeningen, duizeligheid;
 - Hart- en vaat-aandoeningen;
 - Luchtweg- en longaandoeningen;
 - Bloedafwijkingen;
 - Psychische aandoeningen (stemmingsstoornissen, concentratie en aandacht);
 - Klachten gerelateerd aan de persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Beoordeling van alle resultaten;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor psychische stoornissen, het gebit, de luchtwegen en longen, en het houdings- en bewegingsapparaat;
- Aandacht en beoordeling veilig kunnen werken met de persoonlijke beschermingsmiddelen: haardracht, gezichtsbehaar, piercings, bril;
- Indien nodig: uitvoering inspanningsonderzoek (maximale fietstest, eis VO_2 -max gelijk of hoger dan 40 ml O_2 /kg/minuut bij fysiek zwaar werk en een functie in reddingsteams);
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Geschiktheid vermelden in het NOGEPA-personal safety logbook of de afkeuringsprocedure volgen;
- Rapportage aan de werkgever;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

De bedrijfsarts neemt zo nodig het werken met perslucht mee in het GPO offshore.

GPO werken met tweecomponenten PU-producten (234)

Dit GPO is in het jaar 2023 opgenomen in de cao Bouw & Infra. Het is onder andere bedoeld voor werknemers die gebouwen isoleren met tweecomponenten PU-producten. Dit kan plaatsvinden in de vorm van gespoten PUR (kruipruimtes en wanden) of gegoten PUR (spouwmuur). Belangrijke arbeidsrisico's voor de gezondheid zijn sensibilisering voor diisocyanaten, de blootstelling aan andere gevaarlijke stoffen, het werken in geheel afgesloten warme kruipruimtes, de fysieke werkbelasting en het werken op hoogte.

De naamgeving van dit GPO biedt ruimte om het GPO ook in te zetten voor andere werknemers die blootstaan aan tweecomponenten PU-producten, zoals PU-vloerenleggers. De documentatie van Vollandis (Advies GPO werken met twee componenten PU-producten) richt zich nu nog specifiek op het na-isoleren met tweecomponenten PUR-schuim.

Periodiciteit

Voordat werknemers beginnen met dit werk en vervolgens jaarlijks. Als de werknemer in een jaar tevens rechts heeft op een PAGO of DIA, dan worden beide onderzoeken gecombineerd uitgevoerd (zie ook Samenloop PAGO-GPO).

Kwaliteitseisen

De bedrijfsarts dient kennis te hebben van:

- Het Vollandis A-blad [gespoten twee componenten purschuim](#);
- De studies en rapporten van de [Gezondheidsraad](#);
- Het rapport van Royal Haskoning [‘Evaluatie werkpraktijk gespoten PUR-isolatie’](#), december 2022 openbaar gemaakt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- Het Vollandis advies voor het GPO ‘werken met tweecomponenten PU-producten’, zie de pagina met [downloads](#);
- Bijzondere groepen werknemers (jongeren, zwangerschap, kinderwens)
- Hun grens in ‘bevoegd en bekwaam’ en ze dienen te weten met wie ze professioneel kunnen samenwerken.

Uitvoeringsprocedure GPO werken met tweecomponenten PU-producten

Normtijd: 40 minuten doktersassistent, 40 minuten bedrijfsarts.

Verrichtingen doktersassistent:

- Controle gegevens werknemer en invullen PAGO vragenlijst;
- Lengte, gewicht en BMI;
- Vetpercentage en/of middelomtrek (naast CVRM van belang bij verdieping arbeidstoxicologie);
- Visus (dichtbij en veraf)
- Bloeddruk, hartfrequentie in rust;
- Audiometrie;
- ECG in rust;
- Longfunctie (spirometrie, 3x goede blaascurve);
- Op indicatie bedrijfsarts fietsergometrie;
- Zo nodig op indicatie bedrijfsarts: aanvullend bloed- en/of urineonderzoek;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese op basis van PAGO vragenlijst van Vollandis:
(Gebruik de info en verdiepende vragen uit het Vollandis advies voor dit GPO: [downloads](#))
 - Familiele anamnese: huidaandoeningen, hart/longen, allergieën;
 - Medische voorgeschiedenis (hart/ vaat, bloed, lever, nieren);
 - Atopische constitutie en allergieën (urticaria, hooikoorts, astma, eczeem);
 - Medicatie- en middelengebruik, smeersels voor de huid, inclusief het effect daarvan;
 - Bij het eerste GPO, vraag uit: claustrofobie en hoogtevrees;
 - Communicatieniveau en taalbegrip;
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Deelname aan sport en andere lichamelijk inspannende activiteiten;

- Oogklachten en -aandoeningen;
- Het reukvermogen;
- Neurologische klachten (hoofdpijn, duizeligheid, wegrakingen, coördinatie);
- Zo nodig verdieping bij klachten en aandoeningen van het bewegingsapparaat;
- Zo nodig verdieping luchtweg- en longaandoeningen;
- Zo nodig verdieping huidaandoeningen
- Arbeidsanamnese bedrijfsarts:
 - (*Verdieping mate van blootstelling aan schadelijke stoffen*)
 - De beroepen en werkzaamheden van de werknemer (loopbaan);
 - De mate van blootstelling aan diisocyanaten en andere gevaarlijke stoffen?
 - Het kennisniveau van werknemer voor de stoffen en mengsels?
 - Klachten gerelateerd aan de gebruikte persoonlijke beschermingsmiddelen;
 - Gezondheidsklachten in relatie tot werkzaamheden met de gevaarlijke stoffen;
 - Vergelijk mate van klachten met perioden zonder arbeidsbelasting;
- Beoordeling van alle resultaten, inclusief vergelijk longfunctie met eerder onderzoek;
- Lichamelijk onderzoek (op geleide van werkzaamheden, anamnese en biometrie) met specifieke aandacht voor de ogen en oogleden, de luchtwegen en longen, de huid en de nagels, en het houdings- en bewegingsapparaat;
- Op indicatie gericht onderzoek bloed en/of urine in het PZP toevoegen en laten uitvoeren;
- Op indicatie fietsergometrie toevoegen;
- Aandacht en beoordeling veilig kunnen werken met de persoonlijke beschermingsmiddelen: = haardracht, gezichtsbehang, piercings, bril;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, zo nodig afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Bewijs van deelname of advies aan werkgever (oordeel bedrijfsarts) bespreken, met toestemming naar werkgever verzenden;
- Zo nodig preventiezorg vervolgactiviteiten (laten) plannen.

8. Vervolgactiviteiten

In dit hoofdstuk presenteren we de vervolgactiviteiten van het cao-pakket preventiezorg. Dit zijn activiteiten ten behoeve van verder onderzoek, begeleiding en/of advies op indicatie van de bedrijfsarts. Deze vervolgactiviteiten kunnen - naast de bedrijfsarts - ook worden uitgevoerd door andere deskundigen van de arbodienst.

De vervolgactiviteiten vinden plaats naar aanleiding van de eerste activiteit in het kader van de uitvoering van het cao-pakket individuerichte preventiezorg: intredekeuring, intredeonderzoek, AGO-J, DIA, PAGO, GPO of spreekuur bedrijfsarts (arbospreekuur). Het kan onder voorwaarden ook als vervolg op een vervolgconsult of werkplekbezoek. De arbodienst streeft naar korte wachttijden voor de vervolgactiviteiten, passend bij de casuïstiek. Als regel gaat Vollandis uit van uitvoering binnen één maand na de eerste activiteit. In samenspraak met de werknemer kan het vervolg later plaatsvinden, tot maximaal 6 maanden.

Let op: een werknemer dient voor de declaratie van vervolgactiviteiten **deelnemer** in de cao te zijn. Dit geldt ook voor de tweedelijnsvoorzieningen van de cao (Werkdrukvoorziening Bouw & Infra, scholings- en loopbaan-coaching). Uitzondering hierop is het telefonisch vervolgconsult (312) dat de bedrijfsarts kan gebruiken ter afronding van het PAGO (bijvoorbeeld voor het bespreken van de bloedsuikerspiegel) en trajecten die gestart zijn in het kader van leefstijlbegeleiding of de werkdrukvoorziening. Deze trajecten kan de arbodienst of de door Vollandis gecontracteerde dienstverlener na einde deelneming door laten lopen.

Let op: het is niet toegestaan een vervolgactiviteit in te zetten voor verzuimbegeleiding en/of re-integratie van de werknemer in opdracht van de werkgever. Een gezondheidsvraag van de werknemer in relatie tot het werk kan ook bij ziekteverzuim of arbeidsongeschiktheid passen binnen het cao-pakket preventiezorg. Zie ook hoofdstuk 6 'Spreekuur bedrijfsarts'.

De arbodienst voert een vervolgactiviteit uit binnen 6 maanden na de eerdere activiteit. Een latere uitvoeringsdatum accepteert Vollandis niet voor declaratie.

De bedrijfsarts beschikt over een breed scala aan vervolgactiviteiten. In de eerste plaats betreft het de in dit hoofdstuk beschreven activiteiten die de arbodienst zelf kan uitvoeren vanuit het cao-preventiepakket. Daarnaast kan de bedrijfsarts gebruik maken van diensten in de sector (spontaan DIA-gesprek, UTA-werkdrukvoorziening, loopbaanondersteuning Bouw & Infra en de voorzieningen voor duurzame inzetbaarheid in de Afbouw), andere diensten van de arbodienst (hulp bij een V&G-plan, verdieping RI&E, toolbox) of verwijzen naar andere zorgverleners (huisarts, medisch specialist, audiologisch centrum).

De bedrijfsarts en andere arboprofessionals registreren en doen verslag van de vervolgactiviteiten in het werknemersdossier. Hierbij gelden de regels van de WGBO en de KNMG. De declaratie- en uitvoeringsgegevens die de arbodienst volgens de privacyregulering naar Vollandis verstuurt, staan beschreven in de 'Vollandis Specificaties Preventiezorg'.

Vollandis heeft voor ondersteuning van de advisering en begeleiding bij vervolgactiviteiten een aantal instrumenten beschikbaar:

1. De [richtlijnen sociaalmedische advisering](#) beschrijven de diagnostiek en behandeling van een tiental veel voorkomende gezondheidsklachten en aandoeningen bij werknemers in de bouw. De richtlijnen zijn begin jaren 2000 ontwikkeld door Arbouw. Bedrijfsartsen en andere professionals gebruiken ook van de [richtlijnen en kennisdocumenten](#) van de NVAB.
2. De Vollandis website [arbovriendelijke hulpmiddelen](#) ontsluit vele hulpmiddelen die het werk in de bouw gemakkelijker, veiliger en lichter maken. Werknemers en werkgevers kunnen hierin zoeken op beroep en werktaken. Arboprofessionals dienen hiervan gebruik te maken bij werkplekbezoeken.

3. [PAGO-gesprekskaarten](#) helpen de bedrijfsarts en andere arboprofessionals om veel voorkomende arbeidsrisico's van de uitvoerende beroepen in de Afbouw bespreekbaar te maken tijdens het PAGO, de vervolgconsulten en het werkplekbezoek.
4. Je kunt de werknemer met de [leefstijlfolder](#) informeren over leefstijlbegeleiding als onderdeel van het cao-pakket preventiezorg. Voor de leefstijladviseurs zijn [gesprekshulpmiddelen](#) beschikbaar en er is een [leefstijlmonitor](#) om de effecten van leefstijlverbetering voor de werknemer zichtbaar te maken.
5. De nieuwe preventiezorg werkwijzers van Vollandis. Nummer 1 is gereed via de pagina met [downloads](#) voor de preventiezorg bij werkdruk en stress. In de komende jaren vervangt Vollandis met een serie preventiezorg werkwijzers alle richtlijnen sociaalmedische advisering.

Vervolgconsult (305, 305B, 305P, 305W)

Normtijd: maximaal 45 minuten, maximaal 3 keer in aansluiting op een hoofdactiviteit.

Het gaat hier om een vervolgactiviteit ten behoeve van verder onderzoek, begeleiding en/of advies op indicatie van de bedrijfsarts. Op indicatie kan de bedrijfsarts gericht urine- en/of bloedonderzoek toevoegen. Ook de andere arboprofessionals van de arbodienst kunnen vervolgconsulten uitvoeren, zoals de fysiotherapeut, bedrijfsmaatschappelijk werker, psycholoog, vertrouwenspersoon, arbeidshygiënist of ergonoom.

Verwijzing werkdrukvoorziening (308 – HSK/Vitalmindz)

Normtijd: 20 minuten, waaronder het verwerken van retour ontvangen informatie.

De bedrijfsarts boekt hiermee de verwijzing naar psychologische hulp van HSK/Vitalmindz, inclusief het verwerken van hun rapportages in het medisch dossier. Zie hoofdstuk 11 voor de details van deze sectorvoorziening.

Verwijzing werkdrukvoorziening (309 - BetterWise)

Normtijd: 20 minuten, waaronder het verwerken van retour ontvangen informatie.

De bedrijfsarts boekt hiermee de verwijzing naar BetterWise (CSR-coaching en bedrijfspsychologen) inclusief het verwerken van de rapportages in het medisch dossier. BetterWise is het nieuwe label van CSR 'expertisecentrum stress en veerkracht' voor werkgevers en duurzame inzetbaarheid. Zie hoofdstuk 11 voor de details van deze sectorvoorziening.

Telefonisch of video vervolgconsult (312, 312B, 312P, 312W)

Normtijd: 45 minuten, maximaal 3 keer in aansluiting op een hoofdactiviteit.

Het gaat hier om een telefonisch of video vervolgconsult naar aanleiding van een eerdere activiteit, uit te voeren door alle arboprofessionals van de arbodienst.

Bedrijfs- of werkplekbezoek (310)

Normtijd: maximaal 210 minuten inclusief 30 minuten reistijd, maximaal 2 keer gekoppeld aan de hoofdactiviteit.

Het bedrijfs- of werkplekbezoek kan alleen plaatsvinden naar aanleiding van werkprobleem of vraag van de werknemer. Het gaat om een vervolgactiviteit op indicatie van de bedrijfsarts ten behoeve van individuele begeleiding en/of preventief advies aan de werknemer. Diverse disciplines kunnen het werkplekbezoek uitvoeren, de bedrijfsarts bepaalt welke deskundigheid nodig is: de bedrijfsarts zelf, de bouwarts, fysiotherapeut, arboverpleegkundige, bedrijfsmaatschappelijk werker, A&O-deskundige, veiligheidskundige, arbeidshygiënist of ergonoom. De instemming van de werknemer is vereist. De arboprofessional stemt zo nodig af met de (hoofd)uitvoerder voor toegang tot de bouwplaats. De bedrijfsarts heeft een wettelijk recht om de werkplek te bezoeken. Ook in die situaties kan afstemming nodig zijn vanwege de veiligheid.

Meestal is één werkplekbezoek toereikend om van het werk en de arbeidsomstandigheden een goede indruk te krijgen. Een tweede werkplekbezoek is mogelijk als dat voor de individuele preventiezorg nodig is. Bijvoorbeeld voor hulp bij de bronaanpak (preventiezorg bij werkdruk en stress), na aanschaf van een specifiek geadviseerd arbovriendelijk hulpmiddel of voor diagnostiek van luchtwegklachten tijdens werk.

Voor de diagnostiek van beroeps longaandoeningen is spirometrie tijdens of na het uitvoeren van werkzaamheden van groot belang om de juiste diagnose te kunnen stellen. Digitale testapparatuur kan de bedrijfsarts handzaam meenemen en toepassen bij het werkplekbezoek. Optioneel staat de test beschikbaar in het preventiezorgportaal.

Werkplekbezoek, onderscheid met advisering op bedrijfsniveau

De bedrijfsarts en andere arboprofessionals maken, voordat ze een advies voor een werkplekbezoek geven, zoveel mogelijk gebruik van bij Volandis bekende informatie over de branche- en beroepsgerelateerde veiligheids- en gezondheidsrisico's. Het onderzoeken van de werkplek heeft in dit opzicht een aanvullende functie, op indicatie van de bedrijfsarts in te zetten. Het werkplekbezoek kan ook passen bij vragen van de werknemer of de werkgever (bijvoorbeeld de preventiemedewerker) over de inzet van arbovriendelijke hulpmiddelen, een aanpassing van de werkplek, advies over de inhoud van het werk, advies bij verandering van de werkorganisatie etc.

Het gaat bij het bedrijfs- of werkplekbezoek om de individuele begeleiding van de werknemer met als doel de functie, het werk en/of de werkomstandigheden tijdelijk of blijvend aan de mogelijkheden van de werknemer aan te passen. Het is niet bedoeld voor onderzoek, voorlichting of advies op bedrijfsniveau. Dat neemt niet weg, dat de werkgever de resultaten van het individuele werkplekbezoek zo breed mogelijk kan gebruiken. Op deze manier werkt het preventief voor alle werknemers en anderen op de werkplek.

Overleg curatieve sector (326)

Normtijd: 15 minuten.

Het gaat om collegiaal overleg ten dienste van de preventiezorg aan de werknemer, bijvoorbeeld met de huisarts, de medisch specialist, psycholoog, bedrijfsmaatschappelijk werk of fysio/oefentherapeut. Bij dit overleg geldt dat zowel de arbodienst als de curatieve sector werkt op basis van de WGBO. Dit valt los te zien van het opvragen van medische informatie ten nutte van verzuimbegeleiding of een intrede/aanstellingskeuring. Dan is een factuur voor de ontvangen informatie gebruikelijk.

Overleg met het UWV, de werkgever en overige derden (327, 328, 329)

Normtijd: maximaal 60 minuten.

Het gaat om overleg van de bedrijfsarts, AIOS-bedrijfsgeneeskunde of bouwarts ten dienste van de preventiezorg aan de werknemer.

Leefstijlbegeleiding (700, 701 en 702)

Normtijden leefstijladviseur: 700 intake leefstijlbegeleiding 20 minuten, 701 persoonlijk gesprek 60 minuten en 702 telefonisch of videogesprek 20 minuten.

De bedrijfsarts onderkent werknemers met een verhoogd risico op suikerziekte of hart- en vaatziekten tijdens het PAGO en motiveert hen deel te nemen aan leefstijlbegeleiding. Elke werknemer met een verhoogd risico die zijn leefstijl wil verbeteren kan gebruik maken van leefstijlbegeleiding. De bedrijfsarts kan niet alleen vanuit het PAGO of de DIA, maar ook vanuit het spreekuur, vervolgactiviteiten of de GPO's leefstijlbegeleiding inzetten. De werknemer kan begeleiding krijgen bij het stoppen met roken, afvallen, actiever bewegen met verbetering van het uithoudingsvermogen, stoppen met alcohol of andere verslavingen. De werknemer dient binnen zes maanden na een hoofdactiviteit de eerste sessie leefstijlbegeleiding te hebben gehad. De intake gaat hieraan vooraf.

Communicatie

De bedrijfsarts geeft voorlichting over de risico's op suikerziekte en hart- en vaatziekten. Ook als er risico's aanwezig zijn zonder dat de werknemer al een verhoogd risico op hart- en vaatziekten heeft (primaire preventie). Bij een indicatie voor leefstijlbegeleiding verkent de bedrijfsarts of de werknemer aan een traject wil deelnemen. Soms kan een vervolgsessie de werknemer even tijd bieden om na te denken en samen de keuze te maken voor een passende vervolgstap (shared decision). De bedrijfsarts geeft de contactgegevens van de werknemer door aan de leefstijladviseur, een centraal regieloket van de arbodienst of regelt dit via het preventiezorgportaal. De leefstijladviseur neemt bij voorkeur binnen één week, doch uiterlijk binnen twee weken, contact op met de werknemer om de eerste afspraak te plannen (700 = Intake leefstijlbegeleiding). Dit eerste contact is bedoeld

voor een eerste kennismaking, een korte verkenning van de reden en de doelstelling van de werknemer, en tot slot het samen plannen van het eerste persoonlijke gesprek. De werknemer ontvangt een bevestiging van deze afspraak via sms, mail of post.

Vorm en duur begeleiding, protocol

Leefstijlbegeleiding wordt geprotocolleerd uitgevoerd door voor de bouw opgeleide leefstijladviseurs. Het traject bestaat uit minimaal twee en maximaal drie face-to-face gesprekken van een uur (701) en minimaal drie en maximaal vier kortere durende telefoon- of videogesprekken (702) met een vast gespreksformulier (beschikbaar via [downloads leefstijl](#)). Het tweede en derde gesprek worden binnen twee maanden na het eerste gesprek gepland. Tussen elk van de daarna volgende gesprekken zitten vier tot zes weken. In totaal duurt een traject van zeven leefstijlgesprekken maximaal 52 weken (gerekend vanaf de hoofdactiviteit). Het eerste en het laatste gesprek zijn altijd face-to-face. Vollandis adviseert de telefonische en persoonlijke afspraken zo veel mogelijk met elkaar af te wisselen. Bij trajecten met zes of zeven afspraken is het niet te vermijden dat twee telefonische afspraken elkaar opvolgen.

Voor het motiveren van de werknemers is het belangrijk dat het gesprek met de bedrijfsarts tijdens het PAGO of met de DIA-adviseur nog fris in het geheugen zit. Idealiter vindt het eerste gesprek zo kort mogelijk na het PAGO of de DIA plaats, met gebruik van het PAGO-rapport. De werknemer is hiertoe niet verplicht vanwege de medische privacy. Aan het einde van een gesprek maakt de leefstijladviseur een vervolgspraak. Vollandis verwacht van de leefstijladviseur zoveel mogelijk in te spelen op de wensen en mogelijkheden van werknemers. De ervaring leert dat de meeste werknemers na werktijd willen afspreken, dus ongeveer tussen 16:00 uur en 19:00 uur. Bij het maken van de eerste afspraak benadrukt de leefstijladviseur of de arbodienst dat de partner ook welkom is.

In 2020 heeft Vollandis de [leefstijlmonitor](#) geïntroduceerd. Met deze tool krijgt de werknemer op een andere manier zicht op leefstijlbepalende factoren. Deze tool ondersteunt het verandertraject met het tonen van de bereikte resultaten.

Stand van wetenschap, multidisciplinaire richtlijnen, zorgverzekering

Het ontstaan van hart- en vaatziekten hangt af van diverse factoren. Het is een complex samenspel van erfelijke factoren, de woon- en werkomgeving (milieu, arbeidsrisico's), leefstijl (roken, bewegen, voeding, stress). De rijksoverheid en kenniscentra hebben informatie en handige hulpmiddelen voor gebruik bij de leefstijlbegeleiding:

Verbetering leefstijl:

De vereniging 'Arts en Leefstijl' heeft een [webshop](#) met diverse hulpmiddelen.

Stoppen met roken:

Trimbos heeft handige tips voor zorgprofessionals die [stoppen met roken](#) willen ondersteunen. De gratis Stoplijn voor mensen die willen stoppen met roken: 0800-1995 en de website [ikstopnu.nl](#). Kwaliteitsregister stoppen met roken coaches: [kabiz.nl](#).

Vermindering van overgewicht:

Informatie rijksoverheid, website Volksgezondheid en zorg: [overgewicht](#). De gecombineerde leefstijlinterventie (vergoeding basis zorgverzekering): [info Nederlandse Zorgautoriteit](#). Info Trimbos: [alcohol en overgewicht](#).

Stoppen of minderen met alcohol en drugs

Info Trimbos: [kennisdossier alcohol](#) en [kennisdossier drugs](#).

Vervolgaudiometrie (322)

Als dit naar het oordeel van de bedrijfsarts noodzakelijk is, kunnen werknemers die regelmatig worden blootgesteld aan een geluidsniveau van 80 dB(A) of meer, in aanvulling op de reguliere audiometrie tijdens het PAGO, frequenter worden onderzocht op gehoorschade.

9. Biometrie en kwaliteitseisen

In dit hoofdstuk benoemt Vollandis de kwaliteitseisen voor de medische testapparatuur en de medewerkers van de arbodienst. Een juiste en kwalitatief goede testuitvoering is van belang om de resultaten in de toekomst met elkaar te kunnen vergelijken. Trendanalyses kunnen de bedrijfsarts vroegtijdig alert maken op een ontwikkeling naar een beroepsgebonden aandoening.

Het vastleggen van gegevens in het preventiezorgportaal

Het preventiezorgportaal is vanaf juli 2023 het bedrijfsgezondheidskundig medisch dossier voor alle werknemers in de Bouw & Infra en de Afbouw. De werknemer krijgt toegang via MijnPreventie. Vollandis garandeert iedere werknemer levenslange toegang. Dit hangt samen met de wettelijke bewaarplicht van minimaal 40 jaar na einde blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Voor veel werknemers in de sector is deze bepaling aan de orde. Vollandis werkt aan de koppeling van het preventiezorgportaal met de 'persoonlijke gezondheidsomgeving' (PGO). Dit maakt het uitwisselen van gegevens en samenwerken met de huisarts en medisch specialisten gemakkelijker. De werknemer houdt zelf de regie welke info te delen met bepaalde zorgverleners.

Alle werknemers bouwen geleidelijk aan steeds meer gegevens op door deelname aan het PAGO en andere activiteiten in de preventiezorg. Dit geldt onder andere voor de arbeidshistorie (functie, dienstverband, werkuren, werkplek), gegevens uit de PAGO vragenlijsten (gezondheid, leefstijl, werkomstandigheden en loopbaan), biometrie, lab (bloed en urine) en diagnosen (gezondheidsklachten, ziekten en oorzaak). Het preventiezorgportaal bevat een aantal tools die analyses uitvoeren op de PAGO vragenlijst. De bedrijfsarts gebruikt de biomedische en psychosociale gegevens voor de diagnostiek, het bepalen van het risico op hart- en vaatziekten, het advies of een verwijzing naar curatieve zorg. Trends in klachten en biomedische gegevens zijn zeer waardevol bij de vroege signalering van gezondheidseffecten in relatie met arbeidsrisico's, zoals de blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Het zo volledig mogelijk en juist vastleggen van alle gegevens is hierbij van groot belang. Een aantal belangrijke kwaliteitscriteria staan in de onderstaande paragrafen.

Zorg voor het volledig en juist vastleggen van alle antwoorden en testresultaten in het PZP!

Corrigeer zo nodig een antwoord of resultaat. Is een test niet mogelijk, kies de bijbehorende reden in het PZP en laat de velden blanco! Vul geen fictieve getallen in als 00, 99 of 9999. Dit is belangrijk voor het medisch dossier van de betreffende werknemer en ook voor analyses op bedrijfs- en sectorniveau of wetenschappelijk onderzoek. Vollandis verricht alleen analyses met via ZorgTTP gepseudonimiseerde data. Op deze manier zijn gegevens niet herleidbaar tot individuele werknemers. Vollandis zorgt er ook voor dat bij groepsanalyses de groepen groot genoeg zijn om herkenning te voorkomen.

Onderzoek van het bloed

De testuitslagen zijn het meest betrouwbaar na bloedafname via een venapunctie en vervolgens uitvoering van het labonderzoek in gekwalificeerde (gecertificeerde) laboratoria. De monsterafname en het transport naar het lab dienen te verlopen volgens de kwaliteitsvoorschriften van het betreffende lab. Uitvoering met een vingerprik is voor screening toegestaan, mits de arbodienst dezelfde testen uitvoert en de apparatuur voldoet aan de Wet- en regelgeving van de Europese Unie ingaande 26 mei 2022. Informatie en links staan op de website van de Rijksoverheid: [nieuwe wetgeving voor bloedtesten](#).

Onderzoek van het gehoor (luchtgeleidingsaudiometrie)

Normen en richtlijnen:

ISO-normen 6189 en 8253-1.

IEC standaard, publicatie 60645-1, uitgave 2001.

De multidisciplinaire richtlijn [preventie beroepslethorendheid](#); uitgave NVAB-BA&O-NVvA-NVVK, 2006.

Deskundigheid arbodienstmedewerkers (doktersassistent en bedrijfsarts)

Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door personeel dat:

- Is geschoold en getraind is in de uitvoering van audiometrisch onderzoek met de protocollen;
- In staat is otoscopische inspectie van de gehoorgangen uit te voeren;
- In staat is een gehooranamnese op te nemen;
- Bekend is met de werking van gehoorbeschermingsmiddelen;
- Kennis heeft van het Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 6.10: audiometrisch onderzoek;
- Kennis heeft van de multidisciplinaire richtlijn "Preventie beroepslethorendheid".

Testruimte

In ruimten waarin wordt geaudiometreerd, mag het geluidrukniveau van het achtergrondgeluid bepaalde waarden niet overschrijden, omdat anders maskering van de testtonen optreedt. In de ISO-normen staan de maximaal toelaatbare geluidrukniveaus gespecificeerd.

Apparatuur

De audiometer (en -cabine) moet:

- Voldoen aan de technische eisen volgens de IEC standaard;
- Jaarlijks worden geïjkt;
- Schoon zijn.

Audiometriemethode

Drempelaudiometrie ten minste vanaf 0 dB in het frequentiegebied van 250 tot 8000 Hz (in geval van vaste frequenties bij 250, 500, 1000, 2000, 4000, 6000 en 8000 Hz). Handbediende en geautomatiseerde systemen zijn toegestaan.

Verrichtingen arbodienstmedewerker (doktersassistent):

- Otoscopische inspectie gehoorgangen;
- Uitvoering audiometrie (het is denkbaar en acceptabel dat audiometrisch goed getrainde doktersassistenten bij reguliere gevallen de bij de bedrijfsarts genoemde verrichtingen uitvoeren);
- Administratieve verwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Beoordeling audiogram, eventueel stemvorkproeven van Weber en Rinne;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervol beleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Rapportage.

Onderzoek van de longfunctie (spirometrie)*Richtlijnen:*

Richtlijn astma en COPD; uitgave NVAB, 2019.

Deskundigheid arbodienstmedewerkers:

- Adequaat geschoold en getraind in de uitvoering van longfunctieonderzoek (spirometrie);
- Bekend met de inhoud van de NVAB-richtlijn, voor zover van belang voor de juiste uitvoering en dossiervorming.

Apparatuur

- Een gedigitaliseerde spirometer met te meten volumeverandering van tenminste 8 liter;
- Nauwkeurigheid van de testapparatuur ten hoogste $\pm 2\%$;
- Op eenvoudige wijze over het gehele volumebereik te calibreren;
- De spirometer moet zijn uitgerust met een thermometer om correctie naar lichaamstemperatuur (BTPS) mogelijk te maken;

- De testapparatuur moet een grafische weergave van de volume-tijdcurve of de stroom-volumecurve kunnen maken.

Verrichtingen doktersassistent:

- Instructie van de werknemer;
- Registratie van **drie** technisch goed uitgevoerde blaascurven;
- Opslaan van alle testresultaten in het werknemerdossier (flow-volumecurven in het PZP uploaden);
- Vastlegging meetwaarden van de beste van drie goed geblazen flow-volumecurven;
- Administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Beoordeling spirometrie, inclusief flow-volumecurven;
- Indien afwijkend: uitdieping anamnese, lichamelijk onderzoek;
- Indien mogelijk de beste flow-volumecurve met eerdere test(en) vergelijken;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Rapportage.

Onderzoek van het gezichtsvermogen (visustest)

Naast de functiespecifieke visuseisen voor bepaalde beroepen in de bouw, zoals torenkraanmachinisten en diverse functies in de wegenbouw, is in z'n algemeenheid een goede visus bij werkzaamheden in de bouw van groot belang met het oog op de veiligheidsaspecten in een voortdurend veranderende werkomgeving. Dit onderzoek dient in ieder geval altijd plaats te vinden bij de IK, het IO, het AGO-J, de DIA en het PAGO.

Normen en richtlijnen:

Normen en richtlijnen van de werkgroep [ergofoftalmologie](#) van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG). De multidisciplinaire richtlijn [computerwerk](#); uitgave NVAB-BA&O-NVvA-NVVK, 2013.

Deskundigheid arbodienstmedewerkers:

- De bedrijfsarts kent de visuele functie-eisen van de verschillende bouwberoepen en is op de hoogte van ergofoftalmische principes;
- Is bekend met de inhoud van de multidisciplinaire richtlijn;
- Is bekend met de methoden van onderzoek en keuringseisen gezichtsvermogen van de werkgroep ergofoftalmologie van het NOG.

Apparatuur en onderzoekruimte:

- TNO-visuskaart met Landolt-C optotypen, met homogene verlichting van tenminste 500 Lux;
- De kleurenzientest volgens Ishihara (uitgebreide versie).

Verrichtingen doktersassistent:

- Uitvoering onderzoek gezichtsscherpte voor veraf en dichtbij zien. Meet de visus met correctie, als de werknemer een bril draagt of lenzen in heeft. Meet ieder oog afzonderlijk en daarna beide ogen samen. De visusmeting is niet nodig voor een volledig blind oog (of oogprothese);
- Meet op indicatie of voor een CBR-keuring 'rijbewijs vrachtwagen' ook zonder correctie;
- Meet de visus op beeldscherm afstand bij werknemers ouder dan 40 jaar die beeldschermwerk uitvoeren of een bedieningsscherm goed moeten kunnen waarnemen. Test ook bij klachten of op verzoek van de werknemer;
- Vul het visusonderzoek aan met extra onderdelen die bij bepaalde GPO's staan aangegeven of op indicatie van de bedrijfsarts: kleurenzien, gezichtsvelden, dieptezien, beeldscherm;
- Administratieve afhandeling.

Verrichtingen bedrijfsarts:

- Anamnese en arbeidsanamnese;
- Beoordeling testresultaten visus;
- Noteer bij een CBR-keuring met en zonder correctie de slechtste resultaten bij lichamelijk onderzoek;
- Zo nodig gericht lichamelijk onderzoek;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Rapportage.

Inspanningsonderzoek (fietsergometrie)

Als onderdeel van de arbeidsgezondheidskundige begeleiding van werkenden aan wie bijzondere eisen van de belastbaarheid van het cardiorespiratoire systeem worden gesteld, is een bepaling van het prestatievermogen met een inspanningsfysiologisch onderzoek (fietsergometrie) geïndiceerd. De minimumeis waaraan de werknemer moet voldoen is meestal een VO_2 -max van 40 ml O_2 per kg per minuut. Dit geldt voor werkzaamheden in de bouw zoals:

- Het werken met perslucht;
- Het werken onder overdruk;
- Gebruik ademhalingsbescherming en lichamelijk inspannend werk bij het slopen van asbesthoudend materiaal;
- Gebruik ademhalingsbescherming en lichamelijk inspannend werk in een gasdicht pak bij sommige bodemsaneringswerkzaamheden (CROW C-keuring) of werkzaamheden op terreinen van de chemische industrie;
- Lichamelijk inspannende werkzaamheden offshore, een brandbestrijdings- of reddingstaak in de offshore;
- Rioolinspecties en renovatie (werkend in besloten ruimten).

Richtlijnen:

De richtlijn 'Inspanningsonderzoek buiten de kliniek' 2018, Vereniging voor Sportgeneeskunde: [inspanningsonderzoek buiten de kliniek](#). De maximaaltest is de standaard testmethode in de bouw, een fietstest met een geleidelijk oplopende belasting tot de werknemer niet meer verder kan. Hierna volgen een aantal herstelminuten. De bedrijfsarts maakt een keuze voor het startwattage en het oplopende schema. De submaximale test volgens Åstrand is bruikbaar voor longitudinale begeleiding van een werknemer, bij voorkeur in aansluiting op de maximaaltest. De metingen moeten nauwgezet worden uitgevoerd, op gestandaardiseerde wijze, met behulp van geijkte apparatuur, onder gestandaardiseerde omstandigheden door een ervaren team.

De doktersassistent heeft kennis en ervaring met:

- Inspanningsfysiologisch onderzoek (fietsergometrie);
- Reanimatie (basic life support).

De bedrijfsarts heeft kennis van en ervaring met:

- Inspanningsfysiologisch onderzoek (fietsergometrie, maximaal en Åstrand);
- De beoordeling van ECG's in rust en bij inspanning;
- Het bekijken en analyseren van data geregistreerd via smartwatches en gezondheidsapps;
- Reanimatie (basic life support).

Apparatuur

Alle apparatuur dient regelmatig gecontroleerd en geijkt te worden met speciale aandacht voor de veiligheidsaspecten van de elektrische apparatuur. Naast de elektromagnetisch geremde fietsergometer dienen er ook een Harpenden of Servier huidplooiometer en een defibrillator (AED) aanwezig te zijn. Een elektrisch veilige ruimte met een temperatuur van 18-20 °C en een vochtigheid tussen 40% en 60% is vereist.

Verrichtingen doktersassistent: (Normtijd: 20 minuten)

- Uitleg en instructies aan de werknemer;

- Voert biometrie uit:
 - Lengte, gewicht, BMI, bloeddruk, huidplooimetingen (vetpercentage);
 - ECG in rust, liggend op de onderzoeksbank;
 - Uitvoering van de maximaal- of Åstrandtest (in directe samenwerking met de bedrijfsarts);
- Zorgt voor de administratieve afwerking.

Verrichtingen bedrijfsarts: (Normtijd: 20 minuten)

Vooronderzoek:

- De anamnese met speciale aandacht voor:
 - De algemene fysieke conditie en het uithoudingsvermogen;
 - Sportactiviteiten;
 - Cardiovasculaire klachten en -aandoeningen, medicatie;
 - Familiaire aandoeningen van het hart- en vaatstelsel (Lausanne- of Leuvenprotocol);
 - Recent doorgemaakte infectieziekten met koorts.
- Lichamelijk onderzoek met speciale aandacht voor:
 - Het hart- en vaatstelsel;
 - De luchtwegen en longen;
 - Het houdings- en bewegingsapparaat.
- Beoordeling (anamnese, lichamelijk onderzoek, biometrie) en de vaststelling of het inspanningsonderzoek kan plaatsvinden.

Inspanningsonderzoek:

- Toezien op de juiste uitvoeringsprocedure van de fietsergometrie;
- Uitwerking en beoordeling van de testresultaten;
- Diagnose(n) en beroepsziekten registreren, zo nodig melden aan het NCvB;
- Uitleg en advies, afstemmen vervolgbeleid;
- Aanvullen bedrijfsgeneeskundig dossier;
- Rapportage.

Bewaartermijn medisch dossier

De normale bewaartermijn voor medische gegevens op basis van de WBGO is minimaal 20 jaar. De bedrijfsarts die verantwoordelijk is voor het medisch dossier kan het besluit nemen om bepaalde dossiers langer te bewaren. De WBGO regelt niet dat dossiers na afloop van de termijn van 20 jaar vernietigd moeten worden.

Het Arbeidsomstandighedenbesluit regelt de bewaartermijn van medische gegevens verkregen bij het arbeidsgezondheidskundig onderzoek of consulten van werknemers in relatie tot blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Is dat het geval dan geldt voor de bedrijfsarts of arbodienst een bewaartermijn van ‘ten minste 40 jaar na einde van de blootstelling’ (artikel 4.10.c.4). Dit geldt voor een groot deel van de werknemers op de bouwplaats door (mogelijke) blootstelling aan onder andere kwartstof, dieselmotoremissie, asbest, tweecomponenten PU-producten, cement, kitten, primers, acrylaten. Alle bouwbedrijven kunnen via MijnVolandis gebruik maken van de Schadelijke Stoffen Assistent voor registratie en productinformatie van de gevaarlijke stoffen die ze gebruiken. Het preventiezorgportaal van Volandis ondersteunt de lange bewaartermijn.

De bewaartermijn bij blootstelling aan biologische agentia is op basis van het Arbeidsomstandighedenbesluit 10 tot maximaal 40 jaar na einde blootstelling (artikel 4.91.9).

10. Extra verrichtingen preventiezorg

Aanvullende verrichtingen bij het PAGO

De arbodienst kan op verzoek van de werknemer het PAGO aanvullen tot het gewenste GPO, zie hoofdstuk 7 en bijlage 5. De bedrijfsarts mag op medische of bedrijfsgeneeskundige indicatie het PAGO aanvullen met één of meer aanvullende verrichtingen. Voorwaarde is dat de verrichting zinvol is voor de diagnostiek, het advies, een verwijzing of vervolgactiviteiten preventiezorg van de arbodienst.

Enkele voorbeelden uitbreiding diagnostiek:

- Een ECG in rust, bij PAGO/DIA tot 40 jaar: er is een ritmestoornis ontdekt bij auscultatie of het meten van de bloeddruk. De werknemer heeft een forse hypertensie;
- Fietsergometrie: bij forse onverklaarbare vermoeidheid, benauwdheid of te nutte voor het revalideren na COVID-19 (long COVID/PASC);
- Aanvullend lab bij werkzaamheden in verontreinigde grond/terrein chemie: bij forse vermoeidheid zonder duidelijke oorzaak, moeizaam herstel na een infectieziekte;
- De bedrijfsarts bepaalt al naar kennis en ervaring welke diagnostiek bij de preventiezorg past en wanneer te verwijzen naar de huisarts of medisch specialist.

Overige laboratoriumonderzoeken

Het gaat hierbij om labonderzoek dat de bedrijfsarts buiten de gangbare uitbreidingsmogelijkheden in het PZP laat uitvoeren. De arbodienst declareert via een verzamelfactuur.

Biologische monitoring, inclusief de noodzakelijke analysekosten

Voor de uitvoering van biologische monitoring is voorafgaande toestemming van Vollandis vereist. De bedrijfsarts maakt een projectplan op basis van de RI&E of V&G-plan, met daarin opgenomen de doelgroep, de arbeidstoxicologische meetstrategie, de uitvoering en het monitoringsbeleid. De arbodienst declareert het project via een verzamelfactuur.

Overleg en opvragen medische informatie bij de behandelende sector

Deze activiteit is bedoeld voor het opvragen van medische informatie door de bedrijfsarts of overleg in relatie tot de uitgevoerde activiteiten in de preventiezorg. Het past ook bij keuringen in opdracht van de werkgever, zoals een intredekeuring, GPO of rijbewijskeuring. Vollandis vergoedt 15 minuten bedrijfsarts voor het contact en de eventuele kosten die de curatieve sector in rekening brengt voor het verstrekken van de gevraagde informatie bij medische keuringen. De arbodienst declareert deze kosten via een verzamelfactuur.

Let op: bij samenwerking in het kader van het vrijwillig arbeidsgezondheidskundig onderzoek en het preventieve spreekuur bedrijfsarts kan de huisarts of medisch specialist geen factuur sturen. Deze diensten vallen onder de WBGO. Zij kunnen wel verrichtingen boeken die passen binnen de zorgverzekeringswet (NZA-tarieven).

11. Cao-voorzieningen in de bedrijfstak

Werkgevers- en werknemersorganisaties in de bedrijfstak verwachten een actieve inzet van de arbodiensten waar het gaat om informatie over en advisering van de werknemers en zo nodig gerichte doorverwijzing. Het is belangrijk dat de bedrijfsarts de werknemers tijdens het spreekuur bedrijfsarts, het PAGO of de DIA actief informeert over de mogelijkheden van de bedrijfstakeigen voorzieningen en trajecten en beoordeelt of verwijzing geïndiceerd is. De verwijzing is een integraal onderdeel van de uitvoering van het cao-pakket Individuele Preventiezorg. Volandis heeft handige overzichten gemaakt waarop alle actuele voorzieningen van de sector staan vermeld, uitgesplitst naar de Afbouw en de Bouw & Infra (zie de pagina met [downloads](#)).

Regelingen duurzame inzetbaarheid Afbouw

De cao Afbouw heeft een aantal voorzieningen ter ondersteuning van de duurzame inzetbaarheid van werknemers. De trajecten vallen onder de cao-artikelen 'Mijn Loopbaan' en de '80-90-100-regeling'. De intentie van alle regelingen is de werknemer binnen de Afbouwsector aan het werk te houden. De werknemer en/of de werkgever meldt zich aan bij 'Mijn Loopbaan' via www.mijnafbouw.nl om gebruik te kunnen maken van een traject. Tijdens de intake wordt bepaald of de werknemer daarvoor in aanmerking komt.

De werknemer moet de aanvraag voor de trajecten 'preventie' en 'bevorderen duurzame inzetbaarheid' kunnen aantonen op basis van het PAGO-rapport. Dit rapport bevat vertrouwelijke medische informatie van de bedrijfsarts bedoeld voor de werknemer persoonlijk. De bedrijfsarts kan een aparte bijlage maken met de onderbouwing voor het gebruik van een bedrijfstakvoorziening. Ieder beroep in de Afbouw heeft een eigen [overdrachtsformulier](#) met bijpassende belastinggrafiek.

De adviseur van 'Mijn Loopbaan' kan een PAGO voor de werknemer bij de bouwarbodienst aanvragen. De uitvoering van een PAGO in het kader van een verzoek voor onderbouwing van een traject vindt in principe plaats binnen één week na aanvraag. Rapportage aan de aanvragend adviseur vindt – na informatie en instemming van onderzochte werknemer – eveneens plaats door middel van een [overdrachtsformulier](#).

In bijlage 9 van de [cao Afbouw](#) en bijlage 4 van de cao 'bedrijfstakeigen regelingen Afbouw' staan de 'reglementen Duurzame Inzetbaarheid', met de voorwaarden die gelden voor:

- Traject **ambitie** is voor de werknemer die een andere functie wil, binnen of buiten het eigen bedrijf, maar binnen de Afbouw.
- Traject **preventie** is voor werknemers met een dreigende arbeidsongeschiktheid en de noodzaak daardoor op termijn ander werk te moeten zoeken. Dit moet blijken uit het PAGO-rapport van de bedrijfsarts. Zo nodig vraagt de loopbaanadviseur een PAGO aan.
- Traject **bevorderen duurzame inzetbaarheid** is bedoeld voor werknemers van 55 jaar en ouder die niet in goede gezondheid kunnen doorwerken tot hun pensioen. Dit traject heet ook 'doorwerken tot pensioen'. De noodzaak voor het traject moet duidelijk worden op basis van het PAGO-rapport van de bedrijfsarts. Zo nodig vraagt de loopbaanadviseur een PAGO aan.
- Traject **langdurig zieken** is er voor zieke werknemers vallend onder de 'Wet Verbetering Poortwachter' die niet kunnen terugkeren in hun eigen werk. De onderbouwing voor een eerste- of tweedespoor re-integratie moet blijken uit het advies van de bedrijfsarts en arbeidsdeskundige die de werkgever bij het ziekteverzuim ondersteunen.
- De '**80-90-100-regeling**' geldt voor werknemers van 57 jaar en ouder. De werknemer werkt 80% van de werktijd, de werkgever betaalt 90% en 100% pensioenpremie.

Vergoeding kosten fysiotherapie en oefentherapie Afbouw

De cao Afbouw regelt in artikel 23 en bijlage 8 de vergoeding van de kosten van fysiotherapie, manuele therapie of oefentherapie Cesar/Mensendieck voor zover die niet worden gedekt door de basis- en aanvullende zorgverzekering van de werknemer. De behandelingen dienen op medisch indicatie plaats te vinden op verwijzing van een arts of medisch specialist. De werknemer vraagt de vergoeding aan bij Fidus de Bilt via een mail naar debilt@fidus.nl met als bijlage het ingevulde '[declaratieformulier fysiotherapie cao Afbouw](#)'.

Werkdrukvoorziening Afbouw

De afbouw biedt vanaf 2023 werknemers dezelfde werkdrukvoorzieningen aan als de Bouw & Infra. Een werknemer kan op verwijzing van de bedrijfsarts vanuit een spreekuur of arbeidsgezondheidskundig onderzoek kosteloos gebruik van maken deze voorziening. De bedrijfsarts verwijst naar [BetterWise](#) (CSR-coaching en bedrijfspsychologen) of naar [HSK/Vitalmindz](#) als de werknemer meer ondersteuning nodig heeft dan de arbodienst kan bieden vanuit het cao-pakket preventiezorg in combinatie met E-health van Gezondeboel. Er geldt een financieel plafond voor het aantal verwijzingen.

Zware beroepenregeling Afbouw

Werknemers die vallen onder de cao Afbouw kunnen onder voorwaarden gebruik maken van deze regeling. De regeling staat alleen open voor de volgende beroepen: stukadoors, (gips)blokkenstellers, vloeren- en terrazzoleggers, natuursteenbewerkers en plafond- en wandmontagemonteurs. Meer informatie staat op de website: <https://www.mijnafbouw.nl/zware-beroepen-regeling/>

Regelingen duurzame inzetbaarheid Bouw & Infra

De werknemer die niet heeft kunnen deelnemen aan de 'duurzame inzetbaarheidsanalyse' kan een spontaan DIA-adviesgesprek aanvragen bij Volandis. De uitvoering verloopt via Teams of een andere videotool die voldoet aan de criteria voor dataveiligheid van Volandis.

Individueel budget Bouw & Infra (tijdspaarfonds)

Iedere werknemer in de Bouw & Infra ontvangt een individueel budget dat te besteden is voor duurzame inzetbaarheid, compensatie kort verzuim, een aantal extra vakantie- en roostervrije dagen en vakantietoeslag. De werkgever stort het bedrag periodiek in het tijdspaarfonds. Het bedrag komt overeen met 18 dagen loon voor de bouwplaatswerknemer en 13 dagen loon voor de UTA-werknemer. De bouwplaatswerknemer neemt geld op via een vakbondsconsulent van FNV of CNV Vakmensen, de UTA-werknemer via bter-bouw.nl/tijdspaarfonds. De UTA-werknemer kan ervoor kiezen het bedrag maandelijks bij het loon te ontvangen. Het restbedrag wordt jaarlijks in mei automatisch uitbetaald met de vakantietoeslag. De werknemer kan een verzoek indienen om dit bedrag op de rekening te laten staan.

Verlof rondom een overlijden in de Bouw & Infra

De werknemer heeft recht op maximaal tien dagen betaald verlof in een periode van twaalf maanden voor de **stervensbegeleiding** van een terminaal ziek familielid (echtgenoten, kinderen, ouders, broers en zussen). Bij deeltijd geldt het verlof naar rato van de arbeidsduur (artikel 3.5.1 cao). De werknemer heeft eveneens recht op maximaal tien dagen betaald **rouwverlof** bij het overlijden van een familielid, zoals bedoeld bij artikel 3.5.1 van de cao. Bij deeltijd werken geldt het verlof naar rato (artikel 3.5.2 cao). Aanvullend op het gebruik van deze regelingen kan de werknemer wettelijk geregeld kortdurend zorgverlof opnemen. In afwijking van de Wet vervalt hierbij de loonbetaling.

Overgangsregeling extra roostervrij oudere werknemers in de Bouw & Infra

Werknemers geboren in 1965 of eerder hebben recht op een aantal extra roostervrije dagen volgens tabel 3.3 van de cao. Bij deeltijd werken geldt het aantal dagen naar rato van de arbeidsduur

Loopbaanondersteuning Bouw & Infra

De DIA-adviseur kan werknemers in de Bouw & Infra verwijzen naar cao-voorzieningen en tweedelijnspartners op het gebied van loopbaancoaching en scholing. Uitgebreide en actuele informatie zijn te vinden op de website van Vollandis en op de websites van de diverse partners (zie de links onder tweedelijnspartners).

Vierdaagse werkweek 55-plus Bouw & Infra

De werkweek van een werknemer van 55 jaar of ouder kan op verzoek van de werknemer worden teruggebracht van vijf naar vier dagen. De werknemer is vrij om deze regeling op enig moment terug te draaien. De werknemer vraagt het aan bij de werkgever. Ter compensatie zet de werknemer vakantiedagen in, aangevuld met roostervrije dagen. Zo nodig koopt de werknemer een aantal dagen. Het is ook mogelijk om een deel van het jaar vijf dagen per week te werken.

Zwaarwerkregeling Bouw & Infra

De regeling geldt onder een pakket voorwaarden voor werknemers in de Bouw & Infra en vanaf 2026 ook voor uitzendkrachten. Zij kunnen maximaal drie jaar voor de AOW-leeftijd stoppen met werken. Het is een bedrijfstoneigen regeling opgenomen onder het 'Aanvullingsfonds Bouw & Infra'. Informatie, reglement en voorwaarden: <https://zwaarwerkregeling.nl>.

Vergoeding zorgverzekering Bouw & Infra

De werknemer ontvangt een maandelijkse vergoeding voor de kosten van een aanvullingspakket op de zorgverzekering (artikel 5.18.1 cao), mits deze de kosten dekken van fysiotherapie, ergotherapie en psychologische zorg.

Werkdrukvoorziening Bouw & Infra

In artikel 7.4.1 van de cao Bouw & Infra is voor UTA-werknemers (uitvoerders, technisch en administratief personeel) een voorziening opgenomen die hen advies en begeleiding biedt bij dreigende uitval door verhoogde werkdruk en stress. Vanaf 2022 kunnen bouwplaatswerknemers (cao-beroepen) gebruik maken van deze voorziening. Een werknemer kan er ook een beroep op doen bij ziekteverzuim. De bedrijfsarts onderzoekt in het spreekuur of arbeidsgezondheidskundig onderzoek of de inzet van BetterWise of HSK/Vitalmindz passend is bij de vraagstelling van de werknemer. Naast de bedrijfsarts kan de DIA-adviseur vanuit een (spontaan) DIA-adviesgesprek de werknemer verwijzen. Dit geschiedt zoveel mogelijk in afstemming met de bedrijfsarts, een goede waarborg voor de bewaking van de zorgverlening. De Bouw & Infra financiert de dienstverlening vanuit de collectieve middelen.

De bedrijfsarts verwijst alleen naar [BetterWise](#) 'CSR-coaching en bedrijfspsychologen' (vervolgactiviteit 309) of psychologische zorg van [HSK/Vitalmindz](#) (vervolgactiviteit 308) als de werknemer meer ondersteuning nodig heeft dan de arbodienst kan bieden vanuit het cao-pakket preventiezorg inclusief E-health van Gezondeboel. De bedrijfsarts werkt hiervoor met de 'werkwijzer preventiezorg bij werkdruk en stress'. Beknopt staan hieronder de belangrijkste stappen vermeld:

Vollandis preventiezorg bij werkdruk en stress, diagnostiek en advies werknemer

De bedrijfsarts toont de werknemer tijdens het arbeidsgezondheidskundig onderzoek de scores op de diagnostische regel voor werkdruk en stress. De serie vragen van de diagnostische regel kan de bedrijfsarts ook losstaand in het Arbospreekuur of bij een vervolgconsult op een GPO inzetten. De bedrijfsarts stelt op basis van de diagnostische regel, het gesprek met de werknemer en aanvullende diagnostiek de diagnose of werkhypothese. Dat bepaalt het vervolgbeleid. Vollandis heeft de [werkwijzer preventiezorg 'werkdruk en stress'](#) ontwikkelt ter ondersteuning van de diagnostiek, indicatiestelling en preventiezorg. De werknemer vindt informatie op de website bij [gezondheid en werkstress](#).

De werknemer heeft inzicht en kan zelf aan de slag

De bedrijfsarts kan ter aanvulling op de vervolgactiviteiten binnen het preventiezorgpakket E-health aanbieden van Gezondeboel. Hiervoor is geen verwijzing nodig. De werknemer kiest zelf de E-health modules via de portal voor de bouw van [Gezondeboel](#).

De werknemer heeft klachten van werkstress (diagnosen P109, P619)

De bedrijfsarts kan aanvullend aan de eigen preventiezorg de werknemer verwijzen naar BetterWise via het [aanmeldformulier](#) op hun website. De DIA-adviseur kan de werknemer na een DIA in afstemming met de bedrijfsarts via hetzelfde formulier aanmelden. De bedrijfsarts ontvangt van BetterWise een intake- en eindverslag.

De werknemer heeft ernstige klachten van (werk)stress, mogelijk ook psychopathologie (diagnosen P619, P611)

De bedrijfsarts kan de werknemer aanmelden voor diagnostiek en psychologische begeleiding bij HSK/Vitalmindz via het [aanmeldformulier](#) op hun website. De bedrijfsarts ontvangt het intake- en eindverslag. HSK/Vitalmindz kan indien nodig doorschakelen naar psychologische zorg die onder voorwaarden binnen de zorgverzekering van de werknemer valt (Basis GGZ).

Telefonisch overleg bedrijfsarts met de CSR-coach, psycholoog en andere zorgverleners

Telefonisch overleg is mogelijk op beider initiatief (activiteitcode 326).

De bedrijfsarts boekt de verwijzing in het werknemerdossier en bewaakt de voortgang aan de hand van de rapportages. Zo nodig is overleg tussen bedrijfsarts en de zorgverlener mogelijk.

Tweedelijnspartners voor loopbaanondersteuning

Mijn Loopbaancoach (onderdeel van FNV): <https://www.mijnloopbaancoach.net>

James Loopbaan (onderdeel van CNV): <https://jamesloopbaan.nl/sectoren/bouw-infra/>

Stichting EDI (het 'expertisecentrum duurzame inzetbaarheid'): <https://www.stichtingedi.nl>

Bouwopleiders: <https://bouwopleiders.nl>

EVC (onderdeel van Vollandis), de afkorting staat voor Erkenning van Verworven Competenties: [kijk-vooruit/evc](#).

Als hulpmiddel heeft Vollandis het '[Digitaal Skills Paspoort](#)' voor werknemers en werkgevers in de bouw ontwikkeld.

Bijlage 1: Overzicht recht op betaling cao-preventiezorg (PZP)

Eerste screening

Geen uitvoering op zondagen en feestdagen.

Actief deelnemer in een cao met recht op het cao-preventiepakket.

Geldig APG-werknemersnummer, werkgever heeft niet langer dan 12 maanden achterstand in premiebetaling.

De arbodienst heeft op datum activiteit een contract met Volandis.

De activiteit is niet al eerder gedeclareerd.

Intredekeuring (111)

Herkeuring (second opinion) intredekeuring (112)

Vervolgonderzoek intredekeuring (114)

Uitvoering door discipline codes 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie).

Herkeuring (second opinion) intredekeuring: alleen door de bedrijfsarts, discipline code 10.

Geen controle op de arbeidsverhouding. Naam werknemer, geslacht m/v, geboortedatum.

Vervolgonderzoek intredekeuring 114: maximaal éénmaal mogelijk bij dezelfde casus.

Arbeidsgezondheidskundig onderzoek van jongeren (AGO-J = 145)

Uitvoering door discipline codes 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie). Alleen declaratie na opdrachtverstrekking door Volandis

Spreekuur bedrijfsarts (301)

Uitvoering door discipline codes 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie).

Maximaal twee declaraties 301 per kalenderjaar per werknemer.

Intredeonderzoek (118 en 119)

Uitvoering door discipline codes 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie).

Leeftijd werknemer is 40 jaar of ouder bij een 118 in jaar uitvoering activiteit.

Leeftijd werknemers is 39 jaar of jonger bij een 119 in jaar uitvoering activiteit.

PAGO en DIA (127(D) en 128(D))

De verstrekte opdracht staat open in het PZP (jaaropdracht 18 maanden, kwartaalopdracht 12 maanden).

Uitvoering door discipline codes 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie).

Leeftijd werknemer is 40 jaar of ouder bij een 127 in jaar uitvoering activiteit.

Leeftijd werknemer is 39 jaar of jonger bij een 128 in jaar uitvoering activiteit.

Functiecode 9593 (steigerbouwer): jaarlijks opdracht PAGO.

Als de opdracht is verstrekt, dan is - ook na einde deelneming in de cao - declaratie van de activiteit mogelijk.

Spontaan PAGO 127-128 is mogelijk, indien in het jaar van het PAGO nog geen opdracht is verstrekt.

Spontaan PAGO 127-128 is mogelijk, indien niet deelgenomen aan het PAGO in een eerder jaar.

Vanaf 65 jaar en ouder is een spontaan PAGO jaarlijks mogelijk.

Aanvullende onderzoeken zijn mogelijk volgens opties in het PZP.

Basisregels voor de vervolgactiviteiten (305, 307, 308, 309, 310, 312, 326, 331, 700, 701, 702)

De vervolgactiviteit hoeft niet eerder aangekondigd te zijn (= voorgenomen activiteit).

Datum vervolgactiviteit valt binnen 6 maanden op de bijbehorende hoofd- of voorgaande activiteit.

De vervolgactiviteit valt te koppelen aan een bestaande gedeclareerde activiteit.

Vervolgconsult (305 – 305B – 305P – 305W)

Uitvoering door alle discipline codes, uitgezonderd 30 (= doktersassistent):

De 305 is voor medische en paramedische professionals, de 305B voor bedrijfsmaatschappelijk werk, de 305P voor psychologen en de 305W voor werkadvies (diverse arboprofessionals).

Maximaal 45 minuten per consult (op 5 minuten afronden).

Maximaal 3x declaratie gekoppeld aan dezelfde casus (startactiviteit is een spreekuur, PAGO, AGO-J, IO, GPO).

Telefonisch vervolgconsult (312 – 312B – 312P – 312W)

Uitvoering door alle discipline codes, uitgezonderd 30 (= doktersassistent) en 62 (= leefstijladviseur):

De 312 is voor medische en paramedische professionals, de 312B voor bedrijfsmaatschappelijk werk, de 312P voor psychologen en de 312W voor werkadvies (diverse arboprofessionals).

Maximaal 45 minuten per consult (op 5 minuten afronden).

Maximaal 3x gekoppeld aan dezelfde casus.

Overdracht voorzieningen duurzame inzetbaarheid Afbouw (307)

Cao-code is 02 of 03 = Afbouw of natuursteen.

Overdracht Werkdrukvoorzieningen (308 en 309)

Voorafgaand aan de 308 en 309 is een IK, IO, AGO-J, PAGO of DIA, een GPO, spreekuur bedrijfsarts, (tel) vervolgconsult of werkplekbezoek uitgevoerd.

Werkplekonderzoek (310)

Uitvoering door alle discipline codes, uitgezonderd 30 (= doktersassistent) en 62 (= leefstijladviseur).

Maximaal 2x/jaar per casus en maximaal 210 minuten per declaratie (op 5 minuten afronden).

Audiometrie (322)

Declaratie op naam verantwoordelijke arts, discipline codes 10, 11 of 12.

Overleg of contact met de curatieve (behandelende) sector (326)

Uitvoering door discipline codes: 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie), 20 (arboverpleegkundige, 51 en 52 (psychologen), 55 (bedrijfsmaatschappelijk werk en 60 (fysio- en oefentherapeuten).

Maximaal 15 minuten per overleg of contact (op 5 minuten afronden).

Overleg of contact met het UWV, de werkgever en overige derden (327, 328, 329)

Uitvoering door discipline codes 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie).

Maximaal 60 minuten per overleg of contact (op 5 minuten afronden).

Leefstijlbegeleiding (700, 701, 702)

Uitvoering door discipline code 62 (= leefstijladviseur).

De 700 (intake) is beschikbaar, ook voor de DIA-adviseur, mits binnen 6 maanden gekoppeld aan een hoofdactiviteit. Een gestart traject mag doorlopen na einde deelneming in de cao.

Maximaal 7x een 701/702 als vervolg op de 700, met aandacht voor:

- Een leefstijltraject start met een 700 'Intake leefstijlbegeleiding';
- Daarop volgt een 701 face-to-face (persoonlijk) gesprek leefstijlbegeleiding
- Uitvoering activiteiten leefstijltraject binnen één jaar (12 maanden na datum hoofdactiviteit);
- Begrenzing: 701 max 3x en de 702 max 4x, in afwisseling;
- De geplande slotactiviteit is altijd weer een 701.

De serie GPO's

Uitvoering door discipline codes 10 (bedrijfsarts), 11 (AIOS-bedrijfsgeneeskunde) en 12 (bouwarts via taakdelegatie). Na een GPO zijn alle vervolgactiviteiten van het cao-pakket preventiezorg mogelijk.

Bijlage 2: Taakdelegatie en supervisie

Volandis biedt arbodiensten de mogelijkheid om artsen voor de preventiezorg in te zetten die geen bedrijfsarts of AIOS-bedrijfsgeneeskunde zijn. De arbodienst houdt zich hierbij aan de Wet, de regelgeving en de voorwaarden die Volandis stelt. De arbodienst beschikt over een 'protocol taakdelegatie en supervisie' dat is goedgekeurd door Volandis. Dit protocol voldoet aan de eisen vanuit Wet BIG (onder andere de door de arts te maken afweging 'bevoegd en bekwaam?'), de Arbeidsomstandighedenwet, de [werkwijzer taakdelegatie](#) (in 2019 ontwikkeld door diverse partijen op initiatief van het Ministerie SZW) en de [Leidraad taakdelegatie en supervisie](#) van de NVAB (juni 2025).

De taken van de bedrijfsarts kunnen uitgevoerd worden door artsen en gespecialiseerde artsen (o.a. huisarts, internist, orthopedisch chirurg) onder 'begeleiding en toezicht' van de bedrijfsarts. De NVAB noemt dit supervisie, een bijzondere vorm van taakdelegatie voor artsen en AIOS-bedrijfsgeneeskunde die werkzaamheden in de bedrijfsgezondheidszorg uitvoeren. Deze artsen werken op eigen titel en verantwoordelijkheid. De eindverantwoordelijkheid voor de geleverde dienst en de sociaalmedische begeleiding (preventiezorg) blijft bij de superviserende bedrijfsarts.

We beschrijven in deze bijlage het kader voor 'taakdelegatie en supervisie' in de uitvoering van de preventiezorg. Volandis kan de inzet van artsen en gespecialiseerde artsen beperken op basis van kwaliteitsmonitoring en het niet naleven van het protocol taakdelegatie en supervisie.

Voorwaarden taakdelegatie en supervisie

1. Opstellen 'Protocol taakdelegatie en supervisie preventiezorg'

Arbodiensten werkzaam voor de bouw stellen, met inachtneming van de in deze bijlage genoemde Wetten, regelgeving en leidraad van de NVAB, zelf hun protocol op. Beoordelingspunten voor Volandis zijn onder andere de kwaliteitsborging, efficiëntie en controleerbaarheid van de uitvoering. Een belangrijke voorwaarde is dat er minimaal één voor de bouw opgeleide bedrijfsarts actief bij het bouwteam betrokken is. Volandis stelt de arbodiensten in de gelegenheid artsen en gespecialiseerde artsen in te zetten zodra de voorwaarden voor taakdelegatie en supervisie door de arbodienst zijn geoperationaliseerd en ondertekend.

2. Opleiding tot bouwarts

Voor de inzet van artsen in de preventiezorg geldt de eis dat zij de bouwopleiding van Volandis met een voldoende resultaat hebben afgerond. Dit is identiek aan de eis die Volandis stelt aan bedrijfsartsen en AIOS-bedrijfsgeneeskunde. De bouwopleiding van Volandis bestaat uit vijf modules met een belasting van acht studiedagen. In de bouwopleiding maken de artsen kennis met de arbeidsrisico's in de bouw, het werk in de bouw, het gebruik van de beroeps- en bedrijfstakspecifieke instrumenten, het lichamelijk onderzoek van het bewegingsapparaat, de uitvoering van de preventiezorg, de vroege signalering van beroepsziekten, multidisciplinair samenwerken, de vervolgbegeleiding met alle mogelijkheden van het cao-pakket preventiezorg en het melden van beroepsziekten bij het NCvB.

3. Meewerken aan de ontwikkeling en uitvoering van een beroepspecifiek PAGO.

Een aantal bouwspecifieke diagnostische regels maken onderdeel uit van het PAGO, de DIA en het AGO-Jongeren. Aanvullend kan de bedrijfsarts gebruik maken van instrumenten en documentatie van Volandis. Veel werknemers zijn onvoldoende op de hoogte van gezondere werkwijzen, betere hulpmiddelen en het gebruik van de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen. Een belangrijke voorwaarde voor de werknemer om te werken aan duurzame inzetbaarheid is een voldoende kennisniveau. Volandis ontwikkelt webpagina's met arbovriendelijke werkmethoden en hulpmiddelen. We vragen de bedrijfsartsen en dus ook de (bouw)artsen om hier aandacht aan te schenken tijdens de uitvoering van het PAGO en de vervolgactiviteiten. Voor werknemers in de cao Afbouw zijn PAGO-gesprekskaarten voor diverse functies beschikbaar.

Voorwaarden taakdelegatie en supervisie

De hier opgesomde eisen en voorwaarden komen voort uit de Wet, de regelgeving en de leidraad van de NVAB. Vollandis heeft er de opleidingseis voor de bouw en een minimaal aantal verrichtingen per jaar aan toegevoegd.

De bedrijfsarts supervisor:

- Heeft een geldige registratie als bedrijfsarts en tenminste 16 uur per week werkzaam in één of meerdere voor het specialisme relevante functies;
- Heeft voldaan aan de Vollandis bouwopleidingseis voor artsen;
- Behaalt het door Vollandis minimaal gesteld aantal verrichtingen preventiezorg van 150 per jaar;
- Werkt op tijden en locaties die aansluiten bij die van de gesuperviseerde(n);
- Is bereid als supervisor te fungeren en te voldoen aan de daarbij behorende verplichtingen;
- Beschikt als supervisor van een AIOS-bedrijfsgeneeskunde over didactische vaardigheden en neemt deel aan de daarbij behorende opleiding en nascholing, overeenkomstig het advies van de NVAB;
- Houdt zich aan het door Vollandis maximaal gestelde aantal van drie artsen of AIOS-bedrijfsgeneeskunde per superviserende bedrijfsarts. Het maximum van drie is afhankelijk van de mogelijkheden van de supervisor om de gestelde taken naar behoren uit te kunnen voeren.

Voor het werken onder supervisie geldt dat:

- De arts voldoende bekwaam is voor de gedelegeerde taak of taken;
- Toezicht en tussenkomst van de supervisor mogelijk en goed georganiseerd zijn;
- De supervisor opdracht verstrekt voor de uit te voeren taak of taken;
- De supervisor in staat is om aanwijzingen te geven;
- De supervisor en de gesuperviseerde in voldoende mate structureel overleg hebben. Dit overleg dient aantoonbaar plaats te vinden;
- De werknemer informatie ontvangt over de taakdelegatie en supervisie. De gesuperviseerde informeert de werknemer over de toegang tot het medisch dossier door de supervisor voor onder andere kwaliteitsbewaking. De werknemer moet bezwaar kunnen maken;
- De werknemer het recht heeft om de bedrijfsarts te spreken en daartoe informatie dient te krijgen.

Toetsing 'Protocol taakdelegatie en supervisie preventiezorg', audit Vollandis

Vollandis kan door middel van een audit de kwaliteit van de taakdelegatie en supervisie laten onderzoeken. De auditor beoordeelt het functioneren van de arbodienst werkzaam voor de bouw, met de focus op taakdelegatie en supervisie. Onderstaande punten komen aan bod bij een audit:

- De arbodienst voldoet aan de certificatietoets arbodiensten.
- De arbodienst heeft een door de KNMG geauditeerd opleidingsprotocol voor AIOS-bedrijfsgeneeskunde en een hierbij passend protocol voor artsen werkzaam onder taakdelegatie en supervisie.
- Het protocol 'taakdelegatie en supervisie' voldoet op papier en in de praktijk van de arbodienst aan de door Vollandis gestelde eisen voor de dienstverlening onder supervisie in de preventiezorg.
- De arbodienst heeft een overzicht van de bouw-bedrijfsartsen die taken delegeren en de artsen die per bouw-bedrijfsarts onder supervisie werken.
- De bedrijfsartsen supervisoren kunnen met verklaringen aantonen dat ze taken in de preventiezorg kunnen delegeren aan de aan hen gekoppelde artsen en AIOS-bedrijfsgeneeskunde.
- De arbodienst dan wel de bedrijfsartsen supervisoren kunnen helder aantonen dat:
 - Toezicht en de tussenkomst zijn georganiseerd.
 - De werknemer over de supervisie is geïnformeerd.
 - De bereikbaarheid van de bedrijfsarts voor de werknemer is geregeld.
 - Het voor de werknemer mogelijk is om bezwaar te maken en de bedrijfsarts te consulteren.
 - Er in voldoende mate periodiek kwaliteitsoverleg, casuïstiekbesprekingen en intervisie of ICT met de artsen die onder supervisie werken plaatsvinden.

Bijlage 3: Stappenplan herstel werkvermogen

Afhankelijk van de resultaten van de PAGO+ vragenlijst (in samenhang met de uitkomsten van de overige DIA/PAGO-onderdelen) maakt bedrijfsarts allereerst een keuze voor de acties en vervolgactiviteiten. Per stap staan verschillende methoden en instrumenten beschikbaar waaruit de bedrijfsarts een keuze kan maken om het doel van de desbetreffende stap te bereiken. De keuze van de methode zal sterk afhangen van de aard van de individuele problemen van de werknemer en de kenmerken van de organisatie waarin de werknemer werkzaam is. Daar waar mogelijk wordt verwezen naar door Volandis ontwikkelde adviezen en richtlijnen voor de arbozorg in de bouw.

Stappenplan Herstel van werkvermogen
• Werknemer scoort een matig of slecht werkvermogen (minder dan 37 punten) en dit past bij de gegevens van het medisch onderzoek tijdens DIA/PAGO en resultaten van PAGO+ vragenlijst. • Werknemer scoort net een goed werkvermogen (onder de 40 punten) maar medisch onderzoek tijdens DIA/PAGO en resultaten van PAGO+ vragenlijst laten een minder positief beeld zien.
1. Diagnose aandoening(en) <i>Doel: het vaststellen van de diagnose(n) die bijdragen aan een slecht tot matig werkvermogen</i>
METHODEN: ⇒ Signaleren van aandoening via: • PAGO+ vragenlijst • Het gesprek met de werknemer Verdiepen anamnese en diagnostiek tijdens PAGO ⇒ (Arbeids)anamnese en diagnostisch onderzoek: • Aanvullend medisch onderzoek op onderdelen van het PAGO • Vervolgconsult, werkplekbezoek • Volandis: richtlijnen sociaal medische advisering, preventiezorg werkwijzers ⇒ NVAB-richtlijnen ⇒ Zo nodig overleg met behandelend arts, psycholoog of paramedische zorg
2. Oorzaak aandoening(en) <i>Doel: het vaststellen van de oorzaak van de gediagnosticeerde aandoening(en)</i>
METHODEN: ⇒ Algemene anamnese en arbeidsanamnese: • Volandis: richtlijnen sociaal medische advisering, preventiezorg werkwijzers ⇒ Overleg of informatie van de huisarts of medisch specialist <i>Bij een vermoeden op een werkgerelateerde aandoening dit onderbouwen door:</i> ⇒ Gegevens van de RI&E en DIA/PAGO-gegevens op bedrijfsniveau, beroepsniveau en bedrijfstakniveau ⇒ Volandis: publicaties met betrekking tot beroepspecifieke belastende factoren: • Richtlijnen en adviezen voor fysieke belasting in de bouwnijverheid • De bedrijfstakatlas • A-bladen voor het werk in de bouw • Beoordelingsrichtlijnen voor arbeidsgeschiktheid • Beroepsbeschrijvingen met risicoprofielen ⇒ Resultaat van werkplekonderzoek door een arboprofessional (ergonoom, arbeidshygiënist)

3. Beperking(en)

Doel: het vaststellen van beperking(en) die de aandoening(en) veroorzaken voor het uitvoeren van het werk

METHODEN:

- ⇒ Signaleren van beperking via:
 - PAGO⁺ vragenlijst
 - Biometrie en diagnostiek
 - Overleg met de werknemer
- ⇒ Functieonderzoek
 - Volandis: richtlijnen sociaal medische advisering, preventiezorg werkwijzers
 - NVAB-richtlijnen
- ⇒ Vaststellen van functie-eisen en belastbaarheidsniveau:
 - Volandis publicatie: Beoordelingsrichtlijnen voor arbeidsgeschiktheid

4. Behandelplan

Doel: het vaststellen van het interventieplan

METHODEN:

- ⇒ Bespreken met werknemer inhoud en resultaat van huidige behandeling(en) en in het verleden uitgevoerde behandeling(en)
- ⇒ Keuze maken voor behandeling behorende bij diagnose
 - Volandis: richtlijnen sociaal medische advisering, preventiezorg werkwijzers
 - NVAB-richtlijnen
- ⇒ Zo nodig overleg en samenwerking met behandelend arts, psycholoog of paramedische zorg
- ⇒ Denk ook aan tweedelijns sectorvoorzieningen duurzame inzetbaarheid.

5. Inventariseren van potentiële aanpassing(en) in het werk

Doel: het bespreken van aanpassing(en):

- a) die kunnen bijdragen aan het herstel van het werkvermogen van de werknemer
- b) waarbij implementatie wordt verondersteld die haalbaar is in de gegeven werksituatie

METHODEN

- ⇒ Inventarisatie van potentiële aanpassingen door middel van:
 - Overleg met werknemer tijdens DIA/PAGO
 - Overleg met de werkgever
 - De beroepsbeschrijvingen
 - Volandis: richtlijnen sociaal medische advisering, preventiezorg werkwijzers
- ⇒ Uitvoeren van een werkplekbezoek door een arboprofessional (b.v. ergonom, arbeidshygiënist)
- ⇒ Overleg over effectiviteit en organisatorische, technische en financiële haalbaarheid van potentiële aanpassingen binnen de arbodienst:
 - Aanpassing ten aanzien van fysieke belasting: ergonom
 - Aanpassing ten aanzien van fysische belasting en arbeidstoxicologie: arbeidshygiënist
 - Aanpassing ten aanzien van psychosociale belasting: psycholoog of A&O-deskundige
- ⇒ Prioriteit aangeven van maatregelen op basis van haalbaarheid en verwachte effectiviteit

6. Implementeren van aanpassing(en) in werk

Doel: het realiseren van de beoogde aanpassing(en) in het werk

METHODEN

- ⇒ Aanpassing(en) bespreken en motiveren met contactpersoon binnen het bedrijf:
 - Leidinggevende
 - Management of directeur
 - HR-adviseur
 - KAM- of Arbocoördinator, de preventiemedewerker
- ⇒ Financiering van aanpassing(en) nagaan in samenwerking met werkgever
- ⇒ Arboprofessionals binnen de arbodienst (ergonoom, arbeidshygiënist, arbeidsdeskundige) en contactpersoon binnen het bedrijf betrekken bij het implementatieproces

7. Evaluatie

Doel: evaluatie van:

- a) het implementatieproces;*
- b) de effectiviteit van de maatregel in het kader van herstel van het werkvermogen van de werknemer.*

METHODEN:

- ⇒ Contact plannen en uitvoeren met werkgever, werknemer en betrokken deskundige binnen de arbodienst.
- ⇒ Bij onvoldoende resultaat bijstellen van vervolgactiviteiten, zoals verdere aanpassing in het werk of begeleiding naar een andere functie bij hetzelfde bedrijf.

Bijlage 4: Geboortejaren met recht op DIA en PAGO

Werknemers in de cao Bouw & Infra hebben vanaf de leeftijd van 20 jaar een vierjaarlijks recht op de DIA, het PAGO met het DIA-adviesgesprek. Werknemers in de cao Afbouw krijgen vanaf 2026 geen DIA-adviesgesprek.

Let op:

Vanaf 65 jaar oud is een jaarlijks PAGO mogelijk op indicatie van de bedrijfsarts.

Steigerbouwers hebben naast de DIA recht op een jaarlijks PAGO.

Tabel geboortejaren met recht op PAGO/DIA

	2026	2027	2028	2029
Leeftijd				
20	2006	2007	2008	2009
24	2002	2003	2004	2005
28	1998	1999	2000	2001
32	1994	1995	1996	1997
36	1990	1991	1992	1993
40	1986	1987	1988	1989
42*	1984	1985	1986	1987
44	1982	1983	1984	1985
46*	1980	1981	1982	1983
48	1978	1979	1980	1981
50*	1976	1977	1978	1979
52	1974	1975	1976	1977
54*	1972	1973	1974	1975
56	1970	1971	1972	1973
58*	1968	1969	1970	1971
60	1966	1967	1968	1969
62*	1964	1965	1966	1967
64	1962	1963	1964	1965
65 [#]	1961	1962	1963	1964
66 [#]	1960	1961	1962	1963
67 [#]	1959	1960	1961	1962

* Leeftijd voor het PAGO (in cao Bouw & Infra zonder DIA-adviesgesprek).

PAGO mogelijk op indicatie van de bedrijfsarts.

Bijlage 5: Overzicht GPO's

De cao Bouw & Infra heeft het GPO opgenomen in artikel 7.1.6. De cao Afbouw benoemt het individuerichte pakket preventiezorg in artikel 79 lid 2 en verwijst voor de GPO's naar beroepen met bijzondere risico's in bijlage 7, item 7.

GPO's naar werkbelasting	Frequentie recht GPO	Combinatie met PAGO/DIA
Machinisten torenkraan, mobiele kraan of heistelling	Tweejaarlijks GPO	18 – 40 jaar oud: eens in de 4 jaar Vanaf 40 jaar altijd
Werken met asbest (saneringen)	Medisch Onderzoek (GPO) vooraf Tweejaarlijks vervolg GPO	18 – 40 jaar oud: eens in de 4 jaar Vanaf 40 jaar altijd
Werken in of met verontreinigde grond en/of (grond)water	Medisch Onderzoek (GPO) vooraf Jaarlijks vervolg GPO	18 – 40 jaar oud: eens in de 4 jaar Vanaf 40 jaar: eens in de 2 jaar
Werken onder overdruk (duiken en caissonwerk)	Verplichte medische keuring vooraf Verplicht jaarlijks GPO (geschiktheid)	18 – 40 jaar oud: eens in de 4 jaar Vanaf 40 jaar: eens in de 2 jaar
Werken met persluchtapparatuur (Inclusief leeflucht via slangen)	Medisch Onderzoek (GPO) vooraf Tweejaarlijks vervolg GPO Vanaf 50 jaar jaarlijks vervolg GPO	18 – 40 jaar: eens in de 4 jaar 40 – 50 jaar: altijd Vanaf 50 jaar: eens in de 2 jaar
Werken op terreinen van de chemische industrie	Medisch Onderzoek (GPO) vooraf Jaarlijks vervolg GPO	18 – 40 jaar oud: eens in de 4 jaar Vanaf 40 jaar: eens in de 2 jaar
Werken in de offshore of (olie/gas en windenergie)	Medisch Onderzoek (GPO) vooraf Tweejaarlijks vervolg GPO Vanaf 40 jaar jaarlijks vervolg GPO	18 - 40 jaar oud: eens in de 4 jaar Vanaf 40 jaar: eens in de 2 jaar
Werken met tweecomponenten PU-producten (gespoten en gegoten, na-isoleren van gebouwen)	Medisch Onderzoek (GPO) vooraf Jaarlijks vervolg GPO	18 – 40 jaar: eens in de 4 jaar Vanaf 40 jaar: eens in de 2 jaar

Bijlage 6: beknopte historie preventiezorg in de bouw

Jaar	Mijlpalen
1968	De voorganger van Bouwend Nederland stelt een commissie in om advies te geven over de hoge arbeidsrisico's en een betere bescherming van werknemers in de bouw.
1972	24 Januari 1972 oprichting van de stichting 'Bedrijfsgezondheidsdienst voor de bouwnijverheid', met als voorzitter Arend de Winter en secretaris Jan Plumert.
1972-1980	De 'BG-Bouw' ontwikkelt op verzoek van de sociale partners in de bouwnijverheid samenwerkings- en uitvoeringsprocedures die nodig zijn voor de uitvoering van het cao-pakket bedrijfsgezondheidszorg door gezamenlijke bedrijfsgeneeskundige diensten (BGD'n). Het 'periodiek bedrijfsgeneeskundig onderzoek' (PBGO) ontstaat, vijfjaarlijks voor werknemers van 35 jaar en driejaarlijks voor 50+. Het Nederlands Instituut voor Preventieve Gezondheidszorg (NIPG, later onderdeel van TNO) ontwikkelt de eerste PBGO-vragenlijst. Om landelijke dekking te kunnen bieden stimuleert en ondersteunt de BG-Bouw regionale BGD'n om uit te breiden. Het is zelfs nodig een extra BGD op te richten, de BGD Alkmaar.
1981	Bedrijfsgezondheidszorg voor alle bouwvakkers in Nederland. De bouwnijverheid is hiermee de eerste bedrijfstak in Nederland met bedrijfsgeneeskundige preventiezorg voor alle werknemers. Een paar bedrijfstakken met veel arbeidsrisico's volgen. De rest van Nederland doet dit pas tussen 1994-1996 op basis van de nieuwe Arbeidsomstandighedenwet (Wet TZ/Arbo). Vanaf 1981 volgt een lange serie beroepsbeschrijvingen met inventarisaties van arbeidsrisico's.
1984	Een van de eerste wetenschappelijke onderzoeken van de BG-Bouw is 'Taak, gezondheid en welbevinden van de uitvoerder', een studie in samenwerking met NIPG-TNO. De diagnostische regel werkdruk/stress sluit hier jaren later op aan, evenals de UTA-werkdrukvoorziening Bouw & Infra.
1986	De 'BG-Bouw' en 'Bureau Bouw Veilig' gaan samen verder als 'Stichting Arbouw'. Ontwikkeling van diverse Arbo-instrumenten voor bouwbedrijven. Het cao-pakket preventiezorg kent ook verzuimbegeleiding: op verzoek van werknemers is advies van de bedrijfsarts mogelijk bij ziekteverzuim (> 6 weken) en frequent verzuim (> 6 maal/jaar). Bedrijfsartsen kunnen hierbij samenwerken met de verzekeringsartsen van het Sociaal Fonds Bouwnijverheid.
1993	Start digitale verwerking van de PBGO-vragenlijsten met een aantal uitvoeringsgegevens in het 'Verrichtingen informatiesysteem Arbouw' (VISA). De database van Volandis bevat data vanaf dit jaar. Stichting Arbouw gaat over op betaling per verrichting. Het 'Federatief informatiseringbureau' (FIB), onderdeel van de BGD Doetinchem verzamelt de gegevens van alle BGD'n en geeft die na digitalisering door aan Arbouw.
1994	Arbouw brengt de 'beoordelingsrichtlijnen arbeidsgeschiktheid' uit. De sociale partners halen het recht op verzuimbegeleiding uit het cao-pakket preventiezorg vanwege de invoering van de Wet TZ/Arbo. De samenwerking met de verzekeringsartsen van het SFB vervalt.
1997	Arbouw sluit met meerdere arbodiensten contracten voor de uitvoering van de preventiezorg in de bouw. Tot dit jaar had alleen Arbo Unie, de rechtsopvolger van de BGD'n, een contract.
1998	De Afbouw introduceert samen met Arbouw de 'arbovriendelijke hulpmiddelen voor stukadoors-, afbouw- en terrazzobedrijven. De andere bouwsectoren volgen. ArboDuo is gecertificeerd als arbodienst en verbreekt de joint venture met Arbo Unie, een groot deel van de bouwbedrijven stapt over. Ook andere arbodiensten sluiten een contract met Arbouw.

- 1999 Arbouw vraagt aandacht voor ‘leeftijdsbewust personeelsbeleid’ als reactie op het schrappen van de VUT. In latere jaren volgen campagnes onder de benamingen ‘vitaliteit’ en ‘duurzame inzetbaarheid’.
- Start screening op OPS onder schilders met de extra PAGO-vragenlijst voor schilders. Onderdeel hiervan zijn de NSC-60 vragen voor screening op OPS. Start van een succesvolle campagne om blootstelling aan oplosmiddelen te voorkomen.
- 2000 Aanvulling preventiezorgpakket met het AGO-J, het arbeidsgezondheidkundig onderzoek voor jongeren die een jaar in de bouw werken.
- 2001 Invoering van de werkvermogenindex bouw (WVI) en loopbaanvragen in de PAGO-vragenlijst voor werknemers van 40 jaar en ouder. Introductie PAGO-vragenlijst ‘staf en uitvoerders’ met de arbeidsrisico’s beeldschermwerk en werkdruk/stress. Start ontwikkeling UTA-werkdrukvoorziening in samenwerking met CSR.
- 2002 Start pilot loopbaantrajecten in de bouw voor werknemers met ambitie, ter preventie arbeidsongeschiktheid en bij ziekteverzuim.
- 2005 Terug naar één PAGO-vragenlijst, met de werkvermogenindex en de arbeidsongeschiktheidsindicator voor alle werknemers in de bouw. De arbodiensten leveren uitvoeringsgegevens direct aan Arbouw aan, einde van het ‘FIB’ van Arbo Unie.
- Arbouw gaat samenwerken met de NSPOH voor de opleidingen van bedrijfsartsen voor de bouw. De 2-daagse introductie cursus geldt als basisverplichting.
- 2006 Toevoeging van biometrische gegevens in het datasysteem van Arbouw (VISA). Start promotietraject van Iris Groeneveld “bouwen aan gezondheid” (health under construction), een pilot voor verbetering van de preventie van hart- en vaatziekten, suikerziekte en obesitas in de bouw.
- Invoering UTA-werkdrukvoorziening (stresscoaching), landelijk uitgevoerd door CSR.
- Afronding pilots loopbaantrajecten Bouw & Infra van Fundeon, landelijke invoering. Op indicatie van de PAGO-resultaten (AO-indicator 38% of hoger) kan een werknemer financiële steun krijgen voor omscholing naar beter passend werk binnen en onder voorwaarden buiten de sector.
- 2009 ArboNed neemt ArboDuo over, vanaf 2010 voert ‘KeurCompany’ het preventief medisch onderzoek uit voor beide arbodiensten.
- 2010 Landelijke invoering leefstijlbegeleiding in de preventiezorg op indicatiestelling bedrijfsarts.
- 2012 ArboNed verschuift de dienstverlening van ‘KeurCompany’ naar keuringsorganisatie ‘Meditel’.
- 2015 Aanvullende eis opleiding bedrijfsarts voor de bouw met 3 dagen verdiepingscursus NSPOH. Ontwikkeling van de diagnostische regel werkdruk/stress (SKB).
- 2016 Einde Arbouw en Fundeon. 1 Juli 2016 oprichting stichting Vollandis als ‘het kennisinstituut voor duurzame inzetbaarheid in de bouw’. Pilot met de ‘duurzame inzetbaarheidsanalyse’ in de Bouw & Infra, de DIA.
- 2017 Invoering van de vierjaarlijkse DIA voor allen in de Bouw & Infra. De arbodiensten verstrekken voortaan gepseudonimiseerde gegevens aan Vollandis via ‘ZorgTTP’ vanwege de aangescherpte privacyregels (AVG).

- 2018 Uitleg 'Mijn Vollandis' voor werkgevers in de Bouw & Infra met managementinformatie uit de PAGO's en DIA's. Compact weergegeven met stoplichtkleuren ziet een bedrijf met voldoende deelnemers aan het PAGO of zij beter, hetzelfde of slechter scoren dan hun sector.
- Volandis start de pilot taakdelegatie van bedrijfsartsen naar artsen in de uitvoering van de preventiezorg. De artsen volgen acht dagen cursus: drie dagen voorbereiding bij Volandis en vijf dagen voor de bouwmodules van de NSPOH.
- 2019 Invoering PAGO+ vragenlijst voor het PAGO en de DIA, met vragen voor alle thema's onder de drie pijlers van Vollandis: 'werk veilig', 'houd plezier' en 'kijk vooruit'. Volandis neemt voor de contractperiode 2020-2022 afscheid van kleine arbodiensten en Meditel. Zes arbodiensten leveren voortaan de preventiezorg.
- Invoering van ['bouwspraak'](#) voor veiliger werken op bouwplaatsen.
- 2020 De coronapandemie. Voorzichtigheid en lockdowns leiden tot veel minder uitgevoerde PAGO's en DIA's. Volandis en [Arbotechniek](#) ondersteunen in samenwerking met het RIVM en het Ministerie BZK de sociale partners in de bouw en techniek bij het opstellen van het coronaprotocol. In 2022 ontstaat daaruit het [Corona Sectorplan voor de Bouw & Techniek](#). De intensieve samenwerking loopt door in de Helpdesk Corona Bouw & Techniek. In tegenstelling tot omringende landen kunnen de bouw en techniek in Nederland doorwerken. De economie duikt daardoor minder diep in het rood. Volandis besluit alle bouwopleidingen voor bedrijfsartsen en andere arboprofessionals in eigen regie te ontwikkelen en aan te bieden.
- 2021 De Helpdesk Corona draait op 30 maart 2021 één jaar. In dit jaar zijn bijna 2000 vragen beantwoord, is de website voorzien van 68 nieuwsberichten en 104 veelgestelde vragen. Volandis telde op de website ruim 84.000 downloads.
- Volandis start samen met Fiqas de ontwikkeling van het preventiezorgportaal (PZP), een nieuw elektronisch medisch preventiezorgdossier voor **alle** werknemers die vallen onder de cao's Bouw & Infra en Afbouw.
- 2022 Start pilot werkdrukvoorziening voor werknemers bouwplaats, start pilot inzet E-health van Gezondeboel en psychologische begeleiding van Vitalmindz naast de bestaande tweedelijnspartner CSR 'expertisecentrum stress en veerkracht' voor ondersteuning van werknemers met stressklachten van verhoogde werkdruk en/of andere oorzaken.
- 24-1-2022: gouden jubileum '50 jaar preventiezorg in de bouw'.**
- 2023 Invoering werkdrukvoorziening voor werknemers vallend onder de cao Afbouw. Voortzetting dienstverlening Gezondeboel en Vitalmindz. De eerste Volandis werkwijzer preventiezorg is beschikbaar, gericht op 'werkdruk en stress'.
- Invoering GPO 'werken met tweecomponenten PU-producten'.
- Volandis introduceert het preventiezorgportaal voor arbodiensten en werknemers in de bouw. De screening op suikerziekte en hart- en vaatziekten volgt voortaan de richtlijnen van de huisartsen en medisch specialisten.
- De Helpdesk Corona gaat offline, alle coronamaatregelen zijn vervallen.
- 2024 Uitbreiding arbodiensten voor de bouw met twee nieuwe bouwarbodiensten 'PDG Health Services en Perspectief', en het samenwerkingsverband 'Samen gezond bouwen'.
- 2025 De eerste 25.000 werknemers hebben in april van het jaar hun medisch dossier in het preventiezorgportaal. Update PZP met het 'tabblad CVRM' ter ondersteuning van de bedrijfsartsen bij het

cardiovasculair risicomanagement en preventiezorg. Uitvoering pilot verdiepingen van de PAGO vragenlijst en pilot PZP voor werknemers van bouwbedrijven die werkzaam zijn in andere cao's.

2026 BetterWise is de nieuwe naam voor CSR stresscoaching en HSK voor de psychologische zorg van Vitalmindz.